

Tweemaandelijkse Periodiek
Publication bi-mensuelle

77 ste jaargang - nr. 1 – jan.-feb. 2011
77 me année - n° 1 – jan.-fev. 2011

België-Belgique
P.B. - P.P.
3511 KERMT
8/4738
Erk.Nr. P 608580

DE BELGISCHE WATERSLAGER

GESTICHT
FONDÉE
in/en 1905

Verantwoordelijke uitgever en redactie / éditeur responsable et rédaction
benny-uittebroek@scarlet.be

Orgaan van de / Organe de la
**Koninklijke Belgische Federatie
van Kanarielifhebbers
Belgische Waterslager**

K B F K

**Fédération Royale Belge
pour Amateurs de
Canaris Malinois**

Aangesloten bij de / Affilié à la

B O U

Belgische Ornithologische Unie

C O M

Confédération Ornithologique Mondiale

Officiële KBFK website

www.dbws.be

Alle betalingen KBFK

BE98 9791 6664 5193

Indien adres onjuist, terug aan / En cas d'adresse inexacte, à retourner à

Jos Boes, Nieuwstraat 6, 3840 Borgloon

Kampioenenhuldiging K . B . F . K . Hommage aux champions

Zaterdag **12 maart** 2011 om 12.30uur   Samedi le **12 mars** 2011 à 12.30h
in de zaal   à la salle

Feestzaal De Cree – Dorp 78 – 2820 Bonheiden

Inschrijvingen op naam vóór 06-03   Inscriptions à nom avant le 06-03
bij de feestbestuurder,   chez le directeur des fêtes,

François Opdebeeck
015 / 55 08 19

Alle leden van de K.B.F.K. worden op dit feest verwacht.
Laten we het samen weer gezellig maken !

Menu

aperitif

zalm belle-vue

tomatensoep met balletjes

kalkoenfilet druivensaus - witloof - kroketjes

chocolademousse

voor de prijs van **€ 30 / persoon**   pour le prix fixé à **€ 30 / personne**
kinderen -12 jaar € 15   enfants -12 ans € 15

**Algemene
ledenvergadering**

K . B . F . K .

**Assemblée
générale**

Zondag **20 maart** 2011
om **9u30**
in het lokaal Ludwinahuis
Zellaerdreef 2 te Bonheiden

Dimanche **le 20 mars** 2011
à **9h30**
au local Ludwinahuis
Zellaerdreef 2 à Bonheiden

Dagorde

Ordre du jour

- Verslag van de vorige vergadering (21-11-2010)
- Rapport de l'assemblée précédente (21-11-2010)
- Briefwisseling
- Correspondance
- Verkiezing 1/3 van het hoofdbestuur tijdens de algemene ledenvergadering à l'assemblée général du mois juin van de maand juni (voorzitter, ringen- commissaris, adjunct secretaris en penningmeester)
- Élection de 1/3 du comité directeur (président, commissaire des baques, secrétaire adjoint et trésorier)
- B.O.U.-kampioenschap januari 2012
- Championnat U.O.B. janvier 2012
- Allerlei
- Divers
- Het woord aan de leden
- Les membres ont la parole

**Hierbij nodigt het bestuur
alle leden uit aanwezig te zijn**

**À tous nos membres
le comité souhaite la bienvenue**

Vooraleer met activiteiten een aanvang te nemen moet de vrijwilliger kennis nemen van de volgende 6 informatie-items.

1. De Koninklijke Belgische Federatie van Kanarieliefhebbers (K.B.F.K.) is een nationale groep van liefhebbers die de cultuur van de kanarievogel, inzonderheid de cultuur van het zangkanarieras Belgische Waterslager, tot **doel** stelt. Dit betekent de rechten en de belangen van de aangesloten leden behartigen, verdedigen en hen diensten verlenen; informatie verstrekken; bevorderen van houden en kweken; opleiden van keurmeesters en organiseren van zangwedstrijden, tot instandhouding en verdere ontwikkeling van het ras.

2. De K.B.F.K. is een **feitelijke vereniging**, met onbaatzuchtige doelstelling en met uitsluiting van enige winstverdeling onder haar leden of bestuurders; die geen personen tewerkstelt verbonden door een arbeidsovereenkomst voor werklieden of bedienden.

De **algemene leiding** van deze feitelijke vereniging berust bij haar voorzitter in de persoon van Yvan Vanoirbeek, Vlierstraat 18, 3511 Hasselt.

3. Het statuut van de K.B.F.K. (feitelijke vereniging) heeft voor gevolg dat de K.B.F.K. niet valt onder de aansprakelijkheidsregeling en de verzekeringsplicht (art. 5 en art. 6) van de wet. Bijgevolg vallen de vrijwilligers onder het 'gemeen recht' en kunnen dus **burgerlijk aansprakelijk** gesteld worden voor de schade toegebracht aan derden.

4. Ter bescherming tegen deze mogelijke aansprakelijkheid heeft de K.B.F.K. een **verzekering** afgesloten voor de vereniging, het bestuur, de bestuursleden, de leiders en de aangestelden van de vereniging, de gewone leden en de ouders of voogden die burgerlijk aansprakelijk zijn voor een minderjarig lid (in totaal 250 personen).

Verzekeringsmaatschappij **FIDEA** – Polis Verenigingsleven nr. **AN/30.527.035-0000**

Deze **BA-polis** dekt schade aan personen en aan goederen die werd veroorzaakt: in het verenigingsleven; op weg naar en van de activiteiten; door de gebouwen, de installaties of goederen van de vereniging of door de vereniging in gebruik.

Lichamelijke schade is verzekerd tot € 1.239.467,62; stoffelijke schade tot € 247.893,52 en **rechtsbijstand** tot € 12.394,68 per geval en per verzekerde.

Huurt of gebruikt de vereniging bij gelegenheid een gebouw dat haar niet toebehoort dan verzekert Fidea ook de schade veroorzaakt door vuur, brand, ontploffing, rook en water die de vereniging zou veroorzaken aan dit gebouw (en zijn inhoud). Ook voedselvergiftiging waarvoor de vereniging zou aansprakelijk gesteld worden, door het aanbieden van voeding of dranken, behoort tot de standaarddekking.

5. De K.B.F.K. betaalt een **onkostenvergoeding** op basis van effectief gemaakte onkosten voor verplaatsingen en andere gemaakte onkosten in opdracht van het bestuur.

6. De vrijwilliger kan gegevens vernemen ten aanzien waarvan hij gehouden is tot de **geheimhoudingsplicht** volgens art. 458 van het Strafwetboek.

Wedstrijduitslagen

Lustige Zangkanarie Halen

11-12-2010 / 445 vogels in afgedekte kooien / 30 % ereprijzen

---

Schoonste klokkende waterslag	Bungeneers Marie Theresia 9 p.
in serie	Bungeneers Tamara 13 p.
	Vanschooren Michael 12 p. – Sysmans André 12 p.
in stam	Bungeneers Marie Theresia 29 p.
	Bungeneers Alex 28 p. – Bungeneers Tamara 28 p. – Eelen Bob 25 p.
Meesterzanger	Bungeneers Alex 129 p.
Kampioen stam	Eelen Bob 482 p.
Kampioen serie	Boes Jos 225 p.
Kampioen L.Z.H.	Bungeneers Alex 129 p.
1. Elen Bob 482 93	
2. Bungeneers Alex 467 120 117	
2. Goris Jaak 455 93 93	
3. Geys Roger 449 96	
4. Bungeneers Tamara 428 111 108 99	
5. Vanschoonbeek Eline 427	
7. Bungeneers Marie Theresia 415	
8. Vanschooren Michael 409 102 96	
9. Leys Johan 387	
10. Jacobin Sylvain 375 90	

Koninklijke Balense Waterslager – Kerstwedstrijd

26-12-2010 / 420 vogels in afgedekte kooien / 36 % ereprijzen

---

Schoonste klokkende waterslag	Bungeneers Tamara 9 p.
Meesterzanger	Vanschooren Michael 132 p.
Kampioen K.B.W.	Smeyers Gerard 129 p.
1. Vanschooren Michael 132 102 93	
2. Smeyers Gerard 129 108 93 90	
3. Bungeneers Maria Theresia 126 114 93 90	
4. Bungeneers Alex 123 117 117 114 111 96-93	
5. Bungeneers Tamara 120 105 102 99 96 96	
6. Geys Roger 120 111 108 102 102 102	
7. Eelen Bob 120 120 99 96 93	
8. Maes Jan 117 96 93 90	
9. Hillen Willy 117 114 108 90 90	
10. Vanschooren Conny 117 93 90 90	

Lustige Zangkanarie Halen

08-01-2011 / 423 vogels in afgedekte kooien / 34 % ereprijzen

---

Schoonste klokkende waterslag						Bungeneers Tamara 8 p.
Meesterzanger						Vanschooren Glen 129 p.
Kampioen L.Z.H.						Bungeneers Tamara 123 p.
1. Vanschooren Glen	129	105	102	99	96	
2. Bungeneers Tamara	123	120	120	120	114-111-111-99	
3. Bungeneers Alex	123	117	105	105	96	
4. Van den Bosch Jozef	123	108	99			
5. Leys Ivo	123	120	117	99	93	93
6. Bungeneers Maria Theresia	120	117	111	99	90	
7. Vanschoonbeek Jelle	120	117	108	102	93	93
8. Janssens Gerard	120					
9. Delsemme Dirk	117	93				
10. Geybels Bertha	117	93	93			

B.O.U.-Kampioenschap in afgedekte kooien

Ingericht door Koninklijke Mechelse Kanarie Bonheiden

23-01-2011 / 540 vogels / 28 % ereprijzen

	GOUD	ZILVER	BRONS
Stam	Bungeneers Tamara 476 p.	Bungeneers M. T. 445 p.	Penasse Jos 421 p.
Serie	Goris Jaak 234 p.	Vanschoonbeek Jelle 222 p.	Faes Alfons 210 p.
Ind.	Janssens Maria 129 p.	Bungeneers Alex 126 p.	Bungeneers Alex 123 p.

Schoonste klokkende waterslag	Bungeneers Tamara 8 p.
in serie	Goris Jaak 13 p.
in stam	Bungeneers Tamara 26 p.
Meesterzanger	Bungeneers Tamara 129 p.

Kempense Waterslager Lummen

29-01-2011 / 456 vogels in afgedekte kooien / 36 % ereprijzen

---

Schoonste klokkende waterslag	Bungeneers Tamara 8 p.
Meesterzanger	Goris Jaak 132 p.
Kampioen K.W.L.	Goris Jaak 132 p.
1. Goris Jaak	132 108 102 102 99 – 99 – 99
2. Leys Ivo	129 117 114 108 102 96
3. Bungeneers Tamara	126 108 102 99 99 96
4. Geys Roger	123 120 114-114-111-108-105-90
5. Opdebeeck François	123 120
6. Vanschooren Herwig	123 102 93
7. Bungeneers Maria Theresia	120 120 114 102
8. Penasse Jos	120 117 105 105
9. Van Frayenhoven Maria	117
10. Smeyers Gerard	117 99 99

Koninklijke Canaria de Eendracht Merksplas

K.B.F.K. kampioenschap stam en serie

05-02-2011 / 444 vogels in afgedekte kooien / 33 % ereprijzen

---

Schoonste klokkende waterslag	Faes Alfons 7 p.
in serie	Goris Jaak 13 p.
in stam	Opdebeeck François 12 p. – Boes Jos 12 p. Bungeneers Alex 27 p.
	Bungeneers Tamara 26 p. – Goris Jaak 25 p. – Bungeneers Maria Theresia 25 p.
Meesterzanger	Verboven Morgot 126 p.
Kampioen stam	Bungeneers Tamara 461 p.
Kampioen serie	Verboven Margot 222 p.
Kampioen K.C.E.M.	Verboven Margot 126 p.
1. Bungeneers Tamara	461
2. Bungeneers Alex	436 436
3. Goris Jaak	427 213 93
4. Penasse Jos	425 391
5. Schrooten Paul	421 90
6. Opdebeeck François	409 174
7. Geybels Bertha	406
8. Hillen Willy	403 90
9. Bungeneers Maria Theresia	400
10. Vanschoonbeek Eline	397

Leuvense Waterslager
K.B.F.K. derbykampioenschap

13-02-2011 / 392 vogels in afgedekte kooien / 30 % ereprijzen

Schoonste klokkende waterslag	Maes Jan 9 p.
in serie	Bungeneers Tamara 13 p.
in stam	Bungeneers Maria Theresia 26 p.
Meesterzanger	Geys Roger 120 p.
Kampioen stam	Bungeneers Maria Theresia 449 p.
Kampioen serie	Geys Roger 213 p.
Kampioen derby	Delsemme Dirk 117 p.
Kampioen L.W.	Leys Ivo 117 p.
1. Bungeneers Maria Theresia	449
2. Janssens Gerard	425
3. Van Tilt Maarten	414
4. Geys Roger	412 213
5. Claes Louis	409 99
6. Bungeneers Tamara	403
7. Vanschooren Michael	400
8. Leys Ivo	396
9. Geybels Bertha	390 99
10. Goris Jaak	384

Koninklijke Zang en Siervogel Wijnegem
K.B.F.K. kampioenschap individueel

20-02-2011 / 492 vogels in afgedekte kooien / 36 % ereprijzen

Schoonste klokkende waterslag	Wolput Rita 9 p.
Meesterzanger	Leys Ivo 135 p.
Kampioen K.Z.S.W	Delsemme Dirk 120 p.
1. Leys Ivo	135 129 123 123 120
2. Wolput Rita	129 114 108 108 99 93
3. Goris Jaak	126 123 120 117 111 108
4. Van den Bosch Jozef	126 120 111 96
5. Vanhoudt Frans	123 123 117 117 102
6. Penasse Jos	123 120 102 93
7. Bungeneers Tamara	123 117 99
8. Delsemme Dirk	120 117 117 99 – 99 – 93 – 90
9. Rombouts Raoul	120 120 111 102 96
10. Eelen Bob	120 114 111 108

Koninklijke Grobbendonkse Waterslager
26-11-2010 / 216 vogels in open kooien / 32 % ereprijzen

Schoonste klokkende waterslag in stam		Vanoirbeek Yvan 8 p. Yvan Vanoirbeek 26 p. (6-8-6-6)
Meesterzanger		Jelle Vanschoonbeek 120 p.
Kampioen in stam		Vermincksel Luc 436 p.
Kampioen individueel		Hillen Willy 120 p.
Kampioen K.G.W.		Daelemans Maria 105 p.
1. Luc Vermincksel	436	96 90
2. Bungeneers Tamara	424	111 93
3. Vanoirbeek Yvan	392	379
4. Peeters Ivan	391	
5. Bungeneers Maria Theresa	384	
6. Daelemans Maria	384	
7. Haantis Ali Oglu	369	102 99
8. Van Meir Cor	366	108 93 93
9. Op De Beek Felix	363	114 96
10. Boes Jos		117 114 114

Koninklijke Balense Waterslager
03-12-2010 / 224 vogels in open kooien / 14 % ereprijzen

Schoonste klokkende waterslag in stam		Bungeneers Alex 8 p. Bungeneers Alex 24 p. (6-6-6-6)
Meesterzanger		Bungeneers Alex 120 p.
Kampioen in stam		Bungeneers Alex 360 p.
Kampioen individueel		Bungeneers Alex 120 p.
Kampioen K.B.W.		Hillen Willy 108 p.
1. Bungeneers Alex	360	120
2. Op de Beeck Felix	<u>117</u>	99
3. Bungeneers Tamara	102	<u>114</u> 102 93 93
4. Vanschoonbeek Valère		<u>114</u> 93 93
5. Vanschoonbek Jelle		<u>108</u>
6. Bungeneers Maria Theresia	<u>102</u>	90
7. Libot Georges	<u>99</u>	90
8. Jacobien Sylvain	<u>96</u>	
9. Smeyers Gerard	<u>96</u>	
10. Van Ostaeyen Louis	<u>96</u>	

Lustige Zangkanarie Halen

11-12-2010 / 196 vogels in open kooien / 42 % ereprijzen

Schoonste klokkende waterslag in stam						Vermíncksel Luc 8 p. Vermíncksel Luc 28-26 p. (7-6-8-7) Bungeneers Tamara 24 p. (6-6-6-6) Leys Ivo 126 p.
Meesterzanger						
Kampioen in stam						Vermíncksel Luc 428 p.
Kampioen individueel						Vanschoonbeek Valère 120 p.
Kampioen L.Z.H.						Vanschoonbeek Valère 120 p.
1. Vermíncksel Luc	428	394				
2. Vanschoonbeek Valère	424		120	114	96	96
3. Bungeneers Tamara	379		105	102	99	93
4. Bungeneers Maria Theresia	372					
5. Nuyts Victor	370		99			
6. Van Meir Cor	366					
7. Bungeneers Alex	363			105		
8. Vanoirbeek Yvan	358	99	90			
9. Leys Ivo		<u>126</u>	108	102	117	
10. Smeyers Gerard		<u>126</u>	117			

Genker Waterslager Kanarie

17-12-2010 / 212 vogels in open kooien / 22 % ereprijzen

Schoonste klokkende waterslag in stam						Vermíncksel Luc 8 p. Vermíncksel Luc 29 p. (7-7-7-8) Bungeneers Tamara 26 p. (6-6-7-7) Peeters Ivan 123 p.
Meesterzanger						
Kampioen in stam						Bungeneers Tamara 384 p.
Kampioen individueel						Hillen Willy 105 p.
Kampioen Gewak						Uittebroek Benny 99 p.
1. Bungeneers Tamara	384			105	105	90
2. Vermíncksel Luc	358			90		
3. Op de Beeck Felix	355			105	96	90
4. Peeters Ivan		<u>123</u>	108	93	102	90
5. Bungeneers Alex		<u>114</u>	96	93	90	90
6. Vanschoonbeek Valère		<u>111</u>	99	90		
7. Hillen Willy				<u>105</u>		
8. Eyskens Paul				<u>105</u>	96	
9. Boes Jos				<u>102</u>	90	90
10. Vanhoudt Frans				<u>102</u>	93	93

Een deel uit het leven van Kees, bestuurslid van een willekeurige vereniging in het land.

Hoe gaan we nu verder ?

Ik wil u even meenemen naar een deel uit het leven van Kees. Kees is een middenvijftiger, gezond van lijf en leden en sinds jaar en dag een groot vogelliefhebber. Hij woont ergens in het noorden van het land, is getrouwd, heeft kinderen en zelfs al kleinkinderen. Hij mag bijzonder graag het veld in, wat rond scharrelen, wat vissen en genieten van de vele soorten vogels die ons land rijk is. Alleen, de tijd ontbreekt hem de laatste jaren nogal eens.

Vogelsport

Kees houdt niet alleen van de buiten-vogels, hij is ook een fervent vogelkweker en de grasparkiet is zijn favoriet. Parkieten zijn kleurrijk, beweeglijk en zijn in kolonieverband op z'n best. Kees kan dan ook uren in zijn hok zitten. In een luie stoel, muziekje op de achtergrond en een bakje koffie onder handbereik! En natuurlijk met je vogels praten.

Dat is het helemaal, hier kom je van bij. Even nadenken over de dingen van alledag, over je werk, je gezin, je familie... Even de accu opladen! Alleen, de tijd ontbreekt hem nogal eens.

De club

Kees is tevens lid van een volièrevereniging en dat is eigenlijk een hobby in een hobby. De club spijkert behoorlijk aan de weg en dat kost mankracht. Dus heeft men jaren geleden Kees eens gevraagd of hij genegen was iets voor zijn cluppie te doen. "Natuurlijk," had hij gezegd, "graag." En zo komt het dat Kees en ook zijn medebestuurders al jaren voor hun club in touw zijn. Want eens bestuurder, altijd bestuurder. Tenminste, zo schijnt het bij veel vogelverenigingen te gaan. Je wordt pas vervangen als je pijp uit gaat... Bovendien, Kees kan moeilijk 'nee' zeggen als hij ergens voor gevraagd wordt. Hij heeft nog een baan voor 100% en ook daar wordt buiten kantooruren nog wel eens een beroep op hem gedaan. Natuurlijk, dat doen we dat ook nog even! Alleen, de tijd ontbreekt hem nogal eens...

Bestuurslid

Kees is ook lid van een parkieten-club en een poos geleden had die een secretaris nodig. U begrijpt het al, Kees werd secretaris. Bovendien kwam men erachter dat hij redelijk met een pen kon omgaan zodat hij ook nog wel wat in het lijfblad van de club mocht schrijven. "Prima," zei Kees, "alleen de tijd....." Een tijdje geleden organiseerde de club van Kees een tentoon-

stelling. Een hele grote tentoonstelling. Kees en nog veel meer mensen van de club werkten zich in het zweet om de zaak op tijd klaar te hebben en het resultaat mocht er zijn. Laat de vogels maar komen!

Ook Kees had een paar vogeltjes ingeschreven en het was al vrij laat toen hij thuis kwam om de vogels naar de zaal te brengen. "Verrek, waar heb ik nu mijn inbrengformulier, en mijn kooinummers?"

Afijn, eerst maar even wat kooien schoonmaken, dan zien we later wel waar die nummers zijn. Zand, waar heb ik het zand ook al weer gelaten? Oh, hier, het is wel oud zand van vorig jaar, maar ze moeten het er maar mee doen. Geen tijd gehad om nieuw te halen... Even snel door de zeef gooien." Altijd was Kees gewoon om de vogels die naar de show moesten een paar weken van tevoren op te kooien. Vroeger deed hij dat ook en de vogels hadden dan even tijd om aan de kooien te wennen en ze werden bovendien lekker rustig. Dat zou nu eigenlijk ook moeten gebeuren. Alleen de tijd ontbreekt.... "Welke vogels zal ik eens opsturen? In deze kooi zitten nog wel een paar knappe exemplaren. God zegene de greep... Nee, deze maar niet, hier ontbreekt de halve staart. En deze ook niet, ruwe snavel..."

Bezinning

Kees stond midden in zijn vogelhok, het zweet droop hem van zijn kop. Hij zag het even niet meer zitten en nam plaats op een emmer voer. "Waar ben ik nu eigenlijk mee bezig," vroeg hij zich af. Hij keek om zich heen en ging in gedachten terug naar de tijd toen hij pas met de vogelliefhebberij was begonnen en ook nog geen bestuurslid van de club was. Hij moest erkennen dat alles er toen heel anders uitzag. Toen waren de kooien onberispelijk schoon, de drinkflesjes waren niet groen, er lagen geen hoopjes veren in de hoek van het hok.. Toen zaten de kooien niet overvol, omdat er nog geselecteerd moest worden, toen hadden de vogels de ruimte... Akkoord, de vogels zijn nu nog zo gezond als vroeger, dat is het probleem niet. Maar het is toch allemaal anders. Zijn gedachten gaan terug naar de tijd toen hij zittend in die luie stoel van zijn vogels genoot... En plotseling weet hij het weer. Genieten, dat is het woord.

Wanneer heb je voor het laatst genoten van je vogels, van hun prachtige kleuren, van de jongen die uit het nestblok kruipen? Vogels heb je toch om er van te genieten? Dat is lang geleden Kees, verrekte lang, jongen!

's Morgens voeren, 's avonds voeren en verder wat jongen ringen en schoonmaken, daar blijft het de laatste tijd wat bij... Dat is niet genieten, dat is werken! Ja, de tijd hè.....

Plotseling heeft Kees helemaal geen zin meer om de vogels in de TT-kooien te doen en naar de zaal te brengen. Hij vindt het allemaal wel best. Het liefst zou hij alle vogels even uit de kooien plaatsen zodat hij alles kon schoonmaken om daarna van een fris wit verfje te voorzien.

Kees heeft de vogeltjes toch maar naar de show gebracht en ze kwamen uiteindelijk met goede beoordelingen weer naar huis. Maar een gevoel van voldoening heeft het Kees niet gegeven.

De club (en ook de federatie – red.) ...dat zijn we samen!

Het nieuwe jaar is pas weer begonnen. Hoe gaan we verder? Wat gaan we doen? Alle bestuursbaantjes opgeven en alle tijd in je gezin, kleinkinderen en vogels stoppen? Minder vogels houden, dus minder werk, dus meer genieten van je vogels? Je kunt er alle kanten mee op, maar Kees weet het nog niet. Of eigenlijk ook wel. Hij wil èn van zijn vogels genieten èn wat voor zijn kluppie (en ook wel wat voor de federatie – red.) doen. Zo zit Kees nu eenmaal in elkaar. Zo zitten alle Kees-figuren in elkaar! Want elke vereniging, of het nu een toneelclub of vogelvereniging betreft, heeft wel een of meer van die 'Keeskerels' in hun midden. Ze willen veel voor hun club doen, maar kunnen dat eigenlijk niet alleen. Ze zeggen misschien van wel, maar uiteindelijk zullen ze hun ongelijk moeten erkennen. Mijn wens voor het nieuwe jaar luidt dan ook:

Laat Kees niet in de kou staan!

Samen van je club (en van de federatie – red.) genieten,

samen van de vogels genieten en

samen het werk doen!

Tekst: Hans De Vries
In 'Onze Vogels', 72ste jaargang, nummer 2 februari 2011

**Algemene
ledenvergadering**

K . B . F . K .

**Assemblée
générale**

Zondag 19 juni 2011 om 9u30
in het lokaal Ludwinahuis
Zellaerdreef 2 te Bonheiden

Dimanche le 19 juin 2011 à 9h30
au local Ludwinahuis
Zellaerdreef 2 à Bonheiden

Dagorde

Ordre du jour

- Verslag van de vorige vergadering (20-03-2011)	- Rapport de l'assemblée précédente (20-03-2011)
- Briefwisseling	- Correspondance
- Vacante functies in het hoofdbestuur	- Fonctions vacantes au comité directeur
- Kasverslag	- Rapport du trésorier
- Binnengekomen voorstellen	- Propositions déposées
- Allerlei	- Divers
- Het woord aan de leden	- Les membres ont la parole

**Hierbij nodigt het bestuur
alle leden uit aanwezig te zijn**

**À tous nos membres
le comité souhaite la bienvenue**

**Verslag van de algemene ledenvergadering van zondag 20 maart 2011
onder leiding van voorzitter Yvan Vanoirbeek**

1. Opening van de algemene vergadering om 9.45 uur met het welkomstwoord van de voorzitter.

Alle clubs zijn aanwezig, Hoevenen is verontschuldigd en Winenne en Grobbendonk zijn afwezig.

2. Verslag vorige vergadering van 21/11/2010; geen op- of aanmerkingen. Het verslag wordt goedgekeurd.

3. Briefwisseling

KHIDT laat weten dat zij 1 wedstrijd geven i.p.v. 2. Wel zal er een brief worden gestuurd naar KHIDT om een bijdrage voor de verzekering BA te betalen. Ook de wedstrijd van GEWAK valt samen met deze van KHIDT.

De Genker Waterslagerkanarie stelt voor om in het wedstrijdstelsel met open kooien, net zoals dit al enkele jaren het geval is in het gesloten stelsel, ook het kampioenschap in serie te verspelen. De liefhebbers zouden dan maximaal acht vogels naar believen kunnen inschrijven in stam en/of serie en/of individueel. Dit voorstel zal voor de inrichtende verenigingen een bijkomende prijzenkost betekenen voor de kampioen in serie en de schoonste klokkende waterslag in serie. Anderzijds zal deze aanpassing de open wedstrijden aantrekkelijker maken en mogelijk meer vogels aantrekken. Het lijkt logisch om deze bijkomende kampioenschappen dan ook op te nemen in de regelmatigheids criteriums.

Voorstel op de vergadering in juni.

Of men eerst begint te keuren met stam of individueel hangt af van wat de keurders beslissen.

Leuven geeft geen wedstrijd maar blijft wel verder bestaan.

4. Verkiezing 1/3 van het hoofdbestuur.

Voorzitter Vanoirbeek Yvan stopt definitief eind juni. Ringencommissariaat en materiaalmeester wordt gesplitst in twee posten. Ringencommissariaat: of Vanoirbeek Yvan dit nog zal blijven doen, zal afhangen van de in te vullen posten?

Penningmeester Verhoeven Maurice stopt definitief eind juni.

Voor de functie van penningmeester en materiaalmeester zijn er twee

kandidaten. Zij kunnen hun kandidatuur stellen en dan zal dit ingaan vanaf de volgende vergadering in juni.

5. BOU-Kampioenschap januari 2012.

Bonheiden is kandidaat, maar weet dit zeker tegen de volgende vergadering te zeggen.

6. Kampioenen hulde KBFK 12-03-2011.

Er zijn 74 inschrijvingen binnengekomen bij de feestbestuurder. De wedstrijdcommissaris en de feestbestuurder zullen zich ontfemen over de diploma's, bekens en bloemen op de kampioenenhulde. Als er liefhebbers op het eindklassement met gelijke punten eindigen voor een derde plaats (alleen bij schoonste klok) zal ook de vierde beloond worden. bv. Sysmans en Vanschooren.

Personen die niet aanwezig zijn op het feest krijgen geen prijs. Wat logisch is, dat liefhebbers wonende op hetzelfde adres (met 3 of 4 stamnummers) zij niet allemaal aanwezig hoeven te zijn. Bv Bungeneers, Vanschooren, enz... Wel wordt er opgemerkt dat er ringen worden doorgegeven naar een andere liefhebber, dit kan gebeuren door een overlijden of andere reden, dit wel moet worden aangegeven aan de federatie, om achteraf geen problemen te krijgen met eventuele beloning op het feest. Naam en stamnummer van de andere liefhebber zijn dan niet op hetzelfde adres.

Datum voor het feest volgend seizoen wordt vastgelegd op 10 maart 2012.

7. Allerlei.

Indien er nieuwe leden zijn waarbij er een fout is op het adres of naam, gelieve dit te laten weten aan Vanoirbeek Yvan.

Datum volgende vergadering: 19 juni 2011.

De vergadering word afgesloten om 12.05 uur.

Verslaggeving Vermincksel Luc

Verslag van de keurdersvergadering van zondag 17 maart 2011

De vergadering wordt om 10u15 geopend door voorzitter Vanoirbeek Yvan, die zijn leden hartelijk verwelkomt.

Ondervoorzitter Mittemeyer is verontschuldigd wegens ziekte.

Voorlezing vorig verslag: er zijn geen opmerkingen en het verslag wordt goedgekeurd.

Dhr. Dirk Delsemme is geslaagd met grote onderscheiding voor examen O.M.J.-keurder. Proficiat, Dirk!

Er worden nog steeds mensen gevraagd voor toetreding hoofdbestuur. Kandidaturen worden verwacht volgende vergadering in juni.

Als de zang van de waterslager ter sprake komt, zijn de Belgische keurders de best geplaatsten.

De keurders plaatsen worden vastgesteld door de inrichters.

De kampioenen binnen het keurders korps: 1) Geys Roger met 591 p. 2) Delsemme Dirk met 564 p. 3) Boes Jos met 558 p.

Proficiat aan onze kampioenen!

Penningmeester Vermincksel ontvangt het jaarlijks lidgeld (€7,5).

Daar de heer Roger Declerck, sectie-voorzitter waterslagers in bestuur N.O.K. ontslagnemend is, zal de heer Dirk Delsemme zich kandidaat stellen om die plaats te bekleden, met steun K.B.F.K.

Op de vergadering van oktober zullen de O.M.J.-keurders aangeduid worden voor het keuren B.O.U.-kampioenschap. Bij deze kampioenschappen blijkt steeds een tekort aan keurders. Er wordt aan deze mensen (O.M.J.) gevraagd zich beschikbaar te houden.

Rekeningen indienen voor 31 mei bij penningmeester Verhoeven.

Keuringen in het buitenland worden verzekerd als ze doorgegeven worden.

Het keuren van vogels in open en nieuw systeem (stam – serie of los) wordt overgelaten aan de inrichters.

Er wordt een consumptie aangeboden door de clubkas.

Steven Vanschoonbeek stelt zich voor als aspirant keurder.

Om de toekomst voor te bereiden is er niets beters dan even het verleden te over schouwen. Vele van de doelstellingen en de verzoekingten die toen naar voor werden gebracht, bleken geen ijdele hoop. Meer dan ooit zijn wij een gerespecteerde organisatie geworden!

Op zaterdag 2 april '11 wordt het keurders korps uit genodigd op het 30 jaar jubileum van collega Dirk en zijn charmant vrouwtje Lidia. Dat hun relatie van dag tot dag mag toenemen in fijngevoelige aandacht voor mekaar. Met hartelijke gelukwensen van het keurders korps. Er zal een attentie aangeboden worden.

Volgende vergadering zondag 16 oktober 2011.

Verslaggeving Faes Alfons

Eindstanden K.B.F.K. 2010 - 2011

B.O.U. Kampioenschap – Kampioenschap van België
Sectie B Belgische Waterslager / Canaris Malinois in afgedekte kooien

stam

G Bungeneers Tamara	ST 25	476 p.
Z Bungeneers Maria Theresia	ST 77	445 p.
B Penasse Jos	ST497	421 p.

serie

G Goris Jaak	ST 92	234 p.
Z Vanschoonbeek Jelle	ST 59	222 p.
B Faes Alfons	ST315	210 p.

individueel

G Janssens Maria	ST119	129 p.
Z Bungeneers Alex	ST144	126 p.
B Bungeneers Alex	ST144	123 p.

K.B.F.K. Kampioenschap stam

1. Bungeneers Tamara	ST 25	461 p.
2. Bungeneers Alex	ST144	436 p.
3. Goris Jaak	ST 92	427 p.

K.B.F.K. Kampioenschap serie

1. Verboven Margot	ST104	222 p.
2. Goris Jaak	ST 92	213 p. (13 p.kl.)
3. Boes Jos	ST 4	213 p. (12 p.kl.)

K.B.F.K. Kampioenschap enkel

1. Leys Ivo	ST294	135 p.
2. Wolput Rita	ST128	129 p.
3. Van den Bosch Jozef	ST 80	126 p. (7 p.kl./ 5 p. bl)

K.B.F.K. Kampioenschap derby

Delsemme Dirk	ST 30	032/09	117 p.
----------------------	-------	--------	--------

Schoonste klokkende waterslag per stam (éénmalig de hoogste klokkende waterslag per stam over de officiële wedstrijden in stam met een minimum van 6 punten per vogel)

1. **Bungeneers Maria Theresia** ST 77 29 p.
2. **Bungeneers Alex** ST114 28 p.
3. **Bungeneers Tamara** ST 25 28 p.

Schoonste klokkende waterslag per serie (éénmalig de hoogste klokkende waterslag per serie over de officiële wedstrijden in serie met een minimum van 6 punten per vogel)

1. **Goris Jaak** ST 92 13 p.
2. **Boes Jos** ST 4 12 p.
Sijsmans André ST378 12 p.
Vanschooren Michael ST149 12 p.

Schoonste klokkende waterslag (de 5 hoogste klokkende waterslagen genomen uit al de officiële wedstrijden in stam, serie en individueel en de kampioenschappen K.B.F.K. stam, serie en individueel met een minimum van 6 punten per vogel)

1. **Bungeneers Maria Theresia** ST 77 $9 + 9 + 8 + 7 + 7 = 40$ p.
2. **Bungeneers Tamara** ST 25 $9 + 8 + 8 + 8 + 7 = 40$ p.
3. **Bungeneers Alex** ST144 $8 + 8 + 7 + 7 + 6 = 36$ p.

Regelmatigheids criterium stam (totaal van de 3 hoogste stammen genomen uit de wedstrijden officieel in stam)

1. **Bungeneers Tamara** ST 25 $461 + 428 + 403 = 1.292$ p.
2. **Goris Jaak** ST 92 $455 + 427 + 384 = 1.266$ p.
3. **Bungeneers Maria Theresia** ST 77 $449 + 415 + 400 = 1.264$ p.

Regelmatigheids criterium serie (totaal van de 3 hoogste series genomen uit de wedstrijden officieel in serie)

1. **Boes Jos** ST 4 $225 + 213 + 201 = 639$ p.
2. **Goris Jaak** ST 92 $213 + 186 = 399$ p.
3. **Geys Roger** ST 66 $213 + 177 = 390$ p.

Regelmatigheids criterium enkel (totaal van de 3 hoogste vogels, met een watertoer, van verschillende wedstrijden genomen uit de wedstrijden officieel individueel)

1. **Bungeneers Tamara** ST 25 $123 + 126 + 123 = 372$ p. (22 p.kl.)
2. **Goris Jaak** ST 92 $132 + 126 + 114 = 372$ p. (20 p.kl.)
3. **Bungeneers Maria Theresia** ST 77 $126 + 120 + 120 = 366$ p.

Regelmatigheids criterium interclub (totaal van de drie hoogste vogels, met een watertoer, van drie verschillende liefhebbers per club genomen uit de wedstrijden officieel interclub)

1. **LZH Halen** 2.511 p.
2. **KWL Lummen** 2.472 p.
3. **KBWB Balen** 2.468 p.

Eindklassement regelmatigheids criterium 2010-2011
van de **eerste keurmeestersvereniging**

1. **Geys Roger** $123+123+120+120+105 = 591$ p.
2. **Delsemme Dirk** $120+117+114+111+102 = 564$ p.
3. **Boes Jos** $120+111+111+111+105 = 558$ p.

Kampioen **schoonste klokkende waterslag Geys Roger** $7+7+7+7+6 = 34$ p.

Voor de wedstrijden **in open kooien**

Schoonste klokkende waterslag per stam (éénmalig de hoogste klokkende waterslag per stam over de officiële wedstrijden in stam met een minimum van 6 punten per vogel)

1. **Vermyncksel Luc** ST369 29 p.
2. **Vanoirbeek Yvan** ST599 26 p.
3. **Bungeneers Tamara** ST 25 26 p.

Schoonste klokkende waterslag (de 3 hoogste klokkende waterslagen genomen uit de officiële wedstrijden met een minimum van 6 punten per vogel)

1. **Vermyncksel Luc** ST369 $8 + 8 + 7 = 23$ p.
2. **Bungeneers Alex** ST144 $8 + 7 + 7 = 22$ p.
3. **Vanoirbeek Yvan** ST599 $8 + 6 + 6 = 20$ p.

Regelmatigheids criterium stam (totaal van de drie hoogste stammen genomen uit de officiële wedstrijden)

1. **Vermyncksel Luc** ST369 $436 + 428 + 358 = 1.222$ p.
2. **Bungeneers Tamara** ST 25 $424 + 379 + 384 = 1.187$ p.
3. **Bungeneers Maria Theresia** ST 77 $384 + 372 = 756$ p.

Regelmatigheids criterium enkel (totaal van de drie hoogste vogels, met een watertoer, van drie verschillende wedstrijden genomen uit de officiële wedstrijden)

1. **Vanschoonbeek Jelle** ST 59 $117 + 114 + 108 = 339$ p.
2. **Vanschoonbeek Valère** ST627 $120 + 114 + 99 = 333$ p. (18 p.kl.)
3. **Hillen Willy** ST283 $120 + 108 + 102 = 333$ p. (17 p.kl.)

François Van Roy – wedstrijdcommissaris

Eindstand gewest Kempen 2010 - 2011
--

Nr.	naam	club	punten	kl	bl
1	Goris Jaak	KWL	366	21	13
2	Geys Roger	KBWB	348	20	13
3	Smeyers Gerard	KBWB	345	18	12
4	Vanschooren Herwig	KWL	339	18	13
5	Hillen Willy	KBWB	339	18	12
6	Eelen Bob	KBWB	336	19	12
7	Eelen Theo	KBWB	330	18	13
8	Maes Jan	KBWB	330	17	12
9	Penasse Jos	KBWB	327	19	13
10	Vanschooren Michael	KWL	321	20	12
11	Schrooten Paul	KWL	321	17	11
12	Vanschooren Glen	KWL	315	15	12
13	Sijsmans André	KCEM	312	18	11
14	Schrooten Theo	KWL	309	16	7
15	Geybels Bertha	KWL	306	17	13
16	Dillen Frans	KBWB	305	14	10
17	Vanschooren Connie	KWL	303	16	10
18	Vantilt Maarten	KWL	297	16	14
19	Van Roy François	KCEM	297	15	11
20	Jacobien Sylvain	KCEM	285	16	11
21	Peeters Ivan	KBWB	282	15	10
22	Smeyers Jolanda	KBWB	267	15	10
23	Jacobien Jens	KCEM	267	15	7
24	Dillen Jan	KBWB	258	14	9
25	Nuyts Victor	KBWB	252	13	6
26	Beutels Leon	KWL	230	12	11

Schoonste klokkende waterslag   **Goris Jaak 21 p**

Schoonste bollende waterslag   **Vantilt Maarten 14 p**

Herwig Vanschooren

Revolutie in de zangkast

Ontwikkelingen in de zangkanariesport 1970-2010 - deel 1

Jaap Plokker

Inleiding

Begin 1994 had ik voor het clubblad van de Katwijkse vogelvereniging De Kanarievogel een interview met onze oud voorzitter en waterslager-keurmeester Dirk Venema. In dat gesprek kwam ons clubblad ter sprake en kwam hij met de opmerking dat er, volgens hem, over de zang weinig te schrijven viel, want ‘daar verandert niet zoveel’. Of Dirk het is ontgaan, of de ontwikkelingen wel heeft gezien, maar het belang daarvan niet heeft onderkend, zal wel nooit meer achterhaald kunnen worden, maar gedurende de tijd dat hij als keurmeester actief was – in maart 1977 legde hij met goed gevolg het examen voor keurmeester waterslagers af – hebben zich revolutionaire ontwikkelingen in de zangkanariesport voltrokken. Ik denk daarbij o.a. aan de ontmanteling van het bastion van de Weijlingiaanse School, dat sedert de Tweede Wereldoorlog in zangkanarieland de dienst had uitgemaakt wat betreft de visie op de vererving van de zang en de zangtoeren. In zijn in 1948 gepubliceerde ‘Het handboek voor de zangkanariëkwaker’ poneerde Martin Weijling dat de overdracht van het zangkanarielied op een volgende generatie vooral langs genetische weg plaatsvond en een zangtoer en de vererving daarvan vergelijkbaar is met die van een kleurfactor bij een kleurkanarie. Deze visie werd sindsdien alom geaccepteerd en breed uitgedragen door vooraanstaande zangkanariëkwekers en -keurmeesters. In de jaren '80 werden, n.a.v. onderzoeksresultaten met zangkanaries, op vooral Amerikaanse universiteiten, de bezwaren tegen deze opvatting steeds overtuigender en anno 2011 is het aantal aanhangers van Weijlings visie tot marginale aantallen gereduceerd. Zangmilieu en voorzang, waarvoor in de Weijlingiaanse School nauwelijks aandacht was, hebben in de kringen van zangkanariëfokkers inmiddels een veel prominere plaats verworven.¹

Niet alleen aangaande de visie over de vererving van zang en zangtoeren, maar ook met betrekking tot het zangkanarielied voltrok zich vanaf 1970 een revolutie en anno 2010 is nog niet geheel duidelijk of de gedurende de jaren '70 ingezette ontwikkelingen volledig zijn uitgekristalliseerd. Er valt alles voor te zeggen dat nog niet iedereen in de nieuwe constellatie zijn definitieve plaats heeft gevonden en de processen die sinds 1970 gaande zijn nog steeds niet als afgerond mogen worden beschouwd. In onderstaande wil ik nader ingaan op de ontwikkelingen die sedert 1970 met betrekking tot het zangkanarielied hebben plaatsgevonden.

Stellingen

Vanaf ca. 1970 ontwikkelden zich binnen de zangkanariesport alternatieve visies op de ideaalvorm van het lied van de harzer, waterslager en timbrado. Voor de harzers en waterslagers zouden we de start hiervan kunnen plaatsen op het eind van de jaren '60/begin jaren '70, voor de kweek met timbrado's, waar zich een vergelijkbaar proces voltrok, moeten we de zangrevolutie iets later dateren, nl. vanaf de jaren '90 van de vorige eeuw. De nieuwe opvattingen vonden zoveel weerklank dat, bijvoorbeeld, bij veel Belgische waterslagerfokkers aan het eind van de jaren '70 een totaal ander lied uit de zangkast klonk dan op het eind van de jaren '60. Op zich is het al een onderzoek waard, hoe het mogelijk was dat in de door tradities gedomineerde zangkanariesport in een relatief korte periode een totaal ander lied tot de nieuwe ideaalvorm werd verheven. Vooralsnog beperken we ons hier tot de ontwikkelingen met betrekking tot het lied van de harzer, waterslager en timbrado. Deze zijn als volgt samen te vatten:

- Vanaf ca. 1970 ontstonden alternatieve zangrichtingen met een eigen, uitgesproken, van het klassieke zangkanarielied afwijkende, visie op de ideaalvorm van het lied van desbetreffend zangkanarieras. De voorstanders van de alternatieve zangrichting streefden naar algemene erkenning en hebben anno 2010 die positie minstens verworven.
- De alternatieve zangrichtingen richtten zich voornamelijk op de kwaliteitsverbetering van de hoofdtoeren van het klassieke lied.
- Door het accent van de veredeling te leggen bij de optimalisering van de hoofdtoeren werden de overige toeren van het klassieke lied of deels verwaarloosd of zelfs bewust uit het lied geweerd. Deze ontwikkeling leidde enerzijds tot een kwaliteitsverbetering van de hoofdtoeren en anderzijds tot een verarming van het toerenscala.
- De alternatieve zangrichting zette zich af tegen de klassieke zangrichting en de voorstanders presenteerden hun fokresultaten als de nieuwe ideaalvorm van het desbetreffend zangkanarieras.
- De opkomst van de alternatieve zangrichtingen betrof alle klassieke Europese zangkanarierassen, t.w. harzer, waterslager en timbrado.
- De opkomst van de alternatieve zangrichtingen was internationaal georiënteerd. Hoewel de ontwikkelingen in het moederland van des-betreffend zangkanariesras zich het sterkst manifesteerden, t.w. Duitsland m.b.t. de hazers, België wat betreft de waterslager en Spanje aangaande de timbrado, vonden zij bij de fokkers van desbetreffend zangkanarieras in nagenoeg alle andere landen navolging.
- In Nederland leidde de revolutie van de alternatieve zangrichtingen tot tegenbewegingen om de klassieke verschijningsvorm van het waterslager-, harzer- en timbradolied te beschermen.

Achtereenvolgens zullen we per zangkanarieras de ontwikkelingen sedert 1970 nader beschouwen.

(Inter)nationale ontwikkelingen in het waterslagerlied sedert 1970.

Als eerste zullen we ons licht laten schijnen over de (inter)nationale ontwikkelingen in het lied van de waterslager sinds 1970.

De Belgische waterslager anno 2005

Tijdens de clubkampioenschappen van de Doelgroep Zang Regio NZHU bezochten op 29 december 2005 de Belgische waterslagerkeurmeesters Cor Van Meir en Simon Peeters de studiedag en de door hen meegebrachte waterslagers werden ter beluistering opgezet. Ik had nog nooit de zang van Belgische waterslagers gehoord en het lied dat door de vogels werd gebracht verschilde dusdanig van wat die dag door de Nederlandse waterslagers was gezongen dat ik geen andere conclusie kon trekken dan dat zowel de Belgische als de Nederlandse waterslagers beide weliswaar waterslager genoemd werden, maar de zang zo van elkaar verschilde dat veeleer gesproken kon worden van twee verschillende zangkanarierassen.

Voor een goed begrip is het wellicht verhelderend om de geconstateerde verschillen tussen het lied van de Belgische en de Nederlandse waterslagers nader te omschrijven en definiëren. De waterslager is altijd getypeerd als een nachtegaalzanger. Dit betekent dat in het lied van de waterslager de structuur van de nachtegaalzang te herkennen moet zijn. De voor de nachtegaal kenmerkende zangstructuur is het zogenaamde geslagen lied. In het lied van veel Nederlandse waterslagers is die geslagen zangstructuur te herkennen. We zouden het geslagen lied van de waterslager als volgt kunnen definiëren: *Een geslagen lied wordt gekenmerkt door een krachtige uitspraak van de toeren, die, daar waar wenselijk, metalliek klinken en een snelle opeenvolging van de toeren waarbij de indruk wordt gewekt dat de ene toer abrupt in de ander overgaat. De medeklinker 'k' wordt, zowel in de toeren waar de medeklinker 'k' mede is gewenst als de toeren waarvan de medeklinker 'k' een wezenlijk onderdeel vormt, op een duidelijk herkenbare, krachtige, wijze uitgesproken.* Waterslagers met 'nachtegaalaccent' zingen dus een staccatoachtig lied. (fragment 1, voor toelichting zie noten)

Naast waterslagers die een geslagen lied zingen bestaan er ook waterslagers met een zangstructuur die we ter onderscheid 'rollend' of 'golvend' noemen. *Een rollend of golvend waterslagerlied wordt gekenmerkt door toeren die lang worden aangehouden, soms variëren in toonhoogte en waarbij de indruk wordt gewekt dat de ene toer in de ander overvloeit.*² (fragment 2, voor toelichting zie noten)

De Belgische waterslagers die Simon Peeters had meegebracht zongen een uitgesproken rollend lied en wel in een vorm die ik tot dusver bij Nederlandse waterslagers nog nooit had gehoord. De zang van de Belgische

waterslagers deed in veel opzichten sterk denken aan de structuur van het harzerlied. (fragment 3, voor toelichting zie noten)

De waterslagers van Peeters lieten me daarna niet meer los en steeds meer drong de vraag bij me op hoe het toch mogelijk is geweest dat in beide landen het lied van de waterslager zo sterk van elkaar is gaan verschillen. Een antwoord op deze vraag kon ik alleen maar in het verleden vinden en opeens drong het tot mij door dat misschien nog ergens bij mij in huis zo'n 40 jaar geleden in vinyl geperste zang van een Belgische waterslager te vinden moest zijn. Zou ik verschil kunnen horen tussen de vogels van toen en die van Simon Peeters? Voor een antwoord op deze vraag moest ik in mijn herinneringen terug naar de tijd dat ik voor het eerst met waterslagers in aanraking kwam en in huis op ontdekkingsstocht naar koffers met oude grammofoonplaten.

Terug in de tijd

In het begin van de jaren '70 kwamen bij ons de eerste kanaries in huis. M'n vader had een man en een paar popjes aangeschaft en wilde er mee gaan broeden. Ik raakte misschien nog wel enthousiaster voor de vogelsport dan hij en begon met hout van het aannemersbedrijf waar m'n vader als metselaar had gewerkt driftig te timmeren. Al deze inspanningen waren niet tevergeefs en de eerste broedresultaten bleven niet uit: een rijke schakering van allerlei bontvormige kanaries. Toen we ons meer in de vogelwereld gingen oriënteren kwamen we tot de ontdekking dat er in Katwijk ook een vogelvereniging was en dat, als je serieus kanaries wilde fokken, je eigenlijk waterslagers moest hebben. Dat waren de echte. Wisten wij toen veel dat er ook nog harzers, kleurkanaries en postuurkanaries bestonden. Bijna iedere kanariefokker in Katwijk had toen waterslagers, dus ook wij schaften waterslagers aan. Maar waarom was een waterslager een waterslager? Je moest daar toch een beetje verstand van krijgen. In die tijd zag ik bij een radiozaak in het centrum van Katwijk in de etalage een 45 toeren plaatje liggen met daarop de afbeelding van een kanarie. Ik bekeek het hoesje wat nader en las daar: 'Chant de Canari' en 'Opdebeek-Mechelen'. Allerlei gedachten kwamen in me op: 'Waterslagers, die noemen ze toch ook wel Mechelse waterslagers? Zou dit een plaatje zijn met de zang van een waterslager? Dan is dit een uitgelezen kans om eens te horen hoe een goede waterslager klinken moest'. Ik vertelde thuis het verhaal en je snapt het al, het plaatje werd aangeschaft.

Thuis gekomen werd de koffergrammofoon tevoorschijn gehaald en het plaatje uit het hoesje gehaald. Het stond er op hoor: op de ene kant het lied van een Mechelse Waterslager en op de andere kant het lied van 'Saxons' van meneer Antoine uit Bruxelles. Wat die laatste waren, ik had nog nooit van 'Saxons' gehoord, interesseerde me geen zier; ik wilde die Mechelse waterslagers wel horen. De naald werd op het plaatje gezet en de kanaries

begonnen te zingen. Ik herkende in hun zang helemaal niets van het lied van de vogels die we thuis hadden. Ik heb toen ook nog even de andere kant opgezet en moest toen tot mijn teleurstelling concluderen dat ook zij niet zongen zoals onze vogels. Niet lang daarna, m'n vader was inmiddels lid geworden van De Kanarievogel te Katwijk en maandelijks viel 'Onze Vogels' in de bus, ontdekte ik in een advertentie dat je een boekje bij de NBvV kon bestellen van M. van Woezik over waterslagers en je kon er ook nog een plaatje kopen met het lied van een waterslager. Beide zijn toen aangeschaft. Het plaatje was precies wat we zochten, het was de zang van echte waterslagers, zoals ze ook bij ons thuis zongen, met op de B-kant zelfs de toeren afzonderlijk. We konden aan de zelfstudie beginnen en het Belgische plaatje is in de platenkoffer en uit mijn gedachten verdwenen tot in 2005 Simon Peeters en Cor Van Meir met hun vogels op de studiedag verschenen.

De Belgische waterslager anno 1970

Op zoek dus naar waar dat oude 45 toeren grammofoonplaatje, met het lied van de Mechelse waterslager, was gebleven. Had ik het nog of was het ooit weggegooid? Na het halve huis overhoop gehaald te hebben vond ik het in een koffertje waarin ik wat relikwieën bewaar uit de eerste jaren dat we vogels hadden. M'n broer heeft het keurig overgezet naar een cd-tje en het afluisteren kon beginnen. Ik kon m'n oren niet geloven. De waterslagers van kweker Opdebeek uit Mechelen leken in de verste verte niet op de vogels van Simon Peeters die ik tijdens die studiedag op 29 december 2005 had gehoord. Het lied was geslagen met weinig water op de hoofdtoeren. De tjokkenpartij en staaltönen waren prominent aanwezig, maar over het geheel was het lied ruw en werd het ontsierd door spitse fluiten en bellen. (fragment 4, voor toelichting zie noten) Even terzijde: de 'Saxons' van meneer Antoine bleken harzers te zijn. Ik heb Piet Hagenaars er naar laten luisteren en hem viel op dat er nogal wat water op deze vogels zat, veel meer dan in het harzerlied van tegenwoordig.

Voor de zekerheid heb ik ook nog het in de jaren '70, bij de NBvV, aangeschafte plaatje met waterslagerzang beluisterd. Het waren naar onze huidige maatstaven redelijke vogels met een matige klokkende waterslag en tjokkenpartij, maar qua zangstructuur vergelijkbaar met de huidige waterslagers. Even terzijde: de toelichtende tekst op de hoes van het grammofoonplaatje was van M. van Woezik en de opnamen dateerden uit 1968/1969 en waren van waterslagers van de bij leven in Beverwijk woonachtige keurmeester Henk Butter.

De afzonderlijke luisterervaringen hadden meer vragen dan antwoorden opgeleverd. Met name het verschil in zangstructuur tussen de Belgische waterslagers van omstreeks 1970 en tegenwoordig intrigeerde me. Wie was Opdebeek uit Mechelen? Een fokker van huiskamerzangers of een

gerenommeerd kweker en indien dat laatste het geval was, wat was er tussen 1970 en 2005 met het lied van de Belgische waterslagers gebeurd? Omdat ik er van overtuigd was dat ik voor een antwoord op deze vragen naar onze zuiderburen moest heb ik de geluidsopnamen verstuurd naar Simon Peeters en Benny Uittebroek met het verzoek mij enige opheldering te verschaffen over de vogels van Opdebeek en het lied van de moderne Belgische waterslager. Beide heren hebben mijn verzoek heel serieus genomen en ik kreeg dan ook uitgebreide reacties op mijn vragen en opmerkingen.

De Belgische waterslagerrevolutie

Van Simon Peeters ontving ik de informatie dat de vogels op het 45 toeren plaatje afkomstig moesten zijn van de Mechelse waterslagerkweker August Opdebeek. Hoewel Simon, evenals ondergetekende, niet erg onder de indruk was van de zangkwaliteit van deze vogels moet ik op grond van het feit dat Simon Peeters, na 35 jaar, de naam van de kweker nog kende concluderen dat August Opdebeek indertijd een in brede kring bekende waterslagerfokker was en we het lied van zijn vogels dus wel representatief mogen noemen voor die van de doorsnee Belgische waterslager op het eind van de jaren '60 van de vorige eeuw. Met de zang en zangstructuur van deze Belgische waterslagers waren sommige fokkers niet tevreden. Rond 1970 begonnen diverse vooraanstaande Belgische waterslagerkwekers en -keurmeesters als de heren Caers, M. Geens, H. Rosseau, Lode J. Tielens en anderen het lied van hun waterslagers te veredelen door ze stelselmatig en doelgericht te kruisen met harzerpoppen uit zogenaamde waterkloekstammen. De ervaring met de holwaterkloekharzers had geleerd dat deze vogels in staat waren hele diepe vormen van klokkende, bollende en rollende waterslag te zingen. Door deze vogels te kruisen met waterslagers hoopte men het waterslagerlied te cultiveren naar een diepere en beschaafdere voordracht en een kwaliteitsverbetering van, met name, de watertoeren.

Het kruisen van waterslagers met harzers was in de Belgische waterslagertraditie niet nieuw. De Eerste Wereldoorlog, die deels op Belgische grondgebied werd uitgevochten en als gevolg waarvan een groot deel van België door de Duitsers werd bezet, was desastreus geweest voor de Belgische waterslager. Met de wapenstilstand in november 1918 was het zangkanarieras nagenoeg uitgestorven. Om na de oorlog weer een levensvatbaar bestand op te bouwen, werden noodgedwongen, waterslagers met harzers gekruist. Dit had uiteraard invloed op de zang. Waterslagerkwekers die in de eerste decennia van de 20^e eeuw in België actief waren constateerden aanzienlijke verschillen in het waterslagerlied van voor en na de oorlog. De sterk op het nachtegaallied gelijkende zang van de Belgische waterslager van voor 1914 is na 1918 eigenlijk nooit meer teruggekeerd. Overigens waren er genoeg kwekers die deze ontwikkeling

niet als een verarming cq. gemis beschouwden. Zo schreef de vooraanstaande Belgische waterslagerkeurmeester B. Peleman: ‘Wat geeft het en wat kan het hinderen dat een waterslager een toon of toer zingt die ook eigen is aan zijn broerken, den Harzer? Als, wat hij zingt maar mooi en welluidend is. (...) Och kom, het is geen gebrek in het lied der waterslagers dat zij zekere gelijkaardige toeren zingen als de harzers. Als zij die toeren maar niet zoo lang aanhouden als de harzers dit doorgaans doen en als zij die maar zingen op de eigenaardige nachtegaalachtige wijze die eigen is en moet zijn aan de waterslagers’. We mogen aannemen dat deze visie op het waterslagerlied sindsdien als en rode draad door de Belgische waterslager-geschiedenis loopt.³

Gevolgen van de Belgische Waterslagerrevolutie

Het stelselmatig en doelgericht kruisen met harzers in de jaren '70 leidde tot wezenlijke veranderingen in het lied van de Belgische waterslager:

- Het lied werd dieper; de toeren werden veel meer dan voorheen op de grondtoon ‘o’ en ‘oe’ gezongen.
- Het lied werd beschaafder; door de diepere en zachtere zang verdwenen ook de schelle en spitse toerenvormen, waardoor het totale klankbeeld een veel rustiger en beschaafder karakter kreeg.
- Door in de kweek zich vooral daarop toe te leggen werd de kwaliteit van de watertoeren aanzienlijk verbeterd.
- De toeren in het lied van de met harzers gekruiste waterslagers werden, gelijk het harzerlied, veel langer aangehouden, waardoor een rollende cq. golvende zangstructuur ontstond.
- Omdat het lied van de kruisingsproducten veel rollender was geworden verdween ook het tot dan toe voor waterslagers kenmerkende geslagen, op de nachtegaalzang gelijkende, lied en was het predicat nachtegaalzanger op deze waterslagers eigenlijk niet meer van toepassing.
- Metallieke toeren, zoals staaltonen met heldere naklank en geslagen bellen, zo kenmerkend voor het nachtegaal-lied, kwamen in het lied met een rollende zangstructuur niet of nauwelijks voor of waren van onbeduidende kwaliteit. De ideaalvorm van de klokkende waterslag werd een bij de nieuwe zangstructuur passende vorm: ‘wloeib’, ‘wloeib’, klinkend als een luchtbel die naar boven komt en aan het oppervlak openbarst. De geslagen klokkende waterslag, ‘gloei’, ‘gloei’, ‘kloei’, ‘kloei’, ‘glò’, ‘glò’ of ‘klò’, ‘klò’, degenereerde tot een min of meer als inferieur beschouwde vorm van klokkende waterslag en verdween geheel uit het lied.

Omdat de meeste Belgische fokkers aan de voordelen die de kruising met harzers opleverden meer waarde hechtten dan aan het behoud van het nachtegaalaccent in het lied van de Belgische waterslager klonk aan het eind van de jaren '70 uit de zangkasten van de Belgische waterslagerfokkers een totaal ander lied dan op het eind van de jaren '60. (fragment 4, Belgische waterslager ca. 1970; fragment 2, moderne Belgische waterslager)

De reden waarom de Belgische waterslagerrevolutie van de jaren '70 in vrij korte tijd algemeen werd geaccepteerd, zou kunnen zijn dat niet de eerste de beste fokkers zich als voorstanders van de nieuwe richting manifesteerden. Menig keurmeester was actief betrokken bij het veredelen van het waterslagerlied met harzerpoppen. Verder zal de vooraanstaande Belgische keurmeester en bestuurder Lode J. Tielens – hij was o.m. jarenlang secretaris van de C.O.M. en een van de drijvende krachten achter de waterslagerrevolutie – zijn invloed ongetwijfeld hebben aangewend om de nieuwe zangrichting te promoten en algemeen geaccepteerd te krijgen. Verder bestond, zoals hiervoor werd gememoreerd, in België al een traditie waarbij het kruisen van waterslagers met harzers bij voorbaat niet werd afgewezen.

Tegenbewegingen in België en Nederland

Ondanks de snel stijgende populariteit van de nieuwe zangrichting werden het afzweren van de nachtegaalzing als referentie voor het lied van de waterslager en de opkomst van weliswaar in de watertoeren excellerende, maar met een op de harzer gelijkende zangstructuur zingende waterslagers niet bij iedere Belgische fokker met onverdeeld enthousiasme begroet. In een uit 1971 daterend artikel 'Onze Waterslager' van toenmalig KBF voorzitter Armand Van de Vonder trekt hij van leer tegen het kweken van harzer-elementen in het waterslagerlied. De als waterslager ter keuring aangeboden vogel die praktisch alle toeren aan elkaar verbinden en zodoende van de ene in de andere toer rolt typeert hij als een 'verbeterde harzer', die onterecht de kwalificatie waterslager krijgt toegekend. Of zoals zijn artikel kan worden samengevat: 'Een roller kan geen slager zijn'. Van de Vonder omschrijft de raskenmerken van de waterslagerzang als volgt: De waterslager brengt in zijn lied verschillende vormen van waterslag ten gehore met de klokkende waterslag op de eerste plaats; de toeren worden in geslagen vorm uitgestoten; de toeren worden afzonderlijk gebracht, zodat ze als afzonderlijke zangstukjes beschouwd kunnen worden; de waterslager zingt een krachtig lied. Uit een verslag van de Algemene Keurdersvergadering K.B.F.K. Waterslagers van 21 maart 1982 blijkt dat men, het seizoen 1981 overziende, moet concluderen dat de waargenomen kwaliteit van de klokkende waterslag en de bollende waterslag weliswaar beter werd, maar daarentegen de staaltonen en bellen in kwaliteit achteruit gaan. Tevens constateerde men dat over het algemeen er meer water op de vogels komt, maar dat dit, *spijtig genoeg*, samen gaat met

een meer en meer rollend lied.⁴

De zegetocht van de nieuwe zangrichting ging in België, ondanks de ingebrachte bezwaren, echter onverminderd voort. De ontwikkelingen bij de zuiderburen werden met name door de Nederlandse waterslagerkeurmeesters met de nodige scepsis gadeslagen. Treffend zijn de overeenkomsten tussen de uitspraken van Van de Vonder en Catrien van der Toorn die in 1979 in het bondsorgaan van de NBvV 'Onze Vogels' waarschuwde voor de verharzing van het waterslagerlied. Zij schreef o.m. het volgende: 'Nu weten we allemaal wel dat in onze buurlanden veel waterslagers met harzers worden gekruist. Ze menen dat dat niets geeft en het ook niet kan hinderen dat een waterslager een toon of toer zingt die ook eigen is aan zijn broerken de harzer. Als wat de vogel zingt maar mooi en welluidend is (...) het gevolg van zo'n kruising is dikwijls een mooi diep en vol waterwerk. (...) Wees nou eens eerlijk, als u harzers in uw kooi had gewild dan was het toch veel eenvoudiger geweest om direct maar met goede harzers te beginnen? Wat wij van onze waterslagers eisen is een mooi diep en vol lied met goed waterwerk, goede staaltonen en tjokken maar vooral met korte en geslagen toeren. De waterslagers heten toch niet voor niets nachtegaalzangers. (...) Heus sportvrienden, als wij niet oppassen gaat het de verkeerde kant op.'⁵

Men kan dus stellen dat gedurende de jaren '70 zowel in Nederland als in België er keurmeesters waren die een voorkeur hadden voor de waterslager als nachtegaalzanger en zich hiervoor ook sterk wilden maken. Wanneer omstreeks 1980 de Nederlandse keurmeesters van zowel ANBvV als NBvV in internationaal verband een kruistocht beginnen tegen de nationaal én internationaal geconstateerde verharzing van het waterslagerlied en voorstellen indienen voor een nieuwe internationale keurlijst die het kweken van waterslagers met een geslagen zangstructuur moet stimuleren, vinden zij in de Belgen en Fransen echter geen medestanders. Uit vrees dat de waterslager als nachtegaalzanger op den duur zou verdwijnen, wanneer er geen concrete stappen zouden worden ondernomen om het proces van verharzing van het waterslagerlied tot staan te brengen, besloten de beide Nederlandse bonden de door hen voorgestelde wijzigingen, die in internationaal verband waren afgewezen, dan maar alleen in Nederland in te voeren. De nieuwe keurlijst voor waterslagers werd in 1981 bij zowel ANBvV als NBvV geïntroduceerd. De rollende waterslag werd opgewaardeerd van max. 6 naar max. 9 punten, bollende waterslag gedegradeerd van max. 9 naar max. 6 punten, de rubriek tjokken/tjokkenrol werd gesplitst in twee afzonderlijke rubrieken met elk max. 6 punten en de rubriek nachtegaalaccent, waarvoor max. 3 punten kon worden toegekend, werd geïntroduceerd. De overige bij de COM aangesloten landen behielden de bestaande keurlijst. Met dit besluit had Nederland zich bewust afgescheiden van de internationale waterslagerwereld, een situatie die dé facto nog steeds bestaat.⁶

Twee waterslagervarianten

De Belgische waterslagerrevolutie van de jaren '70 en de internationale gevolgen daarvan hebben er toe geleid dat sinds de jaren '80 we binnen het waterslagerlied twee zangrichtingen moeten onderscheiden:

- De Belgische waterslager, met het lied zoals dat in de jaren '70 is ontstaan met de rollende cq. golvende zangstructuur en de nadruk op de hoofdtoeren klokkende, bollende en rollende waterslag; het lied van de moderne waterslager. (fragment 2, voor toelichting zie noten)
- De Nederlandse waterslager, met de aan de zang van de nachtegaal verwante, zogenaamd geslagen, zangstructuur; het lied van de klassieke waterslager. (fragment 1, voor toelichting zie noten)

Omdat in internationaal verband de opvattingen van de Belgische waterslagerkwekers toonaangevend zijn, vonden vanaf de jaren '70 de nieuwe inzichten ook buiten België alom ingang. Het pleidooi van de Nederlandse waterslagerkeurmeesters voor behoud van het klassieke waterslagerlied heeft internationaal weinig navolging gekregen.

De vraag welke van de beide zangrichtingen, de Belgische of de Nederlandse, zich als de enige echte waterslager mag kwalificeren wordt weliswaar met de nodige regelmaat aan de orde gesteld, maar is zinloos. Beide opvattingen zullen zich beroepen op het eigen gelijk. De Nederlanders pretenderen het traditionele waterslagerlied in ere te houden; de Belgen zullen naar voren brengen dat de waterslager een van oorsprong Belgisch zangkanarieras is en zij het recht hebben leiding te geven aan de veredeling van het waterslagerlied en dat in de jaren '70 dit naar hun inzicht heeft plaatsgevonden.

Slot

Het naast elkaar bestaan van beide zangvarianten, het rollende Belgische en het geslagen Nederlandse waterslagerlied, heeft ook voordelen. Het behoud van de min of meer authentieke, klassieke waterslagerzang is bij de Nederlanders in goede handen. Liefhebbers van het aloude geslagen, op de nachtegaal zang gelijkende waterslagerlied kunnen altijd terugvallen op de brede basis en populariteit van deze zangstructuur in Nederland. Bewonderaars van de rollende, harzerachtige, zangstructuur van de moderne Belgische waterslager kunnen buiten Nederland overal aan hun trekken komen.

Het voortbestaan van beide waterslagervarianten lijkt derhalve gegarandeerd en voor de liefhebbers van het waterslagerlied in de breedst mogelijke betekenis is dit een geruststellende gedachte, zeker wanneer de internationale waterslagerwereld het bestaan van beide zangrichtingen accepteert en de Nederlanders zich neerleggen bij het feit dat in internationaal verband het lied van de huidige Belgische waterslager als

representant van de moderne waterslager wordt beschouwd.

De vraag of ook het klassieke waterslagerlied geformaliseerd moet worden in een afzonderlijk zangkanarieras wordt sporadisch aan de orde gesteld. Door stelselmatig enige jaren achtereen Nederlandse waterslagers als zodanig voor de C.O.M. kampioenschappen in te zenden zou een dergelijke status bereikt kunnen worden. Of de internationale waterslagerwereld, inclusief Nederland, gebaat is bij een formele scheiding van het zangkanarieras waterslager in twee verschillende rassen waag ik te betwijfelen.

Samenvatting

Omstreeks 1970 begonnen diverse vooraanstaande Belgische waterslagerkwekers het lied van hun waterslagers te cultiveren door ze te kruisen met harzers uit waterkloekstammen. De nadruk bij dit veredelingsproces kwam te liggen op de kwaliteitsverbetering van de watertoeren en een diepere en beschaafdere zang. Het onder invloed van de kruisingen met harzers ontstane rollende cq. golvende waterslagerlied week wezenlijk af van de op het geslagen nachtegaallied gelijkende klassieke waterslagerzang. De nieuwe zangrichting manifesteerde zich als een veredelingsproces van dat klassieke waterslagerlied. De voorstanders van de nieuwe zangrichting zetten zich af tegen de meer geslagen en daardoor soms wat ruwe zangstructuur van het klassieke waterslagerlied en presenteerden hun fokresultaten als de nieuwe ideaalvorm van het lied van de moderne Belgische waterslager.

Op het eind van de jaren '70 had de nieuwe visie op het waterslagerlied in België vrij algemeen ingang gevonden en was de klassieke waterslagerzang grotendeels verdrongen.

Tegen de dreigende 'verharzing' en verdwijning van het klassieke waterslagerlied kwamen diverse Belgische fokkers in het geweer, maar de grootste weerstand ontstond in Nederland. Toen bleek dat de Nederlanders voor hun pleidooi tot het behoud van het klassieke, geslagen waterslagerlied in internationaal verband onvoldoende medestanders konden krijgen, besloten zij zich van de internationale ontwikkelingen te distantiëren en in Nederland, door middel van nieuwe keurcriteria en een eigen, van de C.O.M. afwijkende, keurlijst het voortbestaan van het klassieke waterslagerlied in Nederland te garanderen.

Na de Belgische waterslagerrevolutie in de jaren '70 bestaan er in internationaal verband dus globaal twee varianten van het waterslagerlied: De Belgische waterslager zoals die in de jaren '70 is ontstaan en internationaal algemeen erkend wordt als de ideaalvorm van de moderne waterslager en de Nederlandse waterslager die teruggaat op de klassieke, op de structuur van het nachtegaallied gelijkende, waterslagerzang. Deze status quo dateert van de jaren '80. Hoewel er tot op heden af en toe door beide

richtingen nog wel pogingen worden ondernomen om de ander van het eigen gelijk te overtuigen lijken de piketpaaltjes die beide standpunten markeren inmiddels wel hun definitieve plekje te hebben gekregen.

Noten, verantwoording en toelichting op geluidsfragmenten

Graag wil ik hier mijn waardering uitspreken voor de medewerking die ik heb gekregen van de heren Simon Peeters (Overleden in 2007) en met name Benny Uittebroek. Zij waren altijd bereid te reageren op mijn brieven en e-mails en dankzij hun inbreng is mijn kennis omtrent de waterslagerweek in België sedert 1970 in niet geringe mate verdiept. Zij dragen uiteraard geen enkele verantwoording voor de inhoud van dit artikel.

Fragment 1: (geluidsfragmenten te beluisteren op www.zangkanaries.nl)

Nederlandse waterslagers met een geslagen lied, zonder dat er sprake is van uitgesproken slagvogels. Opname uit 1990 van waterslagers van Catrien van der Toorn. Afkomstig van de CD 'Gesänge der Kanarienvögel', uitgave Dureco.

Fragment 2:

Waterslager met een uitgesproken rollend lied. Voorbeeld van het lied van een moderne Belgische waterslager. In 2011 gedownload van You Tube. Malinobosna-Waterslager songs5, opname 2 december 2008. Voorbeeld van de zang van een Belgische waterslager ná de waterslagerrevolutie van de jaren '70.

Fragment 3:

Belgische harzer met wateraccent op sommige toeren. Opname uit ca. 1970 van kanaries van harzerkweker Antoine uit Brussel. Afkomstig van 45 toerenplaatje, uitgave Omega, zj.

Fragment 4:

Belgische waterslager met geslagen lied. Opname uit ca. 1970 van kanaries van waterslagerkweker Opdebeek uit Mechelen. Afkomstig van 45 toerenplaatje, uitgave Omega, zj. Voorbeeld van de zang van een Belgische waterslager vóór de waterslagerrevolutie van de jaren '70.

1. Plokker, J., Erfelijkheid en zangmilieu in de zangkanariëweek. In: 'Onze Vogels', jaargang 2004, pp.86-89.
2. Plokker, J., Waterslagers en Watergolvers. In: 'Onze Vogels', jaargang 1997, p. 200.
3. Nieuwenhuysen, Nico, De waterslager van voorheen en thans, zj, zp. De tekst van dit artikel dateert waarschijnlijk uit de jaren '50. Het werd in 'De Belgische Waterslager', tweemaandelijks orgaan van de Koninklijke Belgische Federatie van Kanariëfhebbers (KBFK), jaargang 47 (1980), opnieuw gepubliceerd. Met dank aan Benny Uittebroek.
4. Peleman, B., Keuren van de Zang der Belgische Waterslagers. Brochure, waarschijnlijk daterend uit 1926, pp. 11-12.
5. Van de Vonder, Armand, Onze Waterslager. In: 'De Witte Spreeuwen', maandblad van de Koninklijke Belgische Ornithologische Federatie, editie juni 1971, p. 355-357. Verslag van de Algemene Keurdersvergadering K.B.F.K. Waterslagers van 21 maart 1982. In: 'De Belgische Waterslager', jrg. 49, nr. 3, mei/juni. Met dank aan Benny Uittebroek.
6. Toorn, C. v/d, Over Zangkanaries gesproken... Zitten we wel op de goede toer? In: Onze Vogels, jrg. 1979, p. 521.
7. Warmerdam, H., Over Zangkanaries, terug van weggeweest. In: Onze Vogels, jrg. 1994, p. 200.
8. Toorn, C. v/d, Zangkwekers, let op! In: 'Onze Vogels', jrg. 1981, pp. 306-307.
9. Warmerdam, H., Waterslager. In: 'Onze Vogels', jrg. 1981, pp. 534-535. 'Uiteenzetting' verzonden naar de Belgische Waterslagerkeurmeesters waarin de introductie van de nieuwe keurlijst in 1981 wordt gemotiveerd. Als bijlage gepubliceerd in: Cursusboek zangkeurmeester, uitgegeven door de Technische Commissie Zang van de NBvV.

**Wij wensen u
een zonnige en
plezierige vakantie**

K.M.K.

BARBEQUE

Zaterdag 6 augustus 2011

Vanaf 15,00 uur

18,00 € per persoon

9 € per kind – 10 jaar

Lokaal: St. Maartensberg(Achter de kerk)

St.Maartensberg 1

2820 Rijmenam

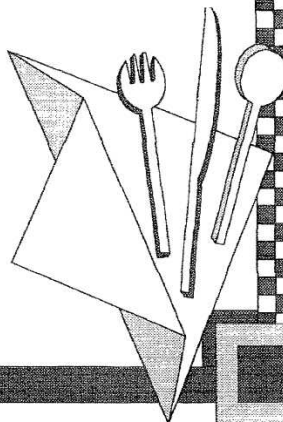
Inschrijven Opdebeeck Fr

Uyerenboslaan 14

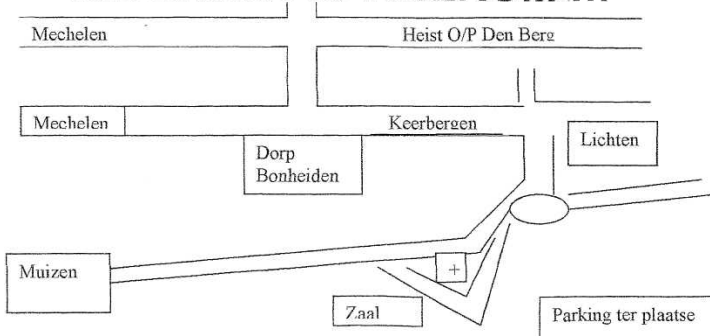
2820 Bonheiden

Tel: 015/550819

Voor 28 juli 2011

IEDEREEN IS WELKOM !!!

**KEUREN
VAN DEN
-: ZANG :-**

**DER
BELGISCHE
WATERSLAGERS**

Een getrouwe reconstructie

van het leerboekje met het theoretisch onderricht
aan kandidaten-keurmeesters voor Belgische Waterslagers
bevattende keuringlessen gegeven door B. Peleman
door hem verwerkt tot artikels
ten jare 1926
en in brochuur verenigd

B. Uittebroek - KBF 38 - Gewak
Oktober 2004

BELGISCHE WATERSLAGERS

Het Keuren van den Zang der Belgische Waterslagers naar de Moderne Methode

Dit leerboekje beantwoordt aan ene ware behoefte in den tak der kanariesport :

Ene handlichting voor het theoretisch onderricht aan kandidaten-keurmeesters voor Belgische Waterslagers bestond tot nogtoe niet.

Ten jare 1926 gaf schrijver dezès, op verzoek van het Bestuur van de Nationale Bond der Verenigingen van Waterslagerskwekers van Vlaams België, ene serie van theoretische en daarna van praktische lessen over het keuren van B.W.

Op verzoek van menigvuldige Belgische en Hollandse kwekers en liefhebbers heeft hij die keuringlessen verwerkt tot artikels voor de vakpers om ze zo in het bereik te brengen van alle belangstellenden, die er hun nut tot zelfonderricht willen uittrekken.

Willen de uitgevers deze artikels nadien in brochuur verenigd, op de markt brengen, zij krijgen de volle toelating en de vrijheid ze uit te geven zonder dat de schrijver enige vergoeding als schrijver zal opvorderen.

De Schrijver,
(Get.) B. PELEMAN
Montensstraat, 10
BORGERHOUT (Antwerpen).

KEUREN van den ZANG DER BELGISCHE WATERSLAGERS

Theoretisch Onderricht

Vogels keuren is niet die moeilijke, lastige studie welke sommigen, tegen alle waarheid in, beweren dat zij wel is. Het blijft mij een raadsel, wat voor doel diegenen beogen, die het zangkeuren afschilderen al erger als ene hogeschoolstudie. — Is 't ijdelheid of is het een gevoel van hoogmoedige pronkzucht om zichzelf een brevet van hoge bekwaamheid toe te eigenen tegenover de vele liefhebbers die niet zo verwaand zijn te beweren dat zij ook de bevoegdheid bezitten van vogels te kunnen keuren?

In de talrijke bijeenkomsten waar over zangkennis en zangbeoordeling werd gehandeld, bestatigden wij vaak dat menige liefhebbers, waarvan men zulks niet zou vermoed hebben, door hunne gezonde vragen of antwoorden, of op aanmerkingen proeven leverden van de kennissen die vereist worden om het vogellied naar zijne wezenlijke waarde te kunnen beoordelen en te schatten.

Opmerkelijk is het, bij zulke gelegenheden te kunnen waarnemen dat men niet zo heel veel jaren in de liefhebberij moet zijn, om de vereiste bekwaamheid op te doen; jongere kwekers die de geest van opmerkzaamheid bezitten, die het oor lenen kunnen en hunne volle aandacht schenken aan het gezang dat zij naar waarde willen beoordelen waren in betrekkelijk weinig tijds op de hoogte van het keuren. Daarentegen bevonden wij vaak dat kwekers die jaren aan jaren fokken, slechts oppervlakkige kennissen — en dan nog zo weinige — hadden aangeworven. Doorgaans zetten deze de grootste mond als ene keuring besproken of gecritiqueerd wordt.

Wie een goed muzikaal gehoor heeft, dit is, wie kan horen dat iemand juist of vals zingt of speelt, kan ook leren oordelen over de waarde van het kanarielied.

Maar vogels rechtvaardig keuren, dat is wat anders. De onder-
vinding heeft ons menige proeven en tal van voorbeelden geleverd van onrechte keuringen en deze hadden dan voor gevolg, (kon het ook anders) mistevredenheid, twist tussen liefhebbers en keurmeesters, ontmoediging en somtijds het verlaten door sommige verongelijken van het kanariesport. Bij zulke gevallen wordt niet zoveel de bekwaamheid van de keurmeester betwijfeld of geloochend dan wel zijne eerlijkheid.

Vooraleer wij tot de studie van het kanarielied overgaan en nog meer als wij het keurmeestersambt aannemen, moeten wij ons doordringen van het zedelijk gevoel en het zedelijk inzicht, die in het keurmeestersambt bedoeld liggen, n.l. immer te zullen keuren in geweten — geen voorkeur te geven, om welke reden of beweegredenen noch in welke omstandigheden het ook zij aan deze of gene vogel, toebehorende aan ene bevriende mededinger, of aan ene zanger van deze of gene zanginrichting waarvoor men persoonlijk ene voorliefde voelt, — geen voorkeur te geven, zeg ik, tenzij de vogel het door zijn zang waarlijk verdient. — Zo wij willen dat ons stelsel en onze keuringen zelve onbesproken stand houden, dat de mededingers en belangstellenden vertrouwen in ons hebben en blijven hebben (want keuren is ene kwestie van vertrouwen) en dit vertrouwen heeft eerlijkheid en rechtvaardigheid als grondslag. — Keuren wij dan steeds onpartijdig gewetensvol zonder ons in het minst te bekommeren om vriend of tegenstander enkel gehoor gevende aan onzen goeden smaak, aan onze grondige kennis van den zang en aan ons eerlijk gemoed.

Kennis van het vogellied behoren wij te bezitten. Wij moeten feitelijk de bekwaamheid hebben het te kunnen ontleden in al zijne bestanddelen het te kunnen beoordelen naar de wezenlijke en feitelijke gezangswaarde in zijn geheel en in zijne delen. Zonder dat, al zijn wij zo eerlijk zo rechtvaardig en betrouwenswaardig als maar mogelijk is zullen wij toch steeds eraan blootgesteld wezen ene onechte, onrechtvaardige beoordeling te leveren.

Kennis van het lied onzer vogels in zijne verscheidene delen en een juist begrip van de toonlagen waarin het hele lied, zijne afzonderlijke tonen of toeren worden voorgedragen; — een juist begrip van het tempo, d.i. de snelheid of de traagheid, de snelle of trage beweging van het gezang.

Om die schijnbare moeilijkheden tot de kleinste verhoudingen te herleiden stellen wij ons de zangswaarde in drie graden voor a) hoog of scherp ook hard genoemd — b) middelbaar — c) laag of diep.

Het spreekwoord zegt : « Elke vogel zingt zoals hij gebekt is ». Wij voegen er aan toe : « Elke vogel zingt volgens het orgaan dat hij van de natuur ontving ». De diepte van het kanariegezag bepaalt er grotendeels en in de eerste plaats de waarde van.

De verschillende stukken of zangstukken waaruit het lied is samengesteld bepalen de bijkomende waarde. Bij onze huidige B.W. onderscheidt men drie of vier verschillende zangrichtingen. — Deze laten zich hoofdzakelijk onderscheiden: a) aan het verschil van tonen of toeren waaruit het lied bestaat; b) aan de volgorde waarin die tonen of toeren worden voorgedragen; c) aan den aanvang of inzet van het lied; d) aan het al of niet herhalen van zekere zangstukken in ene en dezelfde zangbeurt, voornamelijk van den hoofdtoer : « De Waterslag ».

Verder is het verschil tussen de zangrichtingen nog waar te nemen aan de toonlagen, het tempo of beweging van den zang.

Keren wij thans terug tot de drie graden waartoe wij de zangwaarde herleiden:

- a) Hooggelegen of scherp gezang, spitse tonen zijn immer van minder waarde, zelfs meestal foutief.
- b) Middelbaar diep is de zang van goed gehalte.
- c) Diep of laag, dat is onder uit het zangorgaan, den gorgel of de borst, en met krachtige doch zacht klinkende stem, is het gezang van beste gehalte.

Drie graden van toonlagen dus. Zo is het ook voor wat het tempo of de beweging betreft. Wij behoeven dus te letten : a) op het traag of langzaam ; b) het middelmatig snel; c) het zeer snelle voordragen van het lied in zijn geheel genomen of wel in zekere bepaalde delen, en dan te schatten of bewaarden in verhouding van het langzaam of snelle tempo volgens het geval. — Verder of beter gezegd, gelijktijdig moeten wij oordelen, over het aangenaam geluid, het klankbeeld van het gezang, of de zangbestanddelen, afzonderlijk beoordeeld.

Verbeeld U twee of meer vogels, die even langzaam en even diep zingen, toch zal het gezang van den enen uw gehoor aangenerender aandoen dan dat van den anderen, omdat het reiner en voornamer klinkt.

Dan komt in aanmerking en voorzeker in rekening de rijkheid van tonen.

Hoemeer waardetonen een vogel in zijn lied brengt, hoemeer kans hij heeft een aanzienlijker aantal punten te behalen in tegenstelling van een anderen (concurrent) die minder waarde toeren brengt, dus ook armer is in zijn lied.

Reinheid en voornaamheid van zang, d.i. edelheid der gebrachte tonen of toeren bepalen de meesterzangers. Vogels die deze kwaliteiten in hun zang verenigen komen steeds vooraan, of moeten althans steeds voorankomen in de wedstrijden, ten ware een onbekwame of oneerlijke keurmeester er anders over beslisse.

Er hoeft ook nauwkeurig gelet op de verbinding der tonen of toeren. — Naarmate er beter verband ligt tussen de verschillende zangstukken, krijgt het lied meer waarde. — Breekt de zanger zijn lied af dat wil zeggen onderbreekt hij zijn lied met ene min of meer lange poze, niet voort te zingen, of brengt hij zijn lied broksgewijze, dan vermindert de waarde van zijn lied in evenredigheid van het aantal malen dat hij ene zangbeurt afbreekt.

Het lied onzer hedendaagse B.W. bestaat uit de volgende zangelementen.

WAARDETONEN of POSITIEVE TONEN

1)Waterslag 2)Chor of Knor 3)Soeten 4)Woeten 5)Staaltonen
6)Fluiten 7)Bellen 8)Belrol 9)Fluitenrol 10)Heulrol 11)Schokkel
12)Tjonktonen (een vorm van staaltonen) 13)Tjokken 14)Gloeken.

De algemene indruk, die het lied op den keurmeester maakt, mag hij bepalen in een vak van het keurbulletijn, dat getiteld is : Indruk.

NEGATIEVE TONEN of TOEREN

Scherpe tonen — Stotende of slepende tonen — Tjappende of scheffende — Snetter of snitter — Niet doorgaan of doorzingen — Afbreken.

De Waterslag

De waterslag is de hoofdtoer. Hij is klokkend of bollend of rollend of lopend, volgens den vorm.

KLOKKENDE WATERSLAG is te onderscheiden aan de diepe welafgezette slagen.

Hoe zachter, (maar toch krachtig) de slagen diep uit den gorgel opwellen, hoe aangenamer hij het gehoor aandoet, hoe meer waarde hij heeft.

De goede klokkende waterslagen hebben als begin medeklinker : *w* of *b*, *gl* of *kl* of *l*, en als grondtoon de klanken *oei*, *ooi*, *oe* en soms *oo* ; andere grondtonen zoals *a*, *e*, *i*, *u* geven den waterslag ene beduidende minderwaarde, omdat er in dien grondtoon min of meer iets ruws, iets hard, iets steenachtig ligt, dat om nooit te zeggen : die waterslag is *vlak* of *steenachtig*, of *hard*.

Een waterslag met de grondtonen : *a*, *e*, *i*, *u*, kan nooit een malse waterslag genoemd worden.

Wat de waarde van den malsen waterslag verhoogt is het zwellen of opengaan in crescendo en het dalen van *forto* naar *piano* (zacht) of *pianissimo* (zeer zacht).

Zulk een waterslag noemen wij een *gebogen* waterslag, gebogen naar beneden en gebogen naar boven.

Wat nog grotere waarde aan den waterslag (vergeleken bij den effen waterslag) bijbrengt, is wanneer de slagen wiegend of golvend worden gearticuleerd.

Is de waterslag onmiddellijk gevolgd en in verband met zijn rol, dat is een soort ronde diepe knor waarin de *o* als grondtoon en de consonante *r* min of meer doorheen trilt, dan mogen wij zulks als een toer van hoge waarde aanstippen. — Die rol kan rechtdoor, of gebogen, of vlak, diep of min of meer hard klinken. Uw goed gehoor en uw fijne smaak, uw schoonheids- of estetiesgevoel zullen U dan moeten leiden om er de waarde, door uw geweten te bepalen, aan te geven.

De opening die de vogel bij het articuleren van enen toon of toer aan den snavel geeft, zal U bijna ene zekere richtsnoer zijn, om de waarde van den gezongen toon te bepalen. Tonen of toeren met gesloten bek gezongen, zijn rein en edel van klank; tonen of toeren met wijd opengesperden bek gebracht zijn hard en waardeloos op weinige uitzonderingen na. Ge kunt een voorbeeld nemen aan een vogel die snetter brengt. In de practische keurlessen zal men U leren, welke tonen of toeren toch met min of meer geopenden bek worden gezongen : bel- en staaltönen b.v.

Een zelfde vogel kan twee of meer verschillende soorten van waterslag brengen, zelfs in een en het zelfde lied, en de zangprestatie van den vogel is des te hoger naar gelang hij meer verschillende waterslagtoeren brengt in een lied of in gevarieerde liederen. Hoe dieper of holler en langzamer de slagen worden gebracht, hoe meer waarde de toer krijgt, zoals is vermeld. Wel afgezette slagen zijn het kenmerk van den klokkenden waterslag en de slagen elk op zich zelf genomen, beginnen met het aanvangetement *w, b, gl, kl, l*, gevolgd van den grondtoon *oei, ooi, oe, oo*.

De studie die wij over klokkenden waterslag maakten heeft ons laten vaststellen hoe die allerschoonste toer te erkennen is en wij leerden tevens hem te onderscheiden uit alle andere waterslag.

Ik moet echter uwe aandacht er op vestigen dat klokkende waterslag vaak bezwaarlijk uit mooien *bollende waterslag* te onderscheiden valt.

Klokkende waterslag, zoals reeds gezegd, bestaat uit wel afgezette slagen. In die slagen hoort men als grondtoon de gemengde of gemoeilleerde klanken *ooi* of *oei*, wat bij *bollende waterslag* niet het geval is.

De afzonderlijke slagen, (d.i. elke slag op zichzelf genomen) van *bollende waterslag*, liggen dichterbijeen, volgen elkaar sneller op en missen samengestelde medeklinkers en gemengde klanken, zodat *bollende waterslag* klinkt ongeveer als :

bollend:	klokkend:
woe-woe-woe-woe	bloe-bloe-bloe-bloe
boe-boe-boe-boe	loei-loei-loei-loei
loe-loe-loe-loe	bloei-bloei-bloei-bloei
hoe-hoe-hoe-hoe	hloei-hloei-hloei-hloei
zelden: doe-doe-doe	

Bij enkelvoudig *bollende waterslag* valt niet dat eigen aardige tongenspel der *l* in de samenstellingen *wl, bl, kl, dl* waar te nemen. Evenmin als het gemoeilleerde in de samenvloeiende klinkers : *ooi, oei*, die enkel eigen zijn aan den mooisten kloek van den hoofdtoer : « den klokkenden waterslag ». Dus, merk wel op, *klokkende waterslag* vertoont tongenspel met *l* en gemengde samenvloeiende klanken, *bollende waterslag* niet.

Bollende waterslag wordt ook wel eens *bellende waterslag* geheten, omdat hij, geen diepen waterton verbeeldende, maar integendeel zekeren harden grondtoon, in bellenden vorm en in snel tempo wordt voorgesdragen.

Bollende waterslag kan niettemin soms zo edel, zo rein naar geluid, vorm en tempo wezen, dat hij het gehoor in zulke mate aangenaam harmonieus aandoet, dat hij soms boven zekeren *klokkenden waterslag* is te verkiezen. Daaruit volgt dat bij zekere keuringen sommige vogels met *bollende waterslag* het halen boven zekere hunner mededingers die nochtans *klokkenden waterslag* brengen. Dit hangt af van de wederzijdse waarde der in het geval gezongen soorten van waterslag.

Bollende waterslag kan voorafgegaan of gevolgd wezen, en wordt ook vaak voorafgegaan of gevolgd van klokkenden waterslag of rollende waterslag.

Hierop werd reeds gewezen bij de behandeling van « Klokkende Waterslag ...

De keurmeester behoort in dit geval rekening te houden met den verschillenden aard der gebrachte watertoeren in de rubriek « *waterslag* » en collectief in de rubriek « *overzicht of indruk* ».

Elke aard waterslag, die in het lied wordt gebracht krijgt zijne bewaarding afzonderlijk in de rubriek « *waterslag* » en collectief in de rubriek « *indruk* ».

Als bollende waterslag en door zijn *klankbeeld* en door zijn tempo en zijn duur en zijne gebogen beweging, zo aangenaam en bevallig is, dat men hem bezwaarlijk mooier zou wenschen, dan behaalt hij ook het maximum punten, aan bollenden waterslag verleend.

De bollende waterslag wordt met minder krachtinspanning gezongen dan klokkenden waterslagen, wordt daarom doorgaans langer aangehouden dan kloek. Dit is ene verdienste welke den zang dubbel ten goede moet worden gerekend : a) in de rubriek «*waterslag*» en b) in de rubriek «*algemene indruk*». Is de waterslag echter maar kort, d.i. van 7 tot 10 slagen, dan blijft het tweede te goed uitgesloten, tenzij de vogel dien mooien toer meermaal in een lied voortbrengt of, zoals men doorgaans zegt: « er mede terugkomt », dan krijgt hij toch vergoeding in de rubriek «*indruk*». — Zoals de klokkende waterslag mooi gebracht en gevolgd wordt van een diepen rol, als gebogen knor op *o* of metaalachtig als een indrukwekkende belrol, op *oe* of ook wel op *u*, zo is dat eveneens het geval met bollende waterslag.

Evenwel brengen menige vogels achter den waterslag of achter den rol soms den « ophaal ». — Ophaal is te beschouwen als een omslag of omwenden van den adem. Het is een toon met open bek gebracht en heeft ene binnenwaartsgerichte beweging, wijl het ene inademingsbeweging is gedurende het zingen. Ophaal is dus te beschouwen als een noodzakelijk kwaad. — In vele gevallen in de meeste zelfs, is de ophaal bij B.W. neuter of foutief, omdat die vogels fors en sterk van orgaan zijnde, dien toon doorgaans te hard brengen. — Uit het geen wij over den ophaal zegden blijkt dat hij zelden als een positieve, d.i. als een waardetoon kan gelden. Is hij toch zacht, d.i. van alle scherpte of schrilleidheid vrij, dan is hij niet als fout aan te rekenen, hij blijft neuter dus vrij van fouten en wordt hij diep en rond gebracht op *oe* of *o*, wat uiterst zelden gebeurt, dan is hij een degelijke waardetoon en moet met waarde punten bedeed worden.

De keurmeester verlieze niet uit het oog bij het beoordelen van « *Ophaal* » dat zware vogels of vogels met een zwaar orgaan dit *noodzakelijk kwaad* ook luider brengen dan vogels met middelmatig of licht orgaan. — Er wordt dus rekening gehouden met de gehalte van het orgaan

vokalen ook voorkomen, steeds speelt ene *r* er tussen door en dat is het voornaamste herkenningsteken van den waterrol. Rollende waterslag en waterrol worden op het scala op gelijken voet bedeed.

Chor en Knor

Niettegenstaande er al zo menigmaal, tijdens de bespreking der zangstukken van het vogellied, pogingen werden aangewend om de nog steeds heersende verwarring in de begripnamen : chor en knor op te klaren en aan de misopvatting een einde te stellen, willen zekere liefhebbers van hun verkeerd standpunt niet afgaan en houden staande dat chor lang aangehouden klinkt. Dit is ene dwaling. Het is knor die min of meer lang volgehouden wordt. Het is waar, dat chor en knor van den zelfden toonaard zijn, doch er bestaat verschil in den duur, waarin zij worden voorgedragen en juist dat verschil van duur in het voordragen bepaalt de benaming chor. Chor is dus korte knor. Een kort zangstukje dus, we zouden haast zeggen, een voorbijgaande verbindingstoon tussen twee zangstukken of toeren in. — Chor wordt ook wel als inleiding van het lied gebracht.

De benaming chor is, nogmaals, als bij zovele zangstukken van het waterslagerslied, een klanknabootsend woord. De vogels die chor brengen, zingen het woordje duidelijk uit, met *ch* of *kn* als beginletter, *o* of *oe* als grondtoon en *r* duidelijk trillend, als slotletter. Er worden vogels aangetroffen die uit de korte lettergreep chor een toertje vormen, door drie, vier malen, in tamelijk welgebonden vormen : chorchorchorchor, te zingen, zodat hier ook de slaanden aard van den B.W. zich openbaart.

Chor evenals knor wordt steeds met gesloten snavel gezongen. Zo de zanger maar in het minst den bek opent, verandert de grondtoon en klink niet meer zo mooi. Met u is hij minder schoon, met a en e minderwaardig, omdat hij met deze vokalen klapperend ofwel vlak en scherp wordend, het gehoor onaangenaam aandoet. — Als chor wel gebracht wordt, is hij een verrassend mooi toontje doch, mijn dunkens wordt hem op het tegenwoordige scala een te aanzienlijk aantal punten toegekend. Alles wel ingezien is chor al te voorbijgaande om hem met evenveel punten te bedelen als knor die een meer volgehouden zangstuk een ware toer daarstelt. Chor en knor zijn wel van den zelfden toonaard doch het is onlogisch aan een zeer kort voorbijgaand toontje evenveel waarde toe te kennen als aan een zangstuk van meer volgehouden aard, een treffend sieraad in het waterslagerslied, wat de diepe ronde knor ontgensprekelijk is.

Dit gelijkstellen van chor en knor op het huidige scala is wel een gevolg van de misopvatting over de begrippen hierboven bedoeld, en, daar wij steeds naar verbetering en volmaking moeten streven, zou het billijk

zijn, dat in deze zaak orde worde gebracht, n.l. met chor beduidend minder punten toe te wijzen dan aan knor.

KNOR

In tegenstelling met de meeste toeren van het waterslagerslied, wordt de knor niet in slagenden maar wel in rollenden vorm voorgedragen en houdt de zanger deze toer min of meer lang aan. Hij brengt knor in directe of in gebogen lijnvorm. Onnodig te zeggen dat de gebogen vorm te verkiezen is boven de knor in rechte of directe lijn. Knor kan gebogen wezen daar hij lang, aangehouden is ; chor natuurlijk niet, gezien zijnen kortstondigen duur.

Bij de beschrijving van de chor wezen wij er op dat chor en knor van gelijken toonaard zijn. — Evenals bij chor is de grondtoon van den heel goeden knor, *o* of *oe*. Immers knor wordt ook met andere vokalen gebracht: d.i. op *é*, *è* en *a*.

Knor met de grondtonen *é*, *è* of *a*, is van veel mindere waarde.

De aanvangsmedeklinker is *k*, terwijl de vogel de grondtoon *o* of *oe* laat horen, zingt hij tegelijkertijd en in verbinding met dien grondtoon ene welhoorbare *n*. Daar nu de *n* het best waarneembaar is onmiddellijk in verband na en met *k*, zo ontstaat daaruit de knortoer. Bij chor is nooit *n* waar te nemen, de grondtonen *o* of *oe* worden niet door de consonanten *rrr* overheerst, dit wil zeggen dat de trillingen der dubbele of drievoudige *rrr* niet sterker zijn dan de grondtonen *o* of *oe*.

Bij de behandeling is reeds gezegd van chor, dat sommige vogels den chortoon, drie viermaal in gebonden vorm na elkander brengen en zo van chor een toertje beelden dat bestaat uit chor-lettergrepen. Dit chor-toertje lijkt dan aan een ietwat geslagen knor-toer die wij gezien zijne schokkelende beweging ook wel *Schokkelschor* noemen.

Goeden knor moet met gesloten bek worden gezongen, dan ligt over den toer de *holklank*. Het is deze holklank die de knor zo bekoorlijk maakt en hem zijne voornaamheid bijzet.

Knor met grondtoon *a* of *é* of *è* wordt knar of kner geheten en is van veel geringere waarde dan knor met *o* of *oe*, daar knar en kner veel harder en vlakker klinken dan knor of knoer.

De waarde van den knortoer verhoogt nog als hij in gebogen vorm wordt gezongen en tweetonig klinkt, dat is, zou men zeggen, of twee vogels gelijktijdig in volmaakt accoord elk een verschillenden grondtoon *u* of *i* brengen.

Als wij na deze nauwkeurige beschrijving van de chor en knor de vergelijking maken tussen de wederzijdse waarde der toeren, dan springt het in 't oog dat knor met meer waarde punten zou moeten beloond worden dan chor.

Fluiten

Fluiten brengen alle Belgische Waterslagers. Fluiten zijn echter van zo grote verscheidenheid, dat men ze kan verdelen in: Hoge spitse,

getrokken of gestoten, holle of diepe fluiten op *oe* of *u*. Is de fluitentoe gebracht met de consonanten *r* of *l* in trillende of golvende beweging, dan noemt men hem fluitenrol, en, heeft die het zo wonderschone « hohl », dan noemt men hem heul- of hohlrol.

Spitse fluiten op *ie* met aanvangsconsonanten *s*, *r* of *ts*, zijn waardeloos, ja, zelfs foutief en dus als negatieve toon te rekenen.

Bestaat die toer uit snel op elkaar volgende sylben als *si-si-si* of *tsi-tsi-tsi* of *ziet-ziet-ziet*, dan noemt men hem *snitter*.

Is dezelfde toer op grondtoon *é* of *è* zodat men hoort: *tsée tsée tsée* of *tjée tjée tjée* of *tjèè tjèè tjèè*, dan wordt hii *snetter* geheeten.

Snitter en *snetter* zijn immer foutief, 't zij in mindere, 't zij in meerdere mate, al naar gelang de vogel dien toer luidruchtig brengt en *t* of *tjé* of *tsé* als aanvangselement gebruikt.

Brengt hij hem integendeel in langzame, aangehouden of gerekte, en min of meer gebogen vorm met grondtoon *oe* of *u* en *s* of *z* of *ts*, dan is hij als positieve toer te beschouwen, die van hoge waarde kan wezen, als de zanger hem hol voordraagt, zodat hij luidt als *tsoet-tsoet*, *zoet*, *zoet*.

Met *u* als grondtoon is hij slechts van middelmatige waarde, en behoort ten goede gerekend. — *Zoeten* en *tsoeten* zijn dus een der menigvuldige fluitensoorten, waarbij ook te rekenen zijn de zo wonderschone *woeten*.

Wanneer de vogel *w* als beginletter en die inzetletter laat volgen van *oe* met holklank, diep en gebogen, uitstervenden vorm en ene min of meer uitkomende *t* als slot der lettergreep, dan heeft men de zo gezegde *woeten*, de eens zo indrukwekkende toer in de vogels van Wijlen Jos. Manne van Brussel, die van Karel Dom van Mechelen en van Willem Kerinckx van Antwerpen.

Als *woeten* gelden de tonen, op dezelfde wijze gebracht zonder *w* als inzet en zonder *t* als slot, zodat het klinkt als *oe-oe-oe* in stijgenden toon net alsof zij door een nachtegaal werden gebracht. *Woeten*, gebracht met *t* als beginletter zijn verlopen *woeten* die getuigen van ontiaarding. Wel gelden ze nog als waardetoon, doch mogen slechts met een minimum punten aangeschreven worden.

Hoe dikwijls toch horen wij bespreken en betwisten of Harzer-toeren in het Waterslagerslied *goed* ofwel *af* te keuren zijn ? — Wij hoorden vaak uit den mond van zekere mensen met strekkingen van afkeurende « tendenz » waterslagers afkeuren omdat deze in hun lied, toeren mengden die eveneens en op gelijkende wijze, door Harzervogels worden gezongen. Mijne mening is dat zulks niet ernstig is. Wat geeft en wat kan het hinderen dat een B.W. een toon of toer zingt die ook eigen is aan zijn broerken, den Harzer ? Als, wat hij zingt, maar mooi en welluidend is, als het maar harmonieus klinkt en overeenkomt met onzen zuiveren muzikalen smaak en het gehoor aangenaam aandoet.

Welk kwaad kan het dat een B.W. een diepen, ronden, gebogen knor brengt ? Is dat zangstuk af te keuren, omdat het ook door Harzervogels gebracht wordt ? Welk kwaad zou het dan kunnen als een vogel B.W. *doe* of *dou* fluiten in zijn lied zou brengen ? Volstrekt geen, wel integendeel. Ergeren die toeren uw gehoor, uwen smaak als zij door een Harzervogel gezongen worden ? — Neen.

Welnu, waarom zouden zij U dan ergeren als zij door een B.W. worden in zijn lied gebracht ? — Omdat die toeren ook door Harzervogels worden gezongen ! Zo iets te beweren is « *PARTI-PRIS* », is dwaasheid, is verwaandheid en kwade trouw. Wat meer is, zulks aan oningewijde, aan mensen zonder ondervinding in te blazen, is met opzet, of domweg die mensen op een dwaalspoor brengen.

Wat nu gezegd over de bellen onzer B.W. ? Zijn die niet van gelijken aard en vorm als de klingels der Harzers ? Och kom, het is geen gebrek in het lied der B.W. dat zij zekere gelijkaardige toeren zingen als de Harzers, als zij die toeren maar niet zo lang aanhouden als Harzers dit doorgaans doen en als zij die maar zingen op de eigenaardige nachtegaalachtige wijze, die eigen is en moet zijn aan B.W.

Harzervogels kunnen wonderschoon wezen in hun eigenaardig rollend, zacht gezang, evenals B.W. het kunnen zijn in hun machtig, slaande, nachtegaalachtig lied. — Maar, waarom zekere harzerliefhebbers (zelfs van de beste) B.W. verketteren tegen alle logiek in, en wederkerig, waarom zekere liefhebbers van B.W. alle harzers als waardeloos willen schelden, is mij nog een raadsel. Een goeden raad ! Laat U nooit door bedoelde « tendenz » mensen beïnvloeden. Geeft gehoor aan uw eigen schoonheidsgevoel en oordeelt naar de zuivere logiek die leert dat ge mooi en lief moet vinden wat wezenlijk mooi en lief is.

Raadpleegt uw eigen gezond oordeel. Vindt niet afkeurenswaardig wat schoon en goed is, omdat het uit gewaanden of onberedeneerde weerzin, of, uit vooringenomenheid, tegen alle waarheid en logiek in, door bepaalde mensen wordt vergruisd en afgekeurd. Het is algemeen aangenomen dat B.W. de afzonderlijke zangstukken, waaruit hun lied bestaat, niet zolang moeten rekken als Harzers dit met hun toeren wel doen. Het is eveneens algemeen erkend dat de zang der B.W. slaande (nachtegalachtig) moet wezen naar den vorm en metaalachtig naar den klank. Vindt gij die hoedanigheden verenigd in het lied onzer B.W. al brengen ze ook zekere zangstukken die gelijken aan overeenstemmende zangstukken uit het harzerlied ? Vindt dan « a-priori » niet slecht, keurt dan niet af, wat met uw esthetisch gevoel strookt en wat ge in uw geweten goedkeuren moet.

Er bestaan algemeen aangenomen stelregels die den zang en het keuren van B.W. beheersen. Daaraan behoren we ons te gedragen, doch, er werden in de laatste jaren persoonlijke tendentieuze beleringen verspreid, welke niet door de algemeenheid der georganiseerde kwekers en liefhebbers worden aangenomen, en slechts ingang vonden bij, en toegepast door mensen uit ene afgezonderde groep, en daarnaar hoeven we ons niet te schikken.

Belrol en Roltoer

Bij de behandeling van de waterslagtoeren stipten we nog terloops reeds aan, dat die toeren doorgaans gevolgd worden door de roltoer, kortweg rol genaamd. Die rol is gelegen in de toonlaag der bellen, maar klinkt dieper, omdat hem een rondere toon ten gronde ligt namelijk *oe* of *o*, terwijl de belrol *i* of *u* tot grondtoon en *r* voor medeklinker heeft, aan deze toer geeft men den naam van *rol*.

Belrol zegt men, meer om er den rollenden aard van te beduiden, wijl het woord bel meer de laag van deze roltoer aangeeft om hem te onderscheiden van den dieper gelegen rol, waarvan hoger sprake is. Verbeeldt U nu niet dat belrol een toer is die tegelijkertijde belt en rolt en daarvan zijn naam belrol kreeg.

O neen ! want, goeden belrol klinkt ononderbroken als rurururu of ririririri en, bellen geschiedt immers met afgezette lettergrepen en rolt niet! Het luidt : lililili of zelfs linglinglingling of loengloengloengloeng.

De welluidendheid van belrol is in verhouding: 1° van den zuiveren klank der *i*, *oe* of *o*, 2° van de min of meer merkbare articulatie der *r*. De klinkers *i* of *u* moeten afgerond en met aangenaam metaalachtig geluid betoond wezen.

Verder mag de *r* de grondtoon niet overheersen. Klinken *i* en *u* te dun, te spits of te onduidelijk en worden ze door de *r* overheerst, dan wordt de klank ruw, grof, vertroebeld, neusachtig hard en droog, en is derwege onbevallig en van smakeloze kleur.

Ene spitse *i* in verbinding met *r* en *s*, vormt bij sterke uitademing en geopende bek een schrillen klank. Vermengt zich met de *r* en *i* ene *sj*, dan klinkt de toer vlak en breed, en krijgt veel gelijkenis met kries of kreet of schreeuw, dit nog des te meer, daar B.W. dezen toer bijna altijd vlug afzingen.

Belrol gerekend bij de hoge, maar voldoende zangstukken, vormt den overgang van den zuiveren naar den hol of heulrol, die dieper liggen.

Bij het bewaarden der belrollen geeft men aan de voldoende 1 punt, aan de goede 2 en aan de zeer goede 3 punten.

Bellen, Gloeken, Schokkel

Het eigenaardige van de zangstukken door B.W. in bellenden vorm gebracht, laat zich merken in het onderbroken op elkander volgen der afzonderlijke lettergrepen, zodat tussen elke twee neven elkander liggende lettergrepen ene kleine tijdruimte ligt.

Bij « bellen » wordt die tijdruimte aangevuld door *l* zodat het klinkt als lililili of linglinglingling of lululu of loengloengloengloeng of loeloeloeloe.

GLOEKEN

Bij gloeken, die wij eerst sedert een paar jaren weer te horen kregen, merken wij als grondtoon slechts *oe*, geen andere grondtoon. Niets echter bewijst ons dat er ook niet andere grondtonen bij gloeken kunnen op duiken. — De grondtoon wordt in éne lettergreep merkelyk hoger gezongen dan in den naastliggende, en de tijdsruimte tussen de afzonderlijke lettergrepen

aangevuld met *gl*, zodat het nagenoeg klinkt als gloegloegloegloe of kloekloekloekloe of bloebloebloebloe. Vandaar, zoals het toch bij alle zangstukken der B.W. het geval is, den klanknabootsenden naam van gloeken.

Als men den toon hoort komt U onwillekeurig voor den geest ene massa water, waaruit uit de diepte, luchtbellen van ongelijken omvang, in dwarrelende spiraallijn opgaan en aan de oppervlakte met ongelijke kracht openbarsten en alzoo de hiervoor beschreven tonenreeks vormen. Deze, bij onze B.W. nieuwe toer, klinkt zo edel en indrukwekkend, zo voornaam, dat hij wel enen zeer goeden Waterslagerstoer waard is.

SCHOKKEL

Deze toer is niet gemakkelijker te beschrijven dan de gloeken. — Bij schokkel zijn de toonlettergrepen ook afgescheiden. De medeklinkers zijn *h* of *l* en merkt bij schokkel gene samengestelde medeklinkers. — Schokkel vertoont den grondtoon der ene lettergreep ook lager of hoger, krachtiger of zwakker dan in den naastliggende, maar de tijdruimte tussen toonsyllaben wordt aangevuld met de medeklinkers *h*, *l*, *g* of *b*. — De welluidende schokkel klinkt met zuivere *oe - o - u*.

Schokkel met grondtoon *a* of *eu* of *é* of *è*, is van mindere waarde dan die op *oe - o - u*. Schokkel wordt aldus genaamd naar de eigenaardige schokkelende beweging die den toer kenmerkt. — Hij wordt in verschillende vormen gezongen :

A) recht door, B) klimmend ...•••, C) dalend •••..., D) dalend en klimmend •••...•••. Er kan dus nooit sprake zijn van rollende schokkel, omdat er bij den schokkeltoer gene *r* is waar te nemen. Evenmin kan er sprake wezen van gebogen schokkel, omdat schokkel een onderbroken toer is; meer onderscheidene delen afdalen of klimmen derwijze dat het ene hoger ligt dan het vorige of het volgende. — Wij zullen hier een concreet voorbeeld geven om het nog duidelijker te maken : neemt een dun recht, veerkrachtig metaal staafje of priem, ofwel een dun stokje van min of meer buigbaar hout, ter lengte van een paar decimeters. Houdt die bij de twee uiteinden vast, en drukt ze in ene welkdanige richting, dan buigen zij en vormen enen boog zolang zij een geheel uitmaken. Doch, breken zij onder de drukking af, dan houden zij op enen boog te vormen.

« De toonlettergrepen van den schokkel, zegt Ludwich Tretter uit Pirmazens » hangen niet te zamen; hij bestaat uit van elkander afgezonderde delen, door korte, toonloze ruimten of stilten van elkander gescheiden, en wat niet samenhangend is, kan niet gebogen worden ».

Denkt aan het gebroken stokje of staafje.

Staaltonen, Tjokken

STAALTONEN

Is de Waterslag, hoofdtoer der Belgische Waterslagers, eigen aan onze vogels, hij kan ook wel eens door bijzonder diepe stammen van Harzervogels worden gebracht, als die bepaalde stammen door een

uitgelezen B.W. (leermeester) in de leerperiode worden opgeleid.

De Harzerliefhebbers benoemen den Waterslag (en overigens alle waterslagachtige toeren) anders dan de kwekers van Waterslagers. Zij zeggen Waterkloek, Waterrol, Kloekrol of Holkloekrol, enz.

Belgische Waterslagers hebben, naast de Waterslagerstoeren, nog eigen de indrukwekkende metaaltonen: *staaltonen* en *tjonken*. Deze tonen, buiten nog enkele anderen, hebben zij eigen met den nachtegaal.

Het schijnt mij haast overbodig deze algemeen gekende edele tonen nader te beschrijven, om ze U beter te leren kennen. De naam zelf duidt immers reeds genoeg aan hoe de tonen klinken, waaruit die toeren zijn samengesteld.

Staaltonen klinken gelijk een stalen staaf of buis, aan een draad of touwtje opgehangen en waartegen men klopt, of, als een zuiver kristallen vaas, met de opening vrij, waartegen men den vinger of met den kneukel zachtjes en vlug slaat.

Bij elken slag ontstaat dan een zuiveren, helderen vollen klank, die blijft voortklinken, omdat de trillingen der in beweging gebrachte metalen staaf of kristallen vaas zolang voortduren totdat de veroorzaakte trillingen worden gedempt door een nieuwe aanraking. Bij iederen slag planten zich de trillingen langs de lucht over naar ons oor en sterven langzamerhand uit.

Dit voorttrillen noemt men den *naklank*. De *naklank* of *résonance* van een slag trilt voort totdat een nieuwe slag ene nieuwe serie trillingen doet ontstaan. — Staaltonen door B.W. gebracht, kunnen best bij bovenbeschreven geluiden of klanken vergeleken worden.

Brengt de vogel de slagen tamelijk snel achter elkaar, dan duurt ook de naklank niet lang. Hoe langzamer hij de slagen brengt hoe langer en welluidender de naklank. Dus is de waarde van den toer in verhouding van de kracht der slagen, der beweging en van het tempo waarin dezelfde worden gezongen.

Staaltonen hebben als medeklinker *t*, als grondtoon *oe*, *o* of *i*, en als uitgangselement *ng*, zodat staaltonen luiden als toeng-toeng-toeng-toeng, tong-tong-tong-tong, ting-ting-ting-ting.

TJONKEN

Is het aanvangselement *tj*, de grondtoon *oe* of *o* en de slotletter *ng* of *nk*, dan heeft men de zuivere tjonken. Tjonken zijn dus een meer waardige vorm van staaltonen.

Men hoort tegenwoordig nog zelden tjonken. Deze zijn echter een sieraad van het waterslagerslied, en zetten het gezang onzer vogels een rijkdom, een voornaamheid bij, die alle kwekers zorgvuldig en voortdurend dienen na te streven, en door doelmatig kruisen en door vakkundig aanleren.

TJOKKEN

Bijna even bekoorlijk als de tjonken, zijn de tjokken. De naam van

dezen toer zegt duidelijk genoeg wat er mede bedoeld wordt. De vogel spreekt elken tjoktoon zo duidelijk uit (tjok) dat geen mens het duidelijker zou kunnen, zo duidelijk dat men er zich niet in vergissen kan en dus ook niet met genen anderen toon verwarren zal.

Tjoktonen zijn, even als staal- en tjonktonen echte nachtegalentonen en verhogen grotelijks de waarde van het waterslagerslied.

Bij het bewaarden komt ook in aanmerking de volheid, de zuiverheid van grondtoon en de langzame beweging. — Snel op elkaar gebrachte tjokken, tjonken, staaltonen, hebben in verre na niet de waarde van die zelfde tonen, langzaam gebracht.

Zegt de vogel bij het tjokken oe in plaats van o zo vermindert de waarde, zegt hij a of è dan wordt de toer waardeloos, ja, foutief, en in stede van beloond moet worden gestraft (afgetrokken).

De LACHTOER

Deze toer, goed gebracht, is als een gejuich in het gezang van den B.W. Hij gelijkt zo wel in zijne beweging als in zijnen vorm aan het luidruchtig lachen van sommige mensen.

Het aanvangselement is de geblazen (geaspireerde) *h* en de grondtoon is *a* of *o* en soms *i*. Weerom is de waarde van den toer afhankelijk van de beweging van de toonlettergrepen en de zuiverheid van den grondtoon. Lachtoer luidt als : ha ! ha ! ha ! of ho ! ho ! ho ! of hi ! hi ! hi!. Elke lettergreep moet wel hoorbaar afgezet wezen. Lachtoer is rechtdoor, klimmend, dalend of klimmend en dalend.

In vroegere stammen was hij mild en vol voor handen, thans echter, na de verwoesting onzer mooiste stammen gedurende den oorlog, is hij nog zelden waar te nemen. — Wij hoorden hem destijds steeds brengen op *a* of ook op *i*. Nooit lag er een anderen grondtoon in. — Dit is echter nog geen bewijs dat er ook niet andere tonen kunnen inliggen. Moest nu bij toeval lachtoer gebracht worden op *oe* of *e* of *u*, dan zou hij, toch ook waardevol wezen, en, als dusdanig verdienen bewaard te worden.

Over Fouten en Foutieve Toeren

Bij de beschrijving der waardetoeren werd er op gewezen, dat zelfs positieve toeren min- of onwaardig kunnen gebracht worden en om die reden in de aftrekkolom in aanmerking komen.

De voornaamste en meest voorkomende fouten, op het huidige scala der B.W. gebracht, zijn te onderscheiden in lichte, middelbare en zware fouten, waarvoor een kleiner of groter aantal punten moeten afgetrokken worden. Heel zware fouten, welke tevens het gevaar daarstellen dat andere mededingende vogels er door bedorven worden, kunnen oorzaak wezen van het uitsluiten der onwaardige zangers buiten den wedstrijd. — Voor lichte, geringe stille fouten als zijn dezulke welke weinig gehoor kwetsend zijn, trekt men één punt af; voor zwaardere twee; voor de schrilste en meest

gehoor kwestende trekke men drie punten af. Dit geldt voor *ophaal* waarover wij reeds eens woord hebben gezegd, ook voor *zwier*. — Als de *zwier* en de *ophaal* hard zijn, en vooral als zij in éne zangbeurt worden herhaald, dient gestraft, (zegge punten afgetrokken).

Voor te *hoge* beltonen, *scherpe* of *spitse* fluiten, zijn ook van één tot drie punten af te rekenen. — Voor *snitter*, *snetter* en *snatter*, *tjilp* of *tjep* wordt bestraft met tot acht punten.

Wanneer een vogel een of meer dezer foutentoeeren lang aanhoudt of er mede terugkomt, moet die vogel uit den wedstrijd verwijderd worden en dit niet omdat hij alleen onwaardig is in enen ernstigen prijskamp mede te dingen, maar uit voorzorg en voorzichtigheid, met het oog op de andere mededingende vogels, die de fout zouden kunnen overnemen. De uitsluiting moet onvoorwaardelijk worden toegepast op de vogels die tjappen.

Wij zeggen dit uit voorzorg en voorzichtigheid. Het is immers meermaals voorgekomen dat prima zangers, die vóór den wedstrijd fouteloos hun mooiste lied brachten, na den wedstrijd, tot grote teleurstelling der kwekers-eigenaars, naast of in hun edellied, ene of meer der voornaamde grove fouten brachten en dus als voorzangers waardeloos geworden waren. Het is dus billijk en gewettigd dat mededingende vogels met grove zangfouten, niet tot den wedstrijd toegelaten worden.

Kwekers en liefhebbers weten bij ondervinding dat B.W. ten allen tijde fouten van andere vogels die in hunne nabijheid zingen overnemen, en die voortaan behouden. Wat men ook beproeve om die fouten terug af te leren, het blijft vruchteloos.

Lispel en Wispelfluiten

In onze lange kwekersloopbaan hoorden wij vaak en beurtelings steeds heel onverwachts, verschillende fouten in het gezang onzer vogels opduiken, de ene fout min, de andere meer gehoorkwetsend. Zij werden eerst gestatigd bij de vogels ener bepaalde broederij, maar, na korten tijd waren er ook de andere kwekerijen mede gehebt. De verspreiding der fouten kan aldus worden uitgelegd : In de prijskampen waar vogels van meer dezer kwekerijen gedurende ene ganse week in gezelschap leefden, namen de vogels, die van ene bepaalde fout nog vrij waren, ze gedurende den prijskamp over en verspreidden ze naderhand op hunne beurt, hetzij op de kwekerij te huis, of in de volgende prijskampen. — U begrijpt dat, om het verspreiden van fouten te voorkomen, de keurmeesters der liefhebberij enen groten dienst bewijzen, door met erge fouten besmette vogels buiten het gehoor der andere mededingers te plaatsen.

Een twintigtal jaren terug werd nog niet zo nauwkeurig op de fouten gelet. Als toen ter tijde de vogels maar mooie en veel waterslag brachten, nam men overigens de fouten al licht voor lief. Overigens men keurde te dien tijde al te gelijk, terwijl zij daar allen aan enen muur of aan een houten

toestel waren opgehangen. Verbeeld U hoe luidruchtig die massa vogels (soms van honderd tot drie honderd) door elkander aangehitst, te werk gingen!

De ontwikkeling der zangkennis bij onze kwekers, en, hunnen omgang met meer geschoolde liefhebbers en zangkenners bracht hen er toe de fouten beter te leren kennen en tevens te leren verafschuwen, om verder een zuiver esthétisch-welluidend gezang na te streven.

Zo zagen wij beurtelings verdwijnen de tjappen en tjippen en tjoppen, de schreeuwende wietfluiten en rieten. In de navolgende jaren ook de snetter en snitter. — Het weglereen of wegkweken dier ontsierende fouten mag terecht genoemd worden ene overwinning op gebied kanariezing. Desniettemin doen nog voortdurend nieuwe fouten hunne verschijning en verspreiden zich ook weer op de beschreven wijze, evenals voorheen. Goede edele zangstukken, leren slechts met vele moeite aan in de ruiperiode, doch fouten snappen de vogels te allen tijde.

Voor twee, drie jaren hoorden wij voor het eerst meer opdagen de zogenaamde lispel- of wispelfluiten. De fout luidt lislislis of wiswiswis dus, aanvangletter l of w en grondtoon i met sluitletter s. Zij heeft den vorm en enigzins de beweging der klingel- of beltonen. Onze mening is, dat die fout verlopen of door den zanger slecht opgevatte beltonen zijn. Als nu die vervelende fout maar schaars wordt gebracht is zij nog te vergeven, daar zij dan niet zo erg storend is, doch, wanneer de zanger er enen gansen toer van maakt en dien toer dan nog in ene zangbeurt herhaalt, wordt hij erg storend, onuitstaanbaar zelfs. — Deze fout wordt daarboven gemakkelijk voortgeleerd en woekert snel aan. — Als onze kwekers er gene doeltreffende maatregelen weten tegen te nemen, zal zij onvermijdelijk na korten tijd op al onze kwekerijen overslaan.

Stammenkeuring — Stamharmonie

Tot een paar jaar voor den oorlog '14-'18, hadden in de zangwedstrijden van B.W. nooit stammenwedstrijden plaats gevonden. Gezien de manier van keuren tot dan toe in voege, was zulk ook feitelijk niet te doen. In navolging van wat in de Harzerwedstrijden gebeurde, wensten de kwekers van B.W. ook tot het inrichten van stammenwedstrijden, voor onze vogels over te gaan want gans ons heringericht waterslagerssport moest volledig gemoderniseerd worden.

Het keuren met het puntenstelsel, naar een origineel *SCALA* van bewaarding het eerst door schrijver dezes ontworpen, was ingeburgerd als gevolg van het keuren onzer vogels in afgedekte kooien. Het was dus uit met het verouderde stelsel: onze vogels te keuren in massa en in open kooien, terwijl zij, soms met honderden te gelijk aan enen muur of houten gestel opsteld waren.

Het kostte aan de vooruitstrevende herinrichters heel wat moeite en geduld opofferingen en overredingspogingen om onze toemalige, al te conservatieve kwekers te bewegen om onze vogels in bedekte kooien ter

keuring aan te bieden, om hen te overtuigen dat ringen aanleggen beter is dan vogels te stempelen, dat keuren met het puntenstelsel verkieslijker is dan vogels keuren naar het verouderde stelsel, waaraan wij zovele misbruiken en mistoestanden verbonden wisten.

Het mocht dan ten slotte toch lukken en, daar na enkele jaren van proeven de vooruitgang in zake « harmonieus » gezang het gemak en den degelijken ernst van het nieuwe stelsel, klaarblijkelijk waren, wensten de liefhebbers zich geluk, tot dien radicalen stap op den weg van verbetering en vooruitgang te hebben besloten ondanks tegenkating en achterduims gestook.

Van af den tijd toen de vogels in gesloten kooien en naar puntenstelsel werden gekeurd, kon dan in zekeren zin ook worden overgegaan tot het inrichten van Stammenprijskampen.

Bij het uitmaken van den prijskamp werden van 3 tot 4 vogels, als stam ingeschreven, de respectievelijke door elken vogel gezongen punten saamgeteld en de sommen dezer punten wezen, na vergelijking uit, welke stammen de opvolgende prijzen behaalden. — Dit kon dan weer als een nieuwe stap vooruit geboekt worden ofschoon het nog niet als de volmaaktheid kon worden beschouwd.

Immers het gold wel als stammen, ja, maar waren het wezelijk stammen ? D.w.z. drie of vier vogels van een en dezelfde zanginrichting door enen en denzelfden kweker gefokt en gezamenlijk opgeleid.

Soms, ja, was zulks waarlijk zo, doch in menige gevallen was het zo niet. Dan werden als stammen opgegeven, vogels die noch in *opleiding* noch in *bloedverwantschap*, en, nog minder in *homogeniteit* van zang iets gemeen hadden.

Om wezelijk op den naam van stam aanspraak te kunnen maken, zijn die drie voorwaarden de hoofdvereisten. Wanneer deze als stam opgegeven (3 of 4 of meer vogels) aan die drie voorwaarden beantwoorden kan er ook slechts sprake wezen van stamharmonie.

Bij de moderne stammenkeuringen behoort streng rekening gehouden met: *STAMHARMONIE*

Er moet de keurmeesters een bepaald aantal punten voor stamharmonie worden ter beschikking gesteld.

Dit wordt echter bij de liefhebbers van B.W. nog niet ingezien en dus ook nog niet in de praktijk toegepast. Het gaat deze nieuwigheid zoals het met alle nieuwe verbeteringen is gegaan. De geest van conservatisme, *het houden van het hekken aan den ouden stijl* speelt hier weer de hoofdrol. Als de nieuwe gedachte of beter de nieuwe verbetering niet uitgaat van hen die met veel praterijen « redevoeren » de eerste viool in de kanariesport zoeken te spelen, dan zijn de nieuwe gedachten en vervolmakingen onwelkom en worden doodgezwegen of genegeerd.

Laat ons liever eens ernstig nagaan wat door stamharmonie dient verstaan en hoe in de naaste toekomst, in betrek daarmede, dient gehandeld.

Wat is stamharmonie ?

We zullen hierin de gedachtenorde en de bepaling volgen die L. Tretter, (een vooraanstaand Duitse keurmeester en schrijver) daarover ten beste geeft in zijn « *Boek voor zangkanariekwekers en keurmeesters en verenigingen* » uitgegeven door Robert Fuchs Altenburg 1914.

Ik geef hier ene vrije vertaling :

«Zo men slechts afzonderlijke vogels te keuren heeft of te bewaarden, zonder te moeten letten op afstamming noch op hunne saamhorigheid, komt ook gene bewaarding voor stamharmonie in aanmerking.

Indien echter in prijskamp stammen van 4 of 6 vogels ter keuring worden aangeboden, zo moet het begrip *stammen* toch ene betekenis hebben. En het heeft toch werkelijk nog zijne betekenis. *Stamharmonie* is ene zekere *overeenkomst of verwantschap in het gezang* van alle vogels tot een stam behorende met het oog op de *toonlagen en de klankkleur*.

Bij ene zulkdanige overeenkomst horen wij (gelijktijdig) verschillende liederen en, alhoewel de ene vogel b.v. klingel brengt, terwijl een andere knor, en een derde hohlrol en een vierde hohlklingel brengt, horen wij een harmonischen klank van gelijke verwante stemmen in heerlijke accoorden. — Dan zegt de keurmeester : Deze stam werkt mooi te zamen.

Hieraan nu behoort door het keurscala terecht uitdrukking gegeven.

Hierdoor wordt de *eigen kweek* aangemoedigd en dus de stammenteelt bevoordeeld en begunstigd. — Immers, wie zangvogels kopen moet om enen prijskampstam samen te stellen, blijft op die wijze met enige punten gehandicapeerd door de kweker die zijne *eigengekweekte* stam zelf fokt en opleidt. De stamharmonie is niet vatbaar voor de zogenaamde 1/3 bewaarding.

Elke stam moet uit 4 vogels bestaan, daar deze door den kweker gemakkelijk is samen te brengen en omdat de keurmeester beter af luisteren en juist bewaarden kan. — Deze vier vogels kunnen op het totaal der gezongen punten ene verhoging van tot 3 punten (aan de drie keurmeesters te zamen) behalen.

Deze moeten zich t'accoord stellen over het aantal punten dat zij voor stamharmonie toestaan. Een voorbeeld :

Veronderstellen wij een stam van vier vogels :

n°	1	2	3	4	
Zij bekomen respectiefflijk van :					
Keurmeester A	25	23	26	23	
Keurmeester B	24	24	25	24	
Keurmeester C	26	23	27	25	
	<hr/>				
	75	70	78	72	punten

Voor stamharmonie kennen de keurmeesters A, B en C twee punten toe. Zo bekomt deze stam 75 en 70 en 78 en 72 en 2 punten stamharmonie is 297 punten.

Zonder die 2 punten voor stamharmonie zou die stam slechts 295 punten behalen. De zaak is eenvoudig.

Als de keuring zover gevorderd is dat men het totaal der punten heeft opgemaakt, dan wordt gevraagd : Hoeveel geven wij aan den stam voor stamharmonie ? Is men t'accoord gevallen over 2 punten dan worden deze 2 punten niet driemaal genomen (zoals voor de zangtoeren of tonen gaat) doch slechts eenmaal, zoals men uit het gegeven voorbeeld kan opmaken». Tot daar L. Tretter.

Hoewel dit voor Harzervogels bedoeld is, kan het toch best dienst doen voor de stammenprijskampen der B.W. omdat de zelfde toestanden bestaan voor onze vogels. Doch dan moeten wij er ons op toeleggen onze vogels af te richten om in open kooien te zingen, wanneer ze worden voorgebracht, zoals het op prijskampen der Harzers, en ja, ook reeds in sommige aangesloten Maatschappijen van den Nationalen Bond gebeurt. In Gent zijn er onze Bondsleden reeds een paar jaar mede begonnen en, ook reeds in Antwerpen. Als wij met enige kans op succes in de Hollandse prijskampen van B.W. willen mededingen (wat reeds een voltrokken feit is) moeten wij het ook doen, want bij onze Noorderburen keurt men nooit anders dan in open kooien.

Hoe moet men handelen waar de totnogtoe gevolgde keurwijze in gedekte kooien wordt gevolgd ?

Als de keurmeester zijne taak aanvangt, moet hij niet aanstonds met zijn aantekeningen beginnen. — Hij houde eerst, gedurende een half uurtje een nauwkeurig overzicht en leent een aandachtig oor aan de zanglustige vogels, en tekent hun kooinummers aan. Dan luistert hij die één voor één nauwkeurig af en onthoudt de verschillende zangtoeren en tonen, waaruit hun lied bestaat. Hij schrijve dan de toeren op, zo mogelijk in de volgorde waarin zij worden gebracht en tevens het aantal punten dat hij voor elken toer verlenen mag. Na die voorlopige aantekeningen beluistere hij nogmaals het lied, dit tot zelfkontrole en wijzige waar hij het nodig oordeelt. Heeft hij het lied gans aangestipt, dan neme hij nota van de algemene hoedanigheden van het gezang : hoog, middelbaar, diep, snel, matig snel, langzaam, varieerend, eentonig, herhalen van tonen of toeren in één lied, indruk.

Wanneer hij zo beurtelings al de zanglustige vogels heeft gehoord, hore hij de minder zanglustige af en houde zich niet meer bezig met de reeds afgewerkte mededingers. — Op die manier heeft hij de meeste kans alle vogels behoorlijk af te luisteren en een degelijk verslag over hun gezang te leveren.

Geeft hij toe aan de verleiding om al te veel naar de zanglustige of de beste zangers te luisteren, dan verliest hij zijn tijd en stelt zich bloot aan het

gevaar van een zeker aantal vogels niet op tijd te kunnen afwerken.

Als hij al de vogels van den prijskamp heeft afgewerkt, maakt hij een overzicht van zijne keuring. — Staan de beste vogels bv. in punten gelijk, zo luistert hij die nogmaals af, vergelijkte en oordele of de ene of de andere niet een puntje te veel of te weinig heeft om, zo doende, toch gene missing te begaan en ere te laten aan wien ere toekomt.

Wanneer wij er eens zullen toegekomen zijn onze vogels per serie van 6 of 8 vogels te laten voor te brengen, zal de keurmeester nadat de zanglustigen zijn afgewerkt, deze doen wegbrengen.

De vogels die niet door of in het geheel niet zingen, late hij staan en ene nieuwe serie van 4, 6 of 8 mededingers worden ter keurtafel gebracht.

Op die wijze keurende, zal hij bij de sluiting der werkzaamheden, van alle voorgebrachte vogels (die zongen natuurlijk) een behoorlijk verslag bezitten.

De vogels die in het geheel niet tot zingen te brengen waren, blijven, van zelf sprekend zonder verslag en krijgen op hunnen meldingsbrief : N.G. (niet gezongen).

Ene aldus voorgebrachte serie vogels gunne men twintig minuten tot ene halve uur tijds. Na dit tijdbestek wordt ene andere serie voorgebracht.

Keurscala van den Nationalen Bond

Nu komt het er op aan ons in den Bond van Kanariekwekers algemeen tot accoord te stellen over het aantal punten dat wij aan elken toer op ons scala gebracht, willen toekennen.

Wanneer eens dit accoord is bereikt, moeten zich alle leden van den Bond en alle door den Bond erkende keurders ook daaraan onderwerpen en er zich stipt en gewetensvol naar gedragen.

WATERSLAG. Wijn waterslag in drie vormen wordt gebracht en de ene vorm waardevoller is dan de andere; aangezien een en dezelfde vogel den waterslag soms in twee, zelfs in drie vormen brengt; aangezien een vogel met Bollenden Waterslag somtijds meer punten verdient dat een andere met minderwaardigen klokkenden waterslagen daardoor de keurder voor de onmogelijkheid stelt naar zijn geweten te bewaarden is het billijk voor elken vorm afzonderlijk niet het bepaalde minimum en maximum punten wordt vastgesteld, doch dat in het vak «Waterslag» het maximum aantal punten, voor de drie vormen gezamenlijk wordt bepaald.

Nemen wij als voorbeeld dat voor klokkende waterslag het maximum 7 worden gesteld; voor bollende waterslag 5 en voor rollende waterslag 3. Dan komen wij wel tot het maximum van 15, doch dan staat de keurder soms voor het geval dat hij naar zijn oordeel over meer dan 5 punten zou moeten beschikken om enen uitnemend mooien bollenden waterslag naar zijn geweten te bewaarden.

Op die wijze, krijgt de keurmeester meer vrijheid en tevens ruimere

mogelijkheid om rechtvaardig te wezen, daar hij niet meer aan een cijfer gebonden ligt. Voor herhaling mogen meer punten worden toegepast. (Zie scala.)

Voor *rollende waterslag* kunnen wij in overweging nemen of 3 punten maximum en 5 in herhaling volstaan.

Voor *CHOR* (korte Knor) of *KNOR* (lang) ieder tot 4 punten.

Voor *STAALTONEN*: 5 punten en voor *TJONKEN*: 6 — als zij beiden worden gebracht door enen en dezelfde vogel. Enkel gebracht niet hoger dan 5 punten.

Voor *TJOKKEN*: 4 punten.

Voor *FLUITEN*: 4 punten. Voor *WOETEN*: 6 punten.

Voor *SOETEN*: 3 punten. Voor *FLUITENROL*: 4 punten.

Voor *HOHL* of *HEULROL*. tot 4 punten.

Voor *BELLEN* en *BELROL*: ieder tot 4 punten.

Voor *SCHOKKEL*: 4 punten. Voor *GLOEKEN*: 4 punten.

Voor *LACHTOER*: 4 punten.

Verder voor *INDRUK* dien het geheel lied door waarden tonen en de verbinding derzelve, en de variatie en de volheid van toon en de beweging en het tempo op den toehoorder maakt, worden den keurmeester tot 8 punten ter beschikking gesteld.

Aldus komen wij tot het volgende *SCALA* :

” KEURSCALA ”
 Nationalen Bond van Kanariekweekers
 Belgische Waterslagers

POSITIEVE TONEN		
Klokkende Waterslag	enkel tot	7
	in herhaling tot	11
Bollende Waterslag	enkel tot	5
	in herhaling tot	7
Rollende Waterslag	enkel tot	3
	in herhaling tot	5
CHOR	tot	4
KNOR	tot	4
SOETEN	tot	3
STAALTONEN	tot	5
TJONKEN	tot	6
TJOKKEN	tot	4
FLUITEN	tot	4
WOETEN	tot	6
BELLEN	tot	4
BELROL	tot	4
FLUITENROL	tot	4
HEULROL	tot	4
GLOEKEN	tot	4
SCHOKKEL	tot	4
LACHTOER	tot	4
ONVOORZIENE TONEN	tot	
INDRUK	tot	8
NEGATIEVE TONEN		
Hoge spitse tonen en riet	tot	3
Snetter (tjee tjee)	tot	5
Ophaal schril en in herhaling	tot	3
TJIP, TJEP, TSIET	tot	3
Onvolledig gezang	tot	3
TJAP wordt uitgesloten.		

N.B. — Op dit model worden al de keurkaarten gemaakt, die in al de prijskampen van den « Nationalen BOND » gebezigd worden.

**Algemene
ledenvergadering**

K . B . F . K .

**Assemblée
générale**

**Zondag 18 september 2011
om 9u30**

**Dimanche le 18 septembre 2011
à 9h30**

in het lokaal Ludwinahuis
Zellaerdreef 2 te Bonheiden

au local Ludwinahuis
Zellaerdreef 2 à Bonheiden

Dagorde

Ordre du jour

- Verslag van de vorige vergadering (19-06-2011)	- Rapport de l'assemblée précédente (19-06-2011)
- Briefwisseling	- Correspondance
- Wedstrijdkalender & opgave aantal vogels	- Calendrier des concours & indication du nombre de oiseaux
- Bestelling wedstrijdbenodigheden	- Commande fournitures de concours
- Allerlei	- Divers
- Het woord aan de leden	- Les membres ont la parole

**Hierbij nodigt het bestuur
alle leden uit aanwezig te zijn**

**À tous nos membres
le comité souhaite la bienvenue**

Verslag van de algemene ledenvergadering van 19 juni 2011 onder leiding van voorzitter Yvan Vanoirbeek

1. Opening van de algemene ledenvergadering om 9.35 uur met het welkomstwoord van de voorzitter.

De Koninklijke Grobbendonkse Waterslager en de Club Canari Winenne zijn afwezig.

2. Ingetogen moment en minuut stilte voor Helena (Lène) Van Vlerken, weduwe van Corneel Wolput, moeder van Rita Wolput en schoonmoeder van Jozef Van Den Bosch, beiden leden van De Koninklijke Mechelse Kanarie – Bonheiden.

3. Verslag van de vorige vergadering van zo. 20-03-2011 (periodiek nr. 2 p.2/3)

Bemerkingen:

KHIDT Ekeren protesteert tegen de aankondiging dat zij slechts 1 wedstrijd organiseren i.p.v. 2.

De wedstrijdcommissaris reageert met te stellen dat voor KHIDT wel degelijk 2 wedstrijden opgenomen zijn in de wedstrijdkalender, zoals gevraagd door KHIDT Ekeren.

KHIDT Ekeren wordt nogmaals gevraagd haar bijdrage in de premie van de verzekering B.A. voor het boekjaar 2010-2011, ten bedrage van € 19,00 te betalen.

Verder wordt het verslag goedgekeurd.

4. Briefwisseling

Valère Vanschoonbeek en Jos Boes hebben hun kandidaturen ingediend, respectievelijk voor de functies penningmeester en materiaalbeheerder.

5. Vacante functies in het hoofdbestuur

De kandidaturen van Valère Vanschoonbeek en Jos Boes worden door de vergadering met unanimitieit ontvankelijk verklaard en treden bijgevolg in functie met onmiddellijke ingang.

Valère en Jos spreken af om zich ten gronde in te werken en zich daartoe te informeren bij hun voorgangers Maurice Verhoeven en Yvan Vanoirbeek.

Niemand heeft gesolliciteerd voor de vacante voorzittersfunctie.

6. Financieel verslag

Uittredend schatbewaarder Maurice Verhoeven geeft verslag van de

financiële verrichtingen van het boekjaar 2010-2011. Hij sluit af met een batig saldo van € 160,00.

Maurice Verhoeven ontvangt uitvoerige lofbetuigingen en wordt hartelijk bedankt voor zijn inzet ten voordele van de K.B.F.K. en al haar leden. Maurice bedankt met een tournee general voor de vergadering.

Het is bijzonder jammer een bestuurslid als Maurice een stap terug te zien zetten en het zou voor de andere bestuursleden een hart onder de riem betekenen om hem als wijze raadgever in hun midden te hebben bij de voorbereidende vergaderingen van het hoofdbestuur.

7. Kampioenschap serie in het open stelsel

Het voorstel van de Genker Waterslagerkanarie om in het open stelsel een kampioenschap serie toe te voegen en dit kampioenschap op te nemen in het regelmatigheids criterium, wordt met unanimititeit door de vergadering aangenomen.

8. De vergadering wordt gesloten om 12.05 uur.

Verlaggeving Benny Uittebroek

Herinnering aan
Helena (Lène)
Van Vlerken

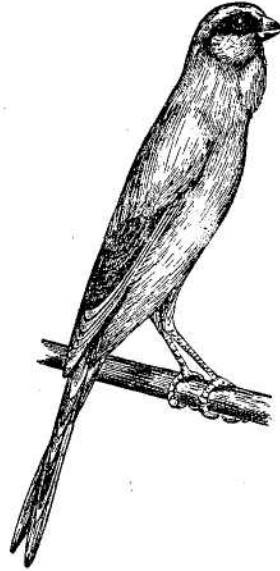
weduwe van Corneel Wolput

moeder van Rita Wolput
schoonmoeder van
Jozef Van Den Bosch,
beiden leden van

De Koninklijke Mechelse
Kanarie – Bonheiden

*Het bestuur en de leden van de K.B.F.K.
betuigen de getroffen familie hun welgemeend medeleven*

waterslagers

**HOUDEN
KWEKEN
KEUREN**

door

M. VAN WOEZIK

M. van Woezik (Den Haag – Nederland)

was een van de grote animators van de zangsport in de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en leermeester van vele keurmeesters.

Op 29 mei 1971 werd hij door de algemene vergadering te Utrecht benoemd tot erelid van de NBvV nadat hij om gezondheidsredenen zijn functie als voorzitter van de technische commissie zangkanaries moest neerleggen. De voorzitter schetste zijn buitengewone verdiensten waarvoor woorden eigenlijk tekort schieten. (Onze Vogels juli 1971 p. 298)

“Ik heb zelf gedurende vijftien jaar een stam waterkloekvogels gekweekt en ik zal de schoonheid van die waterkloeken nooit vergeten. Dit feit heeft mij ook gestimuleerd tot het kweken van waterslagers, waar de waterkloek en de waterkloekrol de hoofdtoeren van het lied uitmaken.” Citaat uit zijn artikel over de kloeken in het harzerlied in Onze Vogels april 1968 p.181.

Van Woezik maakte kennis met en kwam onder de indruk van de waterslagers, toen in 1928 de Antwerpenaar Mechels acht vogels, met veel watertoeren in hun lied, ter promotie van de waterslagerzang, inzonder voor de kampioenstentoonstelling in Den Haag. Van Woezik ontpopte zich daarna tot een van de belangrijkste promotors van de waterslagerfokkerij in Nederland en behaalde samen met J. Gerrits in 1935 zijn keurmeestersdiploma bij de Belgische Nationale Bond. De heer Zandvliet was de enige Nederlander die hen daarin was voorgegaan in 1926. Van Woezik behaalde nadien ook het diploma keurmeester harzers, leidde talloze keurmeesters op en was vol activiteit tot zijn laatste dag begin augustus 1987, toen hij op 82 jarige leeftijd overleed. Zijn naam zal in de NBvV en vooral ook in de zangkanariewereld een begrip blijven.

Waterslagers houden, kweken, keuren werd voor het eerst, in eigen beheer, door M. van Woezik uitgegeven einde 1965. In 1974 werd de tweede druk aangevuld met een uitgebreide beschrijving van het lied van de harzer en werd het boekje verdeeld door het bondsbureau van de NBvV.

Vanaf september 1988 meldde de NBvV de “Algemene handleiding opleiding zangkeurmeester“ beschikbaar. Deze bevatte een letterlijke transcriptie van het boek van M. van Woezik, aangevuld met enkele vernieuwende, Nederlandse inzichten.

Wat volgt is een letterlijke transcriptie van de tekst betreffende de zang van de waterslager, uit het oorspronkelijke boekje.

Zangkennis

In vergelijking met de literatuur, waarover de liefhebbers van kleurvogels beschikken, (denken wij aan de boeken van Veerkamp en Martin Weyling), beschikt de liefhebber van waterslagers over geen enkel boekwerk. Er is slechts één boekje, n.l. dat van dhr. Peleman, dat echter als verouderd kan worden beschouwd en dat, voor zover mij bekend is, reeds vele jaren niet meer in de handel is. Dit feit vooral heeft mij ertoe gebracht, om althans iets te brengen, teneinde gemis aan lectuur op dit gebied te compenseren. Naast praktische ervaring is toch ook de theorie van de zang onontbeerlijk voor een goede zangkennis, terwijl het zonder goede zangkennis niet mogelijk is om de cultuur van waterslagers op een hoger plan te brengen.

De veredeling van de waterslager houdt derhalve nauw verband met de kennis van het lied, de toeren, de afwijkingen en de fouten. Zonder gedegen theoretische en praktische zangkennis is het niet mogelijk de vogels in de goede richting te kweken en op te leiden en de vele afwijkingen en fouten uit de stam te weren.

Zangkennis kunnen wij samenvatten in de navolgende begrippen:

- 1e. Het kennen en begrijpen van het doel der zangveredeling.
- 2e. Het bepalen der zangtoeren met naam.
- 3e. Het vaststellen van de waarde van de toer volgens de gebruikelijke normen.
- 4e. Het kennen van fouten, die schade doen aan de welluidendheid van het lied en de minwaarde daarvan bepalen.

Voor zangkennis is nodig een meer of minder ontwikkeld muzikaal gevoel, terwijl technische muziekkennis geen vereiste is.

Zangkennis kan men verkrijgen door:

- 1e. Studie van de theorie van de zang.
- 2e. Praktische oefening in het gehoor van de vogels.

Zonder beoefening van de twee laatste opgaven is een gedegen zangkennis niet mogelijk. Zangkennis is voor de liefhebber niet alleen nodig om het lied van zijn vogels in de juiste richting te leiden, maar maakt ook, dat de kweker veel meer geniet van zijn vogels, dan wanneer hij hun lied niet verstaat. Het is te vergelijken met het kijken naar een voetbalwedstrijd. Naar verhouding men beter de spelregels kent, geniet men meer van het spel. Wat is zang? Een vraag, waarvan wij op de eerste plaats een duidelijk begrip moeten hebben. Dit begrip kunnen wij samenvatten in het volgende antwoord: Zang is een combinatie van verschillende erfelijke of aangeleerde toeren, die door de vogel tot een lied worden samengesteld. Enkele fluiten, enkele roepen of een enkel toertje is derhalve geen zang en wordt niet als zang aangemerkt.

Zang is erfelijk, doch is ook vatbaar voor aanleren van niet erfelijke toonstukken, die de vogel van buitenaf worden bijgebracht. Zang is een uiting van mannelijke geslachtsdrift, vandaar dat poppen weinig of niet zingen. De zang van de zangkanarie is een kunstgezag, door mensen opgebouwd en veredeld. De zang van de waterslager moet derhalve beschaafd zijn en er mag niets in voorkomen, wat het gehoor kwetst, anders zou er geen sprake zijn van kunst. Zang wordt verdeeld in zangtoeren. Zangtoeren worden verdeeld in toongrepen. Toongrepen worden verdeeld in klinkers en medeklinkers. Tot goed begrip van deze verdeling neem ik een voorbeeld in onze taal. Wij kennen zinnen, die worden verdeeld in woorden. De woorden worden verdeeld in lettergrepen, en de lettergrepen worden verdeeld in klinkers en medeklinkers. Deze verdeling is dezelfde, als die wij toepassen bij het gezang van onze vogels.

De klinkers of grondtonen in het kanarielied zijn: evenals in het alfabet de klanken a, e, i, o, u, en bovendien de combinaties oe en eu. De medeklinkers zijn dan: b, c, d, g, h, j, k, l, n, r, s, t, w, en z. De klinkers en medeklinkers bepalen de benaming van de toongreep. Voorbeeld: tjokken zijn op elkaar volgende toongrepen met de medeklinkers tj de klinker o en de medeklinker k. Op dezelfde wijze, maar dan in andere combinaties, worden alle toongrepen in het waterslagerlied samengesteld en zo wordt de benaming van de toongreep vastgesteld. Een aantal van deze toongrepen vormt de toer. De tekst van de toongrepen (klinkers en medeklinkers) vormt, met de beweging in de grondtoon, de z.g. structuur of de bouw van de toer. Door de beweging in de grondtoon kan de toer n.l. een bepaald karakter krijgen. Een knor, die b.v. waterig is, ontleent dat water in de beweging van de klinker of grondtoon. Zo kan elke toer een bepaald accent krijgen door een beweging in de grondtoon. De opeenvolgende toeren vormen het lied.

Beoordeling van de toer door de keurmeester

De beoordeling van een toer (waardebepaling) berust op een erkend systeem, d.i. het keursysteem. Het keursysteem is een door de bond voorgeschreven (thans internationale) spelregel, waaraan de keurmeester zich bij het beoordelen van elke toer van het waterslagerlied heeft te houden. Evenals bij elke andere sport de scheidsrechter gebonden is aan de spelregels, zo is ook de keurmeester gebonden aan het systeem, dat door de bond is vastgesteld.

Dat het keursysteem thans internationaal door de C.O.M. is vastgesteld, is van zeer grote betekenis, aangezien onze vogels thans in alle aangesloten landen op gelijke wijze worden beoordeeld.

De waarde van een toer wordt bepaald aan de hand van de navolgende normen.

1e. De klassificatie: d.w.z. iedere toer wordt in het keursysteem geplaatst in een klasse, b.v. klokkende waterslag met maximum 12 punten en knor 6 punten. Hieruit volgt, dat een knor, ook in zijn beste vorm niet hoger komt dan 6 punten, terwijl klokkende waterslag in zijn allerbeste vorm 12 punten zou kunnen behalen.

2e. Toondiepte: elke vogel kan hoge tonen zingen en het is derhalve geen kunstprestatie, om een vogel te kweken met alleen hoge toonstukken. Toondiepte daarentegen is niet alleen veel mooier, maar is ook tevens een element, waaraan kweekkunst ten grondslag ligt en dient derhalve te worden beloond.

3e. De toonvolheid: een toon kan diep zijn en toch weinig klankgehalte bezitten. Het is vanzelfsprekend, dat slechts een toer die diep en tevens klankvol is, de hoogste waarde kan bereiken.

4e. De kracht: een toer kan diep en klankvol zijn maar met zo weinig kracht worden gezongen, dat hij nauwelijks hoorbaar is. Derhalve is ook dit element van invloed op de waarde die aan de toer kan worden toegekend.

5e. De lengte van de toer: Een toer kan alle elementen in zich hebben voor een hoge waarde, maar kan zo kort worden gezongen, dat hij slechts weinig indruk op de toehoorder maakt. Het is daarom dat aan zulk een toer geen hoge waarde kan worden toegekend.

6e. De afwisselingsmogelijkheid: Een toer kan door dezelfde vogel in verschillende vormen worden gezongen, met verschil in klinkers en medeklinkers. Indien meerdere vormen van b.v. klokkende waterslag of andere toeren in goede kwaliteit, in eenzelfde lied worden gebracht, dient voor deze variatie een hoger puntental te worden toegekend.

De hiervoor omschreven normen worden door iedere keurmeester toegepast bij de waardebepaling van iedere toer en derhalve bij de beoordeling van het lied van de waterslager. Op deze wijze is het dan ook uitgesloten dat keurmeesters, die hun vak verstaan en zich houden aan de voorgeschreven richtlijnen, veel afwijken bij de gelijktijdige beoordeling van dezelfde vogels.

Het keursysteem

Het keursysteem is gebaseerd op de volgende grondgedachten:

1e. Dat alles wat invloed kan hebben op de muzikale waarde van het lied, moet kunnen worden bewaardigd.

2e. Dat alles wat de muzikale waarde van het lied kan schaden, moet kunnen worden gestraft.

De maxima punten voor de toeren zijn in het keursysteem steeds door drie deelbaar, (behalve thans de maxima voor indruk).

Deze driedeelbaarheid is zeer belangrijk bij de beoordeling van de toer,

aangezien deze driedeelbaarheid parallel loopt met de drie trappen van vergelijking, n.l. voldoende, goed en zeer goed. Ook bij de toekenning van strafpunten voor fouten, worden de drie trappen van vergelijking in toepassing gebracht, n.l. lichte, grove en zeer grove fouten.

Een voorbeeld: voldoende tjokken tot 2 punten, goede tjokken tot 4 punten, zeer goede tjokken tot 6 punten. Eenzelfde verdeling geldt voor alle andere toeren, in verhouding tot de maxima.

De som van de waardepunten voor de verschillende toeren vormt de totale waarde van het lied. De totale waarde van het lied wordt steeds met drie vermenigvuldigd, omdat het kan voorkomen, dat een vogel door 3 keurmeesters tegelijk wordt gekeurd en gemakkelijk een gemiddelde kan worden verkregen. Vroeger was het regel dat de stammen op een kampioenswedstrijd door drie keurmeesters werden gekeurd. Door gebrek aan voldoende keurmeesters wordt thans van deze regel afgeweken.

De rubriek klankbeeld of indruk geldt voor het gehele lied. Een vogel met zeer goede toeren, zonder fouten en een vlot voorgedragen lied, kan thans maximaal 4 punten voor indruk toebedeeld krijgen. Een lied, dat ruw wordt voorgedragen of waarin veel fouten voorkomen, zal nooit het maximum aan punten voor indruk kunnen krijgen.

Het keursysteem geeft de meeste punten aan de hoofdtoeren, n.l. klokkende en bollende waterslag.

Dit is gedaan om de kweek in hoofdtoeren te bevorderen. Deze hoofdtoeren zijn het moeilijkst te kweken en te behouden. Mede door de muzikale waarde die zij aan het lied geven, wordt door het beschikbaar stellen van meer punten, het behoud daarvan gestimuleerd.

Zo zijn ook extra punten beschikbaar voor tjonken en soeten. Deze laatste toeren komen in het lied van de waterslager thans bijna niet meer voor, maar men tracht door middel van het keursysteem meer belangstelling voor deze toeren op te wekken, aangezien ook dit zou bijdragen tot de schoonheid van het lied.

Het keursysteem dringt de fokrichting naar het hoogst denkbaar muzikale. Het keursysteem laat niet toe, dat een toer tweemaal wordt gewaardeerd. Een vogel die b.v. een klokkende waterslag van 7 punten brengt en in een volgende zangbeurt of in dezelfde zangbeurt een zelfde toer van 5 punten, krijgt geen 12 punten voor klokkende waterslag, doch slechts 7 punten, tenzij de toer van 5 punten een variatie op de toer van 7 punten uitbeeldt, kan een punt aan de zeven worden toegevoegd.

Dr. Wolf uit Maikammer is de grondlegger van alle tegenwoordige keursystemen. Deze wetenschapsman heeft alle hiervoor omschreven elementen bedacht en uitgewerkt, om het beoordelen van zangvogels te doen leiden tot een volmaakt gezang. Het is opmerkelijk dat de wijzigingen, die in de loop der tijden in het oorspronkelijke keursysteem zijn aangebracht,

nimmer hebben kunnen leiden tot een grotere volmaaktheid van het systeem van Dr. Wolf.

In België heeft men lange tijd een keursysteem gehanteerd, dat in onderdelen veel afwijkingen vertoonde van dit systeem, doch ook daar heeft men ingezien, dat het keuren op het grondbeginsel van Dr. Wolf de beste elementen bevat om het ideale te bereiken. Gelukkig zijn in het Wereldbondstelsel voor een groot deel de principes van Dr. Wolf verwerkt.

Theorie van de zang

Na U te hebben vertrouwd gemaakt met de wijze, waarop een keurmeester te werk gaat bij het beoordelen van de zang onzer vogels, zal ik trachten de liefhebber een inzicht te geven in de regels, die in acht moeten worden genomen bij het bepalen van de benaming van een toer, de waarde daarvan, de afwijkingen die de toer minderwaardig maken en de e.v. fouten die hij moet bestrijden.

Het zou een onmogelijke opgave zijn om U dit inzicht bij te brengen, indien ik daarbij geen gebruik zou maken van de theorie van de zang. Voor velen is theorie een slecht te verteren kost. Indien men echter in de sport wil meetellen en iets met zijn vogels wil bereiken, is de kennis van het lied, die alleen kan worden verkregen door bestudering van de theorie, onvermijdelijk.

Voorafgaande aan de theoretische beschrijving van de afzonderlijke toeren, zullen wij in het kort aandacht schenken aan het lied in zijn geheel en de theoretische verdeling daarvan. Het lied wordt fonetisch beschreven en wordt derhalve niet in notenschrift voorgesteld. Men heeft wel eens getracht het lied van onze vogels met behulp van notenschrift te beschrijven, doch men stuitte op de moeilijkheid, dat onze vogels bij het zingen niet alleen hele en halve toonafstanden gebruikten, doch zelfs $1/4$ en $1/8$ toonafstanden weergaven. Bovendien heeft Tretter vastgesteld, dat één der toeren van onze vogels, wat betrof toonhoogte, begon op de 4e lijn en eindigde op de 2e hulplijn naar boven. Het bleek dan ook dat bij een dergelijke variatie het lied niet op een notenbalk kon worden vastgelegd. Bovendien zou notenschrift alleen de toonhoogte kunnen aangeven, maar niet het stemgeluid, hetwelk bij de zang van onze vogels toch van essentieel belang is. Men heeft daarom zijn toevlucht genomen tot een fonetische beschrijving, m.a.w. een beschrijving die betrekking heeft op spraakklanken. Deze beschrijving is gebleken het beste hulpmiddel te zijn bij de benaming en de beoordeling van het lied onzer vogels.

De zangtoeren

Zangtoeren worden verdeeld, in verband met hun inwendige bouw, in drie groepen:

- 1e. Eenvoudige ononderbroken toeren, dat zijn: zwieren, belrollen, heulrollen en de ronde knor.
- 2e. Eenvoudige, onderbroken toeren, dat zijn: bellen, fluitenrol, tjokken en tjokkenrol, fluiten, schokkel en staaltonen.
- 3e. Samengestelde toeren, deels rollend, deels onderbroken, dat zijn: klokkende, bollende en rollende waterslag en waterrol.

Bij de beschrijving van de theorie van de verschillende toeren zal blijken, dat bovenstaande indeling een goed hulpmiddel is, om de naam van de toer vast te stellen. Ons eerste werk, bij het beoordelen van het lied is dan ook het vaststellen van de namen der toeren, die worden gezongen. Zonder dit is beoordeling niet mogelijk, aangezien het keursysteem aan de verschillende toeren, ook een verschillend maximum aan punten toekent, b.v. klokkende waterslag 12 punten en schokkel slechts 3 punten. Aan een goede klokkende waterslag (middenkwaliteit) kan derhalve 5 tot 8 punten worden toegekend, terwijl aan een schokkel van dezelfde kwaliteit slechts 2 punten kan worden gegeven. In dien wij in staat zijn om de naam van de toeren te verstaan, zal de hierna volgende omschrijving ons ook in staat stellen, om de waarde van de toeren en derhalve de waarde van het gehele lied, in punten uit te drukken.

Bij het beoordelen van een toer gaat men steeds uit van het ideale en ideaal is een toer eerst dan, indien hij niet alleen de grootst bereikbare diepte, klankvolheid, kracht en lengte bezit, maar bovendien nog in het juiste ritme, de juiste beweging van de grondtonen en met de juiste klinkers en medeklinkers wordt gezongen. U zult zeggen dat is een grote opgave en inderdaad zult U maar zelden zien, dat een keurmeester het maximum aantal punten voor een toer op de keurlijst toekent. Regel is, dat zelfs de mooiste toer die onze vogels zingen, bij het in aanmerking nemen van het bovenstaande, toch nog afwijkingen vertoont, die hem beneden het maximum der te geven punten doet zakken. Een keurmeester, die bovenstaande regels niet nauwlettend toepast, zal er gauw toe komen een mooie toer te hoog aan te slaan, om later te ontdekken dat een andere vogel in onderdelen toch nog beter is.

Waterslag

Een definitie van waterslag heb ik zelf moeten bedenken, omdat deze in geen enkele literatuur over de waterslager was te vinden. Aangezien echter

waterslag een zo belangrijk onderdeel vormt van het lied van de waterslager, acht ik het nodig het begrip waterslag aan een vaste norm te binden, om hem van alle andere toeren te kunnen onderscheiden. Veel toeren in het lied van de waterslager kunnen een waterig accent vertonen, zonder dat zij tot waterslag moeten worden gerekend. Teneinde vast te stellen of wij met een waterige toer, dan wel met waterslag te doen hebben, zal de volgende definitie ons daarbij van groot nut kunnen zijn: Waterslag is elke toonslag, waarin het kenmerk van het water op de grondtoon overheerst.

Als gevolg van deze definitie zal de vraag kunnen opkomen: wat is water? Onder water verstaan wij het geluid, dat ontstaat door verplaatsing van water, o.a. door gieten, door stromen en door vallen. Indien onze definitie juist is, dan vloeit daaruit voort, dat de hoofdkenmerken van waterslag zijn:

1e. de geslagen vorm en 2e. het overheersen van het water op de grondtoon. Zonder deze twee kenmerken zal waterslag derhalve niet kunnen bestaan. Een afwijking van bovenstaande definitie moeten wij toepassen ten aanzien van de waterrol. De waterrol is n.l. geen geslagen toer, doch is een zuivere roltoer, zo gesloten in vorm, dat van slaan geen sprake is. Door de overheersing van het water op de grondtoon en door zijn even grote muzikale waarde als de rollende waterslag heeft men hem van meet af aan, ook in België, met rollende waterslag gelijk gesteld. Als het echter aankomt op de interpretatie van deze toer, dienen wij hem van de overige waterslag te onderscheiden. Mede omdat het muzikale effect van waterrol even zo groot kan zijn als van rollende waterslag en omdat deze toer uitstekend past in het lied van onze waterslager, is het goed dat wij aan hem dezelfde waarde hechten als aan de waterslag.

Waterslag wordt onderverdeeld in drie hoofdvormen, n.l. klokkende, bollende en rollende waterslag. Elk van deze drie vormen heeft twee kenmerken gemeen, n.l. het slaan en het water. Het onderscheid in de benaming van de drie vormen moeten wij in hoofdzaak zoeken in het ritme, d.w.z. de snelheid waarin de slagen elkaar opvolgen. In de klokkende waterslag horen wij de slagen afgezet, d.i. elke slag los van de andere, met een buiging van het water in de grondtoon. In de bollende waterslag horen wij de slagen sneller, meer tegen elkaar aanliggend, minder buiging in de grondtoon en minder afgezet dan bij de klokkende waterslag.

In de rollende waterslag horen wij de slagen korter, dicht tegen elkaar aanliggend en een snelle buiging van de grondtoon. Zijn we eenmaal zover, de waterslag goed van de andere toeren te kunnen onderscheiden, dan moet onze studie erop gericht zijn om de drie vormen van waterslag naar hun naam te bepalen. Deze wetenschap zullen wij U trachten eigen te maken door een beschrijving van de drie vormen van waterslag afzonderlijk.

Klokkende waterslag

Merkwaardig is het, dat iedere stam, ja zelfs iedere vogel individueel verschilt in toon, in vorm en in ritme van de klokkende waterslag.

In de vorm alleen kan men een geweldig groot aantal variaties aantreffen. Het is zelfs niet te zeggen, hoeveel vormen de klokkende waterslag wel kan aannemen, want de vorm is zo aan wisseling onderhevig, dat steeds nieuwe vormen ontstaan en oudere vormen verdwijnen. Luisteren wij slechts naar het lied van de nachtegaal, dan horen wij alleen in klokkende waterslag, een grote verscheidenheid van vormen. Wij horen dan o.m. de geslagen vorm, de klokkende vorm, de gebroken vorm, enz. Zo is het ook bij onze waterslaggers, met dien verstande, dat maar zelden meer dan een of twee van de hiervoor genoemde vormen in het lied van eenzelfde vogel wordt gehoord, maar als wij veel vogels afluisteren, dan horen wij toch t.z.t. al die verschillende vormen zingen.

Het beluisteren van de nachtegaal is dan ook een unieke gelegenheid, om alle vormen van klokkende waterslag te bestuderen. Een kardinale vraag is echter: welke van de hiervoor genoemde vormen is de beste? Vooropgesteld zij, dat van elke vorm van klokkende waterslag een zekere bekooring uitgaat en dat zelfs de minste dier vormen mooi kan klinken, als de grondtoon hieraan meewerkt. Het ligt voor de hand, dat de keurmeester die vorm het hoogste aanslaat, die de hoogste muzikale combinatie in zich heeft. De hoedanigheid van de medeklinkers, met de wendingen van het water in de grondtoon, zullen in hun onderling verband de meerdere of mindere schoonheid van de vorm bepalen, terwijl de toondiepte en de klankvolheid van de grondtoon er toe bijdragen, om een maximum aan puntenwaarde te bereiken.

Scherpe of harde medeklinkers, in combinatie met een goede grondtoon, zullen enigszins afbreuk doen aan het geheel, terwijl zachte soepele medeklinkers, naast een goede vorm van de grondtoon, de waarde van de toer zullen doen stijgen.

Ook de wendingen van het water in de grondtoon zijn in bijna elke vogel verschillend. Hoe langzamer golvend, hoe soepeler deze wendingen zijn, des te schoner wordt de vorm van de grondtoon. Daarbij speelt ook nog een rol de toonhoogte der in de grondtoon samengebrachte klanken. Hoe groter dat verschil in deze toonhoogte is, hoe beter de wendingen hoorbaar zullen zijn, des te groter zal de indruk zijn die van de toer uitgaat. Vaak hoorden wij een klokkende waterslag, waarvan de grondtoon was samengesteld uit een diepe oe, een u en een i, welke drie klanken een groot verschil in toonhoogte vormden. Deze in de juiste volgorde geplaatst en gebonden aan de soepele medeklinkers bl of wl, vormden tezamen een klokkende waterslag van hoge muzikale waarde.

De schoonheid van zulk een combinatie wordt nog verhoogd, indien de toongrepen in het juiste ritme worden voorgedragen, d.w.z. zo langzaam, dat de wendingen goed tot hun recht komen.

De Belgische kenners geven in het algemeen de voorkeur aan twee vormen van klokkende waterslag en noemen die de golvende kloek en de slagende kloek. Wij zouden zeggen, golvende waterslag en geslagen waterslag. De golvende waterslag is de vorm die wij zojuist hebben beschreven. Het golvend effect wordt verkregen, doordat de medeklinkers wl of bl zacht en soepel zijn en ook de wendingen in de grondtoon door hun ritme en hun volgorde aan golven doen denken.

De geslagen waterslag behoeft echter niet minder te zijn aan muzikale waarde. Zijn medeklinkers kl of gl, zijn weliswaar iets minder soepel dan die van de golvende waterslag, maar de toongreep krijgt daardoor iets pittigers, iets krachtigers, ook mede, omdat de wendingen in de grondtoon iets korter zijn dan die van de golvende vorm. Als de toer goed is, zijn de wendingen in dezelfde volgorde gebracht en is het muzikale effect buitengewoon schoon. Het geluid van elke slag, d.i. elke toongreep, doet denken aan het vallen van een druppel water in een met water gevulde emmer of het vallen van een druppel in een plasje water.

Zou men, uit muzikale overwegingen, de golvende waterslag iets hoger moeten aanslaan dan de geslagen vorm; als stamtoer zou ik echter de geslagen vorm verkiezen boven de golvende vorm.

Door de praktijk van vele jaren heb ik gemeend te kunnen vaststellen, dat de golvende vorm, vooral in diepe toonligging, moeilijker is te behouden dan de geslagen vorm. Het gevaar van verlopen, door vervlakking is m.i. groter bij golvende dan bij geslagen klokkende waterslag.

De vogels die de geslagen vorm zingen, zijn in de regel echte kloekvogels met veel waterslag in hun lied, terwijl de vogels met golvende waterslag nog al eens wat harzerachtig zijn in hun bijlied. Ik acht het niet uitgesloten, dat de golvende vorm zijn ontstaan dankt aan de invloed van het harzerlied. Dit is echter een overweging van persoonlijke aard en zo zal een kweker de voorkeur kunnen geven aan de golvende vorm, ondanks dat het behoud ervan hem meer inspanning kost. Buiten de twee genoemde vormen kan de klokkende waterslag, zoals reeds gezegd, verschillende nuances in vorm vertonen. Alle andere vormen dan de twee laatstgenoemde, zullen de toer echter in waarde doen dalen. Zelfs de dubbelslag die wij bij de nachtegaal horen, kan zich niet in muzikale schoonheid met de twee genoemde vormen meten.

Nog minder waarde heeft de gebroken vorm, waarbij de grondtoon op de helft wordt afgebroken. De toer verliest hierdoor zijn grote soepelheid en zijn veelheid van klanken in dezelfde toongreep, hetgeen als een gebrek kan worden beschouwd.

Alle afwijkingen van de goede vorm zullen wij niet afzonderlijk beschrijven, omdat een ieder hiervan bij vergelijking wel ongeveer kan bepalen, welke waarde zij bezitten. Wel willen wij er op wijzen dat alle afwijkingen van de goede vorm leiden tot verloop van de toer.

Klokkende waterslag met te weinig water in de grondtoon, met te hoge toonligging, met een spattend watereffect, is niet alleen minderwaardig, maar bovendien tekenen die erop wijzen, dat de klokkende waterslag in de stam gaat verlopen. Dat dit verloop bij vele kwekers te laat wordt opgemerkt is oorzaak, dat vele stammen de hoofdtoer van het waterslagerlied totaal verliezen. Aandacht aan de vorm van de toer en de toondiepte is dan ook een belangrijk element bij het veredelen van de waterslager. Deze beide elementen immers bepalen, tezamen met de secundaire elementen, kracht, toonvolheid en lengte van de toer, of de toer in een hoge klasse kan worden gerangschikt.

Een speciaal kenmerk voor de klokkende waterslag is een z.g. tongenspel, hetwelk bij bollende of rollende zo goed als niet hoorbaar is. De klokkende waterslag kan in alle toonhoogten worden gezongen, behalve in de hoge i, aangezien de i-toon geen ruimte biedt voor de wendingen van het water. Een voldoende klokkende waterslag wordt beloond van 1 tot 4 punten, een goede klokkende waterslag van 5 tot 8 punten en een zeer goed klokkende waterslag van 9 tot 12 punten.

Bollende waterslag

Bollende waterslag is de tweede hoofdtoer van het waterslagerlied. Er is een tijd geweest dat hij gewaardeerd werd, gelijk met de klokkende waterslag, dus met een zelfde aantal punten. In de beginperiode van de cultuur van waterslagers waren er Belgen, die zich speciaal toelegden op bollende waterslag in hun stam en de klokkende waterslag verwaarloosden; terwijl anderen zich speciaal toelegden op het cultiveren van een prima klok.

Door deze separatie waren er destijds dan ook stammen met een bollende waterslag, die, wat betreft het muzikale effect, niet voor hun collega's met klokkende waterslag behoefden onder te doen. Door het invoeren van het keursysteem, waarop beide toeren werden vermeld, ging men trachten beide toeren in één vogel te kweken en dit gelukte, ofschoon de kwaliteit van een van de beide toeren wel wat achteruit ging.

In variatie werd het lied echter mooier en dat was een winstpunt. Nadien hebben de kwekers zich er steeds op toegelegd, om zowel klokkende als bollende waterslag in hun stam vast te leggen. Ik heb meerdere vogels mogen keuren, die beide vormen van waterslag in perfectie zongen. De laatste jaren is de bollende waterslag enigszins op de achtergrond geraakt. Er wordt soms beweerd dat de bollende waterslag een verlopen vorm is van

klokkende waterslag. Dat dit een misvatting is bewijst het feit, dat er ook thans nog waterslagers zijn, die prima klokkende, maar daarnaast ook prima bollende waterslag in hun lied hebben.

De structuur van bollende waterslag is dan ook geheel anders dan die van de klokkende waterslag en lijkt meer op rollende waterslag dan op de klok. Heeft de klokkende waterslag in elke toongreep een grondtoon die van diep naar boven stijgt, de bollende waterslag heeft deze stijging in de grondtoon niet. Men zou kunnen zeggen dat de grondtoon in elke toongroep van de bollende waterslag bol staat, terwijl de grondtoon van de klok een holle buiging heeft. Het aan de klokkende waterslag identieke tongenspel is bij de bollende water-slag nauwelijks of in het geheel niet te horen. Ook het ritme, d.w.z. de snelheid waarmee de slagen worden gebracht is verschillend van de klok. De kortere grondtoon in elke toongreep van de bol bewerkstelligt, dat de toer als geheel in een sneller ritme wordt gezongen. Ten slotte is er nog een belangrijk verschil met de klok, n.l. dat de toongrepen minder zijn afgezet. Horen wij bij de klok elke slag duidelijk onderbroken met goed hoorbare tussenruimte, bij de bol is deze tussenruimte veel kleiner. Ofschoon de bollende waterslag gerangschikt wordt onder de onderbroken toeren, is de ruimte tussen de slagen maar klein.

Bollende waterslag wordt gezongen met de medeklinkers l of bl en de klinkers o, oe en u. Vanzelfsprekend is de klinker u, in verband met zijn hogere toonligging, van minder waarde dan de oe.

De hoeveelheid water op de grondtoon speelt ook bij bollende water-slag een rol bij de waardebeoordeling van de toer.

Evenals bij klokkende waterslag komt het voor, dat ook bollende waterslag te weinig watereffect vertoont. Wij noemen dat een droge waterslag en door dit gebrek daalt de toer in waarde.

Overigens wordt de waarde van de bollende waterslag bepaald naar de normen als bij klokkende waterslag omschreven.

Voor een voldoende bollende waterslag worden 1 tot 3 punten toegekend, voor een goede 4 tot 6 punten en voor een zeer goede 7 tot 9 punten.

Rollende waterslag

Evenals klokkende en bollende waterslag bestaat ook de rollende waterslag uit afzonderlijke slagen. Het verschil met klok en bol is echter, dat de slagen in een sneller ritme gebracht worden en dat de tussenruimte tussen de toongrepen nog kleiner is dan bij de bol. Overigens lijkt de structuur van rollende waterslag veel op die van de bollende waterslag, aangezien de klinkers en de medeklinkers van de toongrepen dezelfde zijn, als die bij bollende waterslag omschreven. Naast de diepte van de grondtoon is ook het watereffect bij rollende waterslag van grote invloed op de waarde van de

toer. Bij het vaststellen of wij met rollende, dan wel met bollende waterslag te doen hebben, is derhalve, naast de lengte van de grondtoon, de snelheid waarmede de toongrepen elkaar opvolgen, bepalend voor het onderscheid. Rollende waterslag kan evenals bol en klok in alle toonhoogten behalve de i worden gezongen.

Ook de rollende waterslag kan veel afwijkingen in vorm en toon hebben, waardoor de waarde vermindert. Hoog, vlak, droog, spattend en harde medeklinkers, maken de toer minder muzikaal en doen de waarde ervan dalen, terwijl ook de klinker a in de grondtoon nadelig werkt op het klankeffect.

Een voldoende rollende waterslag krijgt 1 tot 2 punten, een goede 3 tot 4 en een zeer goede 5 tot 6 punten.

Waterrol

Weliswaar vermeldt ons huidige keursysteem niet meer de benaming waterrol. Door alle tijden van het bestaan van de waterslager is deze toer echter beschouwd als een vorm van waterslag, die het lied van de waterslager geen afbreuk doet, integendeel, het muzikale effect kan verhogen. De waterrol is echter geen waterslag, omdat het geslagen karakter ontbreekt. Waterrol is een samengestelde roltoer en wordt ook genoemd in het keursysteem voor harzervogels, waar hij tot de hoofdtoeren wordt gerekend.

Een moeilijk te omschrijven toer, met een groot aantal medeklinkers, dat de bekende harzerkeurmeester Schoonwater beschrijft als: w, g, d, l, r en b met daartussen het watereffect op de grondtoon. Met een rietje in het water kan men door blazen een waterrol nabootsen. De waterrol kan in alle toonhoogten, behalve de i worden gezongen. Veel voorkomend, ook bij de waterslager, zijn vlakke waterrollen met de grondtoon a en gedrukt door vele of te harde medeklinkers. Vanzelfsprekend heeft een dergelijke vorm geen waarde.

De goede waterrol is echter steeds door de Nederlandse en Belgische keurmeesters als rollende waterslag gewaardeerd. Of in de toekomst deze gedragslijn kan worden gevolgd, zal m.i. afhangen van een bespreking in C.O.M.-verband, aangezien het zeer belangrijk is, dat onze vogels in alle aangesloten landen op gelijke wijze worden beoordeeld.

Chor

De chor is een onderbroken toer. De toongrepen van chor zijn vrij kort en worden met goed hoorbare tussenruimten gezongen. De opeenvolgende toongrepen vormen de toer, die klinkt als chor, chor, chor, chor. De klinker

van de toongreep is o en de medeklinkers zijn ch voor en r achter. Ook horen wij de toer soms zingen met sj voor aan de toongreep. Afwijkingen komen voor en in verkeerde medeklinkers en in een a als grondtoon. Bij de nachtegaal kunnen wij de chor in prachtige toon en vorm beluisteren. Hij is derhalve een echte nachtegaaltoer en daardoor een sieraad in het lied van de waterslager. Was de chor vroeger een toer die veel werd gehoord, de laatste jaren wordt hij nog maar heel zelden door waterslagers gezongen. Gevolg hiervan is dat veel kwekers de chor niet kennen en in een korte aanzetknor de chor menen te herkennen. Gezien de bovenomschreven structuur van de chor, zal het een ieder duidelijk zijn, dat dit op een misverstand berust. Voldoende chor wordt beloofd van 1 tot 2 punten, goede van 3 tot 4 punten en zeer goede van 5 tot 6 punten.

Knor

In tegenstelling tot de zojuist besproken chor is de knor, d.w.z. de ronde knor, die wij het meest in het lied van de waterslager horen, een ononderbroken zuivere roltoer. Bij de harzervogels, waar de knor een hoofdtoer is, komen variaties voor als holknor, kloekknor, kollerknor en klingelknor, doch bij de waterslager horen wij meestal de ronde knor en nu en dan een kloekknor. De ronde knor is in het lied van de waterslager het meest gewenst. De toongrepen aaneengeregen, zonder onderbreking, noemen wij een schroevende knor. De grondtoon of klinker van een goede knor is o of oe. De medeklinkers zijn kn en r. Een goede knor wordt steeds met gesloten snavel gezongen. De knor kan afwijken van de goede vorm, door verkeerde medeklinkers en als hij wordt gezongen met de grondtoon a, e of ee. Een knor waarvan de toongrepen niet goed aaneensluiten noemen wij los. Als er water in de knor hoorbaar is noemen wij hem waterig. Een knor met verkeerde medeklinkers kan klapperend zijn. Indien de grondtoon op a wordt gebracht is hij vlak. Met de grondtoon ee noemen wij hem breed. Al deze afwijkingen van de goede vorm of toon maken de knor minderwaardig, naar verhouding tot de mindere muzikaliteit. Een ideale knor is gesloten, diep, klankvol, krachtig, niet te kort en bij onze waterslager ook weer niet te lang.

Een voldoende knor krijgt 1 tot 2 punten, een goede 3 tot 4 en een zeer goede 5 tot 6 punten.

Staaltonen

Staaltonen zijn een typisch kenmerk van het waterslagerlied. Een waterslager die geen staaltonen brengt, kan, al is hij overigens nog zo mooi, toch niet geheel bekoren. Staaltonen bestaan uit onderbroken toongrepen,

met flinke tussenruimten, waarvan het staal, de naam zegt het reeds, een integrerend deel uitmaakt. Zonder behoorlijke naklank van elke slag, derhalve geen staaltonen. Dikwijls horen wij fluiten, die evenals de staaltonen, geslagen worden doch waarvan de naklank ontbreekt en dit blijven, ondanks de geslagen vorm, fluiten, en zijn geen staaltonen. Staaltonen klinken als het slaan op een holle buis of op een ander voorwerp waaruit naklank ontstaat. Staaltonen kunnen in alle toonhoogten worden gezongen. Goede staaltonen hebben de medeklinker t of tj voor en ng achter de toongreep, met de grondtoon o, oe of u. Indien de staaltoon wordt gebracht met de klinker o, dan spreken wij van tjonken. Zelden horen wij deze diepe toonvorm, maar de laatste jaren komen zij weer te voorschijn en dat betekent een grote aanwinst voor de schoonheid van het lied. Afwijkingen in vorm en toon van staaltonen zijn er vele: verkeerde medeklinkers, te hoog op i, plat met a als grondtoon, klankloos, met de grondtoon eu of ieu, te snel geslagen, zijn allen vormen die de waarde van staaltonen verminderen, naar verhouding tot het mindere muzikale effect. Zeer hoge en spitse staaltonen kunnen soms voor strafpunten in aanmerking komen. Staaltonen worden gewaardeerd als volgt: voldoende 1 tot 2 punten, goede 3 tot 4 en zeer goede van 5 tot 6 punten. Indien echter staaltonen vallen onder de benaming tjonken en deze van zeer goed gehalte zijn, kan aan de toer 7 tot 9 punten worden toegekend.

Fluiten

Fluiten zijn langgerekte onderbroken toongrepen. De onderbreking van de toongrepen bij fluiten moet vrij groot zijn, terwijl de grondtoon van behoorlijke lengte moet zijn. Fluiten hebben, behalve soeten en woeten, het langzaamste ritme van alle toeren van het waterslagerlied.

De structuur van fluiten is zeer eenvoudig, aangezien zij slechts bestaan uit eenvoudige, geheel op zichzelf staande toongrepen en gevormd worden door één klinker, voorafgegaan door één medeklinker. De grote welluidendheid wordt veroorzaakt door diepe, volle klinkers en weke zachte medeklinkers. Zeer goede fluiten hebben de klinkers o en oe, terwijl fluiten met de klinker u als goede fluiten kunnen worden aangemerkt.

Als medeklinker is de d of t te prefereren. De meeste waterslagers hebben verschillende soorten fluiten in hun lied. Dikwijls horen wij naast prachtige diepe fluiten, in eenzelfde lied enkele hoge spitse fluiten, die wij als fouten moeten straffen.

Fluiten kunnen soms in eenzelfde toerbeurt stijgend of vallend worden gebracht. Vanzelfsprekend wordt bij een keuring, evenals bij alle andere toeren, de schoonste vorm in een lied naar punten gewaardeerd, terwijl de mindere vormen in eenzelfde lied, hoogstens als variatie een punt kunnen

bijdragen aan de toerwaarde.

Afwijkingen van de goede vorm en toon bij fluiten zijn legio. Te hoog op i, met de grondtoon a, ee, eu, ioe, iau zijn fluiten dikwijls foutief. Fluiten op eu en e zijn dikwijls neuzig en zeer gevaarlijk in een stam. De medeklinkers ts, tz en s zijn foutief en indien de fluiten klinken als tzi, tsi of si worden deze gestraft.

Tenslotte hebben wij nog de wietfluiten, die door de waterslager graag worden gezongen en die derhalve in onze stammen moeten worden geweerd. Fluiten kunnen zeer mooi zijn, maar een teveel aan fluiten ook al zijn ze goed, schaden toch het klankbeeld van het lied. 4 à 5 fluiten in een toer, geeft het mooiste effect.

Voldoende fluiten krijgen 1 tot 2 punten, goede fluiten 3 tot 4 en zeer goede fluiten 5 tot 6 punten.

Soeten

Soeten zijn een vorm van fluiten en worden op de keurlijst in dezelfde rubriek als fluiten gewaardeerd. Soeten komen de laatste jaren maar zeer zelden voor in het lied van de waterslager en dat is jammer. Niet alleen omdat het een echte nachtegaaltoer is, maar ook om de bijzondere indruk die van soeten uitgaat.

Wie eenmaal goede soeten heeft gehoord, kan deze toer nooit meer vergeten. De grondtoon van soeten komt overeen met de grondtoon van diepe fluiten, n.l. de oe. Soeten kunnen in geen andere grondtoon worden gezongen, omdat een hogere grondtoon de naam teniet doet. De grondtoon van soeten verschilt ook nog van de grondtoon van fluiten, doordat hij langer is en een lichte buiging naar boven vertoont. De medeklinkers van de toongreep van soeten zijn ook anders dan van gewone fluiten. Is bij fluiten de medeklinker s voor aan de toongreep ongewenst, bij soeten is deze medeklinker noodzakelijk. Aan het einde van elke toongreep heeft de soet de medeklinker t. Het ritme van soeten is langzamer dan het ritme van fluiten, hetgeen wordt veroorzaakt door de langere grondtoon en door de grote tussenruimten tussen de toongrepen.

De toer klinkt als soet, soet, soet en is langgerekt van structuur. Soeten worden, indien zij in de juiste structuur en toon worden gezongen, beloond met 7 tot 9 punten.

Woeten

Ook woeten is een toer, die elke waterslagliefhebber begeert, maar die helaas ook bijna niet meer wordt gehoord. Heel vaak gebeurt het, dat een liefhebber enthousiast komt vertellen dat hij woeten in zijn vogels heeft

gehoord. Bijna altijd blijkt dan, dat vooral jonge vogels bezig zijn met de studie op een diepe klokkende waterslag. Zij brengen dan enkele afzonderlijke slagen en inderdaad kan dat klinken als een korte woet. Ook oudere vogels blijven soms steken bij het begin van een diepe langzame klok en ook dat heeft wel iets van woet. Woeten hebben echter, indien zij goed zijn van structuur, weinig gemeen met klokkende waterslag. Veel meer hebben zij gemeen met fluiten, met dit verschil, dat de grondtoon, evenals bij soeten, langer is dan die van fluiten. Evenals de soeten hebben ook de woeten in hun grondtoon o een lichte buiging naar boven.

De medeklinkers w van voren en t achter de toongreep, vormen met de langgerekte grondtoon de woet. Het ritme is hetzelfde als bij soeten omschreven. De toer klinkt als woet, woet, woet met lange grondtoon en langzaam ritme.

Voldoende woeten (haast niet denkbaar) krijgen 1 tot 2 punten, goede 3 tot 4 en zeer goede 5 tot 6 punten.

Ik wil hierbij nog opmerken, dat ik bij vroeger gehoorde stammen, die prachtige, z.g. vragende woeten zongen, de klokkende waterslag steeds zag verdwijnen ten koste van de woet. Het is daarom de vraag of een kweker, die goede klok in zijn stam heeft, verstandig doet zich op woeten toe te leggen.

Tjokken

Tjokken behoren tot de eenvoudige, onderbroken toeren. De structuur van tjokken moet kort en krachtig zijn, zonder watereffect op de grondtoon. De grondtoon of klinker van tjok is o, met de medeklinkers tj voor en k achter elke toongreep.

Goede tjokken zijn waardevol in het lied van de waterslager. Het is een typische nachtegaaltoer, die het nachtegaalaccent van het lied aanmerkelijk kan beïnvloeden. Dikwijls horen wij echter tjokken in afwijkende vorm en toon. Tjokken met verkeerde medeklinkers als sj voor en een g achter de toongreep, vlakke tjokken met de grondtoon a; de grondtonen io, ioe, die klinken als tiok, tioek enz. enz. zijn minderwaardig. De grondtoon u, soms lang, is eveneens een afwijkende vorm van tjok. Verder kunnen tjokken die belegen (niet helder) of neuzig zijn, de toer tot straftoer degenereren.

Het ritme van de tjok moet langzaam zijn, met goed hoorbare tussenruimte tussen de korte toongrepen. In deze vorm met o als grondtoon kunnen wij spreken van goede of zeer goede tjokken. In goede tjokken moet wateraccent niet voorkomen. Voldoende tjokken krijgen 1 tot 2 punten, goede 3 tot 4 en zeer goede 5 tot 6 punten.

Tjokkenrol

Tjokkenrol wordt genoemd in dezelfde rubriek als de tjokken en op gelijke wijze bewaardigd.

Tjokkenrol is in tegenstelling tot de benaming, geen roltoer. Tjokkenrol is evenals de tjok een onderbroken toer en het is alleen het ritme, dat hem van de tjok doet verschillen. Klinkers en medeklinkers zijn dezelfde als die van de tjok, evenals de voorkomende afwijkingen dezelfde zijn.

Het snellere ritme is bepalend voor de benaming tjokkenrol. De toongreep van tjokkenrol is meestal nog korter dan die van tjok en de goede vorm klinkt alsof men een knikker over het ijs laat springen.

Vooraf in de tjokkenrol komt het wateraccent veel voor, doch dit maakt de toer van minder waarde.

Veel waterslagers zingen, evenals de nachtegaal, tjokken en tjokkenrol. In dat geval wordt slechts een van beide toeren bewaardigd en kan voor een goede variatie een punt meer worden toegekend.

Voldoende tjokkenrollen krijgen 1 tot 2 punten, goede 3 tot 4 en zeer goede 5 tot 6 punten.

Schokkel

Schokkel is een eenvoudige onderbroken toer, met een sterk onderbroken of afgezette vorm. De toongrepen, waarvan het ritme iets sneller is dan die van fluiten, doch langzamer dan van de fluitenrol, volgen elkaar op met een schokkende en wiegende beweging. Het is deze schokkende beweging, waarin de schokkel zich van elke andere toer goed doet onderscheiden. Bij het brengen van een goede schokkel kunnen we zelfs zien, dat het lichaam van de vogel meeschokt in het ritme van de toer.

De grondtoon die korter is dan die van fluiten, kan in verschillende toonhoogten voorkomen.

Goede grondtonen zijn o, oe en u. Minder goed is de a, terwijl de eu en de ee als slechte grondtonen kunnen worden aangemerkt, aangezien deze laatste een neuzig karakter hebben. De i wordt als grondtoon in de schokkel bijna nooit gehoord.

De medeklinker van schokkel bestaat meestal uit een h en soms uit een zachte b of l vooraan de toongreep.

Met de zachte h als medeklinker en de o of oe als grondtoon, in een goed ritme gezongen, kan de schokkel een toer zijn van aparte schoonheid.

Natuurlijk kent ook de schokkel vele afwijkingen in vorm en toon. Verkeerde medeklinker, vooral als deze te hard is, te lange of te hoge grondtoon; neuzige, vlakke, gestoten, geslagen vormen, maken de schokkel vanzelfsprekend minderwaardig.

Een bijzondere vorm van schokkel, die bij onze waterslager kan voorkomen, is de waterschokkel. Ook de nachtegaal brengt deze vorm, die wat betreft zijn structuur en ritme gelijk is aan de gewone schokkel, doch waarvan de grondtoon een zekere buiging vertoont, die water doet veronderstellen. In een goede vorm gebracht, is ook de waterschokkel een toer met grote muzikale schoonheid. Het komt voor dat een vogel bij het zingen van schokkel, een wisseling van de grondtoon in dezelfde toer laat horen. Wij noemen dat een vallende of stijgende schokkel, die de waarde van de toer kan verhogen.

Slechts hoogst zelden wordt in het waterslagerslied een schokkel gehoord. In het verleden kwam deze toer veel meer voor. Het feit, dat voor deze mooie toer slechts 3 punten beschikbaar zijn op het tegenwoordige keursysteem, zal er ook zeker niet toe bijdragen, dat de kwekers zich op schokkel zullen toeleggen en ik vind dat persoonlijk erg jammer. Als wij bedenken dat voor bellen en belrollen, die ook in hun mooiste vorm, de schokkel niet kunnen evenaren in klank en schoonheid, voor ieder 6 punten beschikbaar zijn, dan wil het mij voorkomen, dat de ontwerpers van ons huidige keursysteem de verhoudingen wel erg uit het oog hebben verloren. Een voldoende schokkel krijgt 1 punt, een goede 2 en een zeer goede schokkel slechts 3 punten.

Bellen

Bellen zijn toonstukken in onderbroken vorm, derhalve afgezet, met een vrij snel ritme. De grondtoon van de bel is meestal u of i met de medeklinkers I voor en ng achter de toongreep. Zeer zelden horen wij bellen met een diepere grondtoon, b.v. op oe. Dan spreken wij van holle bel. Deze holle bel kan erg mooi klinken, maar ik heb ervaren dat vogels met een holle bel deze vaak brengen ten koste van de waterslag. Of het daarom gewenst is zich toe te leggen op holle bellen, is voor mij bedenkelijk.

Gezien de geringe toonomvang van de bellen, zoals die als regel worden gebracht, worden zelden veel punten aan bellen toegekend. Bovendien moeten wij er voor waken dat vogels, die blijkbaar graag bellen zingen, niet teveel bellen in hun lied verwerken. Een teveel aan bellen komt de indruk van het lied niet ten goede en doet dikwijls afbreuk aan de veelheid van diepe toonstukken in het lied. Een goed gevormde zachte bel is een mooie afwisseling op de diepe toeren en klinkt als lung, lung, ling, enz. Maar wij horen zo zelden mooie, goed gevormde, zachte bellen. Veel meer wordt het lied van een mooie vogel ontaard door slechte en zeer slechte bellen. Bellen met een harde, hoge i als grondtoon. Scherpe, harde, geslagen medeklinkers als s, st, en t moeten vaak als fouten worden bestraft. Bij de opleiding van vogels moeten wij deze slechte bellen buiten het gehoor van de studenten

houden, want zij worden o zo graag overgenomen. Ook neuzige bellen zijn een gevaar in de stam. Voldoende bellen, die het meest voorkomen, krijgen 1 tot 2 punten. Goede bellen, die maar weinig worden gehoord, 3 tot 4 punten en zeer goede bellen, die we in geen jaren hebben gehoord, krijgen 5 tot 6 punten.

Belrol

De belrol is een eenvoudige ononderbroken toer en is derhalve een roltoer. Met de r als medeklinker en de klinker u of i is de belrol een toer met geringe toonumfang en niet moeilijk te herkennen uit de andere toeren van het waterslagerlied.

Het verschil met de bel is de aaneengesloten ononderbroken vorm van de toongrepen. Een mooi gevormde belrol belt en rolt tegelijk. De structuur van de belrol is dezelfde als die van de heulrol. Vandaar ook dat een belrol niet in een diepe toon kan voorkomen, want dan zouden wij hem heulrol moeten noemen en hem als ongewenste toer in het lied van de waterslager geen punten kunnen toekennen. De heulrol of holrol is een specifieke harzertoer, die niet past in het lied van waterslagers. Een goede belrol kan evenals de bel gezien worden als een mooie afwisseling op de diepe tonen in het lied van de waterslager. De belrol wordt, indien hij goed is, met 'n slechts weinig geopende snavel gezongen.

Evenals de bel is ook de belrol een toer die zeer gemakkelijk ontardt in een foutieve toer. Ook een teveel aan belrollen kan het klankbeeld van het lied schaden. Belrollen, die met opengesperde snavel, gezongen worden, zijn altijd foutief, vanwege een te hoge toonligging. De belrol kan neuzig, hard en ruw zijn. Scherpe belrollen, waarbij zich tussen de r en de i een sj of sch laat horen, zijn wanklanken die het gehoor kunnen kwetsen. Het is zaak dat de kweker de foutieve belrollen weert in zijn stam, om het lied van de waterslager, ook voor de liefhebber met een meer ontwikkeld muzikaal gevoel, akseptabel te doen blijven. Gezien voorgaande beschrijving van de belrol is het voor mij een raadsel, waarom ook deze toer op ons huidige keursysteem met 6 punten kan worden beloond. Nimmer hebben wij een belrol gehoord, die qua muzikale waarde in verhouding tot andere toeren met 4 of 5 punten zou moeten worden beloond. Ook bij deze toer is m.i. de juiste verhouding uit het oog verloren. Een voldoende belrol krijgt 1 tot 2 punten, een goede 3 tot 4 en een zeer goede 5 tot 6 punten.

Fluitenrol

De fluitenrol is, ondanks zijn naam, geen roltoer. De benaming loopfluiten, die bij de harzerliefhebbers wel wordt gebruikt, zou m.i. meer het karakter

van de toer weergeven.

De fluitenrol is een onderbroken toer. Het verschil met fluiten bestaat hierin, dat de fluitenrol sneller is van ritme en dat de toongrepen korter zijn dan die van fluiten. Evenals bij de fluiten bestaat de toongreep uit de medeklinker d of t vooraan de toongreep en de klinker oe, u of i. De fluitenrol kan in elke toonhoogte worden gezongen, doch hij komt het meest voor in de u of i toonlagen. Zelden horen we de fluitenrol met de oe als grondtoon. De fluitenrol kan ook in dezelfde toer in toonhoogte stijgen of vallen. Vanzelfsprekend heeft ook bij deze toer de diepe grondtoon de meeste waarde, indien deze gekoppeld is aan een zachte medeklinker en in het juiste ritme wordt gebracht.

Mooie fluitenrollen zijn juweeltjes in het lied van de waterslager, aangezien zij, evenals bij de nachtegaal, een mooie afwisseling vormen in het geslagen lied van deze vogels.

Fluitenrollen zijn echter ook vatbaar voor ontaarding. Harde, neuzige, belegen, geslagen, spitse en te hoge fluitenrollen kunnen het lied ontsieren. Fluitenrollen met scherpe medeklinkers s, sj, ts, of een harde t, moeten soms als fouten worden gestraft en dienen in de stam te worden geweerd.

Voldoende fluitenrollen krijgen 1 tot 2 punten, goede 3 tot 4 en zeer goede 5 tot 6 punten.

Onvoorziene toer

Dit is een rubriek die de mogelijkheid schept om een toer, die niet wordt genoemd in het keursysteem en toch van zodanige muzikale waarde wordt geacht, dat hij moet worden beloond door enige punten toe te kennen. Het maximum aan de te geven punten is niet genoemd, zodat de keurmeester in deze de vrijheid heeft om naar eigen inzicht te handelen.

In al de jaren van onze praktijk hebben wij echter nimmer gebruik gemaakt van deze rubriek. Ik geloof ook niet, dat het in de toekomst zal voorkomen, dat een keurmeester deze rubriek zal moeten benutten bij het horen van een toer, die niet onder de een of andere genoemde toervormen onder te brengen is. Wel horen wij vaak toer-vormen, die afwijken van de gewone toervorm, maar meestal is het dan een minder goede vorm van een bepaalde toer, die derhalve niet als iets bijzonders kan worden aangemerkt.

Indruk

Aangezien de vogels beoordeeld worden op elke toer afzonderlijk, en daarvoor de hun toekomende punten worden toegekend, zou de vraag kunnen worden opgeworpen of de punten voor indruk toegekend, niet een dubbele bewaarding van het lied zijn.

Neen, de rubriek indruk is geen dubbele bewaarding. Ofschoon wel de gezongen toeren daarin worden betrokken, is het meer de wijze waarop het lied wordt voorgedragen, die de waarde van de indruk bepaalt.

Om een maximum aan indruk te kunnen geven is vanzelfsprekend vereist dat het lied bestaat uit goede en zeer goede toeren, zonder storende fouten. Een vogel die in toerenwaarde niet hoger komt dan voldoende en goed, kan geen maximum voor indruk worden toegekend. Maar ook al bestaat het lied uit goede en zeer goede toeren, de wijze van voordracht, de opeenvolging der toeren, het ritme en de veelheid van waterslag, kunnen zodanig zijn, dat minder punten voor indruk worden toegekend.

Worden de zeer goede toeren gebracht in stukken en brokken met onderbrekingen in de voordracht, dan schaadt dit de indruk van het geheel. Storende fouten schaden eveneens de indruk van het geheel. Een vogel met alleen 'n rollende waterslag, al is hij nog zo mooi in deze en andere toeren, kan nooit de waarde aan indruk maken, die een vogel maakt die bovendien een mooie bollende en klokkende waterslag laat horen.

Ofschoon het moeilijk is de indruk aan voorgeschreven normen te binden, zouden wij, aangezien de waterslag het belangrijkste element vormt in het lied van de waterslager, naast de voordrachtwijze en de kwaliteit van de bijtoeren, als hoofdnorm willen laten gelden de veelheid van waterslag in zijn verschillende vormen, b.v.: een lied met alleen rollende waterslag ten hoogste 1 punt; een lied met rollende en bollende waterslag ten hoogste 3 punten en een lied met rollende, bollende en klokkende waterslag ten hoogste 4 punten.

Hiermede hebben wij dan voldaan aan de opzet van Dr. Wolf uit Maikammer, de grondlegger van het keursysteem. Deze heeft bepaald, dat alles wat invloed kan hebben op de waarde van het lied, moet worden beloond en dat alles wat afbreuk doet aan de muzikale waarde daarvan, moet worden bestraft. Het is alleen jammer, dat in ons huidige keursysteem de driedeelbaarheid voor de rubriek indruk niet is toegepast.

Stamharmonie 4 vogels

Teneinde het streven naar volmaaktheid van het lied der waterslagers te bevorderen, is de stamharmonie een middel om de kweker te belonen. De kweker, die blijk geeft in staat te zijn om niet alleen een enkele waardevolle vogel te fokken, maar een stam te kweken, die in zijn geheel bestaat uit vogels met waardevolle eigenschappen, en gelijkheid in zang vertonen, kan met punten voor stamharmonie worden beloond. Zulke vogels hebben dan een bepaald kenmerk, een bepaalde toonaard, bepaalde toeren, die hen van andere vogels doen onderscheiden.

Het ligt voor de hand dat vier vogels uit zulk een stam, als zij gelijktijdig zingen, een veel mooier geheel vormen, dan vier vogels die verschillend zijn

van toonaard en toerenvorm.

Belangrijk is ook, dat iemand die vogels aankoopt uit zulk een doorgefokte homogene stam, meer zekerheid heeft dat deze vogels goed vererven en derhalve goede nateelt voortbrengen, dan dat hij vogels koopt uit een stam, die uit vogels bestaat met uiteenlopende zangeigenschappen.

Vanzelfsprekend is de waarde van stamharmonie niet gebonden aan bepaalde toervormen en toonaard, zodat verschillende doorgefokte stammen met weer andere toeren en toonvormen, evengoed een prachtig geheel kunnen vormen, als zij dezelfde gelijkheid vertonen.

Zo ontstaan dan ook diverse stammen, die ondanks hun variatie, al naar gelang de smaak van de kweker, ieder voor zich een waardevolle bijdrage leveren aan de cultuur van de waterslager. Logisch is, dat bij de beoordeling van de waarde voor stamharmonie, de kunstprestatie van de kweker, die moet blijken uit de kwaliteit van het gezongen lied, een norm is, die de keurmeester toepast bij het bepalen van de toe te kennen punten. Een stam, die een voldoende kunstprestatie vertegenwoordigt, krijgt 1 punt voor stamharmonie, bij een goede kunstprestatie 2 punten en bij een zeer goede kunstprestatie 3 punten.

De punten voor stamharmonie worden, in tegenstelling tot de punten voor de verschillende toeren, niet met 3 vermenigvuldigd, doch worden bij het totaal der punten van de vier vogels geteld.

Fouten

Maar weinig vogels zingen een lied zonder een enkele fout. Een klein ophaaltje, een spits fluitje, een te hoog belrolletje, begeleiden dikwijls het lied van overigens prachtige zangers.

Wij zijn op dit ogenblik echt nog niet zover, dat we zulke vogels om hun kleine foutjes zouden moeten straffen. Al is ons streven erop gericht om een waterslager te kweken met een foutvrij lied. Anderzijds dienen wij voorzichtig te zijn om te voorkomen, dat wij met het verwijderen van foutjes, niet ook de prachtige toonstukken in het lied van de vogels zien verdwijnen. De opbouw van het ideaal heeft zijn tijd nodig, en dit te forceren kan een verkeerde uitwerking hebben. Wel moeten wij onze volle aandacht aan de fouten schenken en die fouten, die het lied van de vogels in ernstige mate schaden, weren uit de stam. Bij de beschrijving der waardetoeren hebben wij reeds gezien, dat deze door bepaalde afwijkingen soms als fouten worden aangemerkt en derhalve kunnen worden bestraft.

Specifieke en in ons keursysteem met name genoemde fouten, zijn wel de meest ernstige en worden derhalve ook meestal bestraft naar verhouding tot de wanklank die zij veroorzaken.

Dit zijn: ophaal schril tot 3 punten. Hoge, spitse tonen en riet tot 3 punten. Snetter en snitter tot 3punten. Neuzige toeren tot 3 punten. Sjip, tjep, tsiet

tot 3 punten. Tjap uitgesloten.

De ophaal klinkt als het optrekken van een klok en kan zeer storend zijn voor het gehoor. Een ophaaltje kort en zacht gebracht, noemen wij neutraal en behoeft niet bestraft te worden.

Hoge en spitse tonen kunnen voorkomen in verschillende toervormen zoals fluiten, staaltonen, fluitenrol, bel en belrol, als deze toeren in een te hoge toon en met scherpe medeklinkers gezongen worden. Met riet wordt bedoeld een toer met de medeklinker r voor en t achter de toongreep, met een lange i als grondtoon.

Snetter en snitter zijn onderbroken toongrepen die in een snel ritme worden gezongen en klinken als snet, snet, snit, snit, snit en door hun klinker e en i een wanklank veroorzaken.

Neuzige toeren kunnen zijn alle toeren, die met een neusklink worden gezongen. Neustoeren zijn zeer onmuzikaal en gevaarlijk in een stam, omdat zij gemakkelijk worden overgenomen.

Sjip, tjep, tsiet zijn onderbroken korte toonstukken die in snelle volgorde worden gebracht. Zij klinken, zoals zij zijn beschreven en passen niet in het lied van een beschaafde vogel.

Tjap is een toer, die vroeger veel bij waterslagers werd gehoord. Het is een onderbroken toer met een snel opeenvolgend ritme. Door het vlakke en platte geluid, dat door deze toer wordt veroorzaakt, heeft men vanaf het begin van de cultuur van waterslagers, die strijd tegen deze toer aangebonden en met succes, want de fout is praktisch uit het lied van de waterslager verdwenen. Aangezien de waterslager een slagvogel is, is hij gevoelig voor deze tjap en neemt hij hem gemakkelijk over, vandaar de strenge maatregel: uitgesloten van de wedstrijd.

Wie nog de echte tjap wil horen, beluistere de Engelse postuurvogels op een tentoonstelling. Deze laten meestal nog een echte onvervalste tjap horen.

Ook de specifieke waardetoeren kunnen door hun afwijkende vorm soms als fouten worden aangemerkt.

Waterslag in alle vormen: vlak, belegen, neuzig en met verkeerde medeklinkers.

Knorren: neuzig, breed, vlak, waterig en los.

Staaltonen: neuzig, spits, ruw, hoog en belegen.

Fluiten: neuzig, hoog, spits, scherp, stotend, teveel in aantal en belegen.

Bellen en belrol: lang, hoog, scherp, belegen en spits.

Fluitenrol: te hoog, belegen, vlak, neuzig, gestoten en geslagen.

Tjokken: plat op a, verkeerde medeklinkers en neuzig.

Dit zijn de meest voorkomende foutieve waardetoeren, die wij reeds bij de behandeling der betreffende toeren hebben beschreven, doch die ik meen nog eens te moeten herhalen, om vooral de aandacht van de kweker hierop te vestigen.

**Algemene
ledenvergadering**

K . B . F . K .

**Assemblée
générale**

Zondag **20 november** 2011
om **9u30**

Dimanche **le 20 novembre** 2011
à **9h30**

in het lokaal Ludwinahuis
Zellaerdreef 2 te Bonheiden

au local Ludwinahuis
Zellaerdreef 2 à Bonheiden

Dagorde

Ordre du jour

- Verslag van de vorige vergadering
(18-09-2011)

- Rapport de l'assemblée précédente
(18-09-2011)

- Briefwisseling

- Correspondance

- De prijs van de ringen, lidgeld

- Le prix des bagues, cotisation

- Afhalen wedstrijdbenodigdheden

- Retirage fournitures de concours

- Allerlei

- Divers

- Het woord aan de leden

- Les membres ont la parole

**Hierbij nodigt het bestuur
alle leden uit aanwezig te zijn**

**À tous nos membres
le comité souhaite la bienvenue**

**Verslag van de algemene ledenvergadering van zondag 18-09-2011
onder leiding van ondervoorzitter Benny Uittebroek**

Uittebroek Benny opent de vergadering om 10 uur, een half uur later wegens een dringende voorvergadering van het hoofdbestuur.

Aanwezig: Winnene is afwezig zonder kennisgeving, de clubs Halen en Ekeren zijn verontschuldigd. Alle andere clubs zijn aanwezig.

Voor het hoofdbestuur is Valère Vanschoonbeek verontschuldigd.

Benny geeft een woordje uitleg van de vergadering in augustus, Yvan stopt definitief als voorzitter, deze beslissing wordt gerespecteerd en hij dankt Yvan voor zijn jarenlange inzet.

Benny zal, in de functie van ondervoorzitter, de vergaderingen leiden. De plaats van voorzitter blijft open en er wordt een oproep gedaan naar kandidaten voorzitter.

Verslag vorige vergadering: reclame periodiek was niet vermeld $\frac{1}{4}$ blad = 45 euro $\frac{1}{2}$ = 75 euro en een volledig blad = 125 euro.

Verslag wordt goedgekeurd.

Vooraleer de clubs een afrekening betaald krijgen, dienen zij eerst alle overgebleven zangfiches terug bezorgd te hebben aan de materiaalmeester Boes Jos.

Indien er voorstellen zijn, dienen die schriftelijk of per e-mail getuurd te worden voor de eerste van de maand van een statutaire vergadering. Punten die op de vergadering komen waar niet iedereen het mee eens is worden dan doorgeschoven naar de volgende vergadering, waar dan wel een beslissing zal worden genomen. Amendementen mogen ook binnen gebracht worden.

Briefwisseling: voorstel van Halen, om het gesloten gelijk te brengen met het open systeem. Boes Jos geeft uitleg wat de bedoeling is van hun voorstel. Iedere club mag vragen stellen en hun mening geven. Over B vogels en C vogels, criterium, KBFK kampioenschap, 8 vogels combineerbaar, series, losse, 2 enveloppen, enz.....de clubs moeten tegen de volgende vergadering in november een uitsluitsel geven. Met stemming JA of NEEN.

Wedstrijdkalender: Ekeren geeft geen wedstrijden wegens de gezondheidstoestand van hun voorzitter Mittemeyer Robert.

François overloopt de speelkalender met de verschillende clubs over het aantal op te geven vogels. Wijnegem laat 6 vogels toe en Merksplas 4 vogels. Alle andere clubs 8 vogels. Deze kalender is onder voorbehoud afhankelijk van wat er wordt beslist op de vergadering in november met het voorstel van Halen.

Bestelling wedstrijdbenodigdheden: Boes Jos heeft nog niet de juiste papieren voor de te bestellen fiches en andere benodigdheden. Iedere club laat Jos tijdig weten hoeveel en wat zij nodig hebben. Zodanig dat Jos tijd heeft om alles in orde te krijgen.

De verzekering BA wordt aan iedere club overhandigd. Voor clubs die niet aanwezig waren zal deze worden verstuurd.

Het woord aan de leden:

Voor de ringen zal er geen opslag zijn dit jaar. Yvan blijft dit nog verder doen zeker voor dit seizoen. De bestellingen MOETEN voor 10 december ten laatste gebeurd zijn.

Balen stelt voor om voor de inschrijving van de vogels op de wedstrijden een standaard blad of formulier te gebruiken. Eenvormigheids papier voor iedereen hetzelfde. En niet iets op een bierkaartje of los stukje papier te zetten. Dit om geen discussies te krijgen achteraf. Ook het vermelden van telefoon en E-mail adres (zie periodiek 6 van 2010 pnt.6).

Volgende algemene vergadering is op zondag 20 november.

De vergadering wordt afgesloten om 12.00 uur

Verslaggeving Vermincksel Luc.

Bijlagen (3): aanvullende informatie bij het verslag

1. Wat betreft de **afrekening** tussen de federatie en de verenigingen aangaande de kosten van keurmeesters en zangkeurfiches

Deze afrekening zal voortaan gebeuren na de inlevering van de overgebleven fiches bij Jos Boes. Verenigingen hebben er dus alle belang bij dit zo snel mogelijk te doen, bijvoorbeeld al direct bij de uitspraak van hun wedstrijd, maar ten laatste op de eerstvolgende algemene ledenvergadering van maart.

Zo proberen wij te voorkomen dat keurfiches langdurig blijven rondslingeren of misschien zelfs verloren gaan.

Bovendien zal dat ook helpen om tijdig het kasverslag van de kbfk te kunnen opmaken.

2. Wat betreft het **indienen van voorstellen**

Voorstellen kunnen enkel schriftelijk (mag ook via e-mail), bij de voorzitter ingediend worden door leden van het hoofdbestuur en door de verenigingen van de KBFK voor de 1ste van de maand waarin een statutaire vergadering plaatsvindt. (dus voor 1 maart, voor 1 juni, voor 1 september en voor 1 november) Een kopie van het voorstel mag ook verstuurd worden naar de verenigingen.

De voorstellen worden dan tijdens de statutaire vergaderingen van respectievelijk maart, juni, september en november voorgelegd en besproken.

Indien tijdens deze vergadering, binnen een redelijke tijdspanne, al een overeenkomst/meerderheid bereikt kan worden, wordt het voorstel aangenomen of verworpen.

Zijn er afgevaardigden of hoofdbestuursleden die vragen om het voorstel binnen de verenigingen te bespreken en/of te amenderen dan wordt de besluitvorming verschoven naar de eerstvolgende vergadering.

Een amendement is een schriftelijk ingediende wijziging om een voorstel te verbeteren. Amendementen moeten bij de voorzitter toekomen voor de 1ste van de maand van de eerstvolgende statutaire vergadering, waarop ze voorgelegd en gestemd zullen worden.

3. **Geamendeerd voorstel om de kbfk-wedstrijden (niet het BOU-kampioenschap) in open en gesloten stelsel op dezelfde manier te verspelen.**

Zowel in open als in gesloten stelsel, **tot max. 8 vogels vrij naar eigen inzicht en voorkeur in te schrijven**, mogelijk verdeeld over stam, serie of individueel; alle mogelijke combinaties toegelaten

Streven naar groepen van vier vogels, zeker in open stelsel – worden dan samen opgebracht

Enkele voorbeelden

2 stammen; 1 stam – 4 individueel; 1 stam – 2 ind. – 1 serie; 1 stam – 2 serie; 4 serie; 1 - - - 8 losse; 2 losse – 3 serie ; 4 losse – 2 serie; 6 losse – 1 serie; 1 stam; 1 serie; ...

De verenigingen blijven echter vrij dit max. te beperken tot 6 of zelfs tot 4 vogels. Elke vereniging is vrij om ook 1 B-vogel per liefhebber toe te laten.

Opslaan: stam – serie – individueel

Loten van kooinummers: omslagen/enveloppen systeem

Per omslag

In stam	1 stam
In serie	2 serie
	1 serie
Individueel	4 ind. vogels
	3
	2
	1

Opbrengen: start en volgorde in samenspraak met keurmeesters

Prijzdeling:

- **Kampioenen** (met vermelding van overige ereprijzen)

Op elke wedstrijd worden de kampioen in stam, in serie en individueel naast de schoonste klok over alle vogels, schoonste klok in stam, schoonste klok in serie en de meesterzanger van de wedstrijd aangeduid en beloond.

Verder voor de overige stamnr. **1 beloning per stamnr.**

- Erepreizen in stam (met vermelding van overige erepreizen)
- Erepreizen in serie (met vermelding van overige erepreizen)
- Erepreizen (losse) uit stam, serie en individueel

Kampioenschappen KBFK stam, serie, individueel en derby tijdens **laatste wedstrijd** te verspelen

- vogels zingen voluit
- de laatste wedstrijd beschermen tegen te weinig inschrijvingen
- voorkomen dat vogels meer dan 1 keer kamp. worden
- = nationaal kampioenschap kbfk; mooie parallel met bou-kamp.

Regelmatigheidcriterium stam, serie en individueel over alle kbfk-wedstrijden.

Op elke kbfk-wedstrijd worden van elke deelnemer de hoogste stam, hoogste serie en hoogste individuele vogel bijgehouden.

De eindstand van het regelmatigheidcriterium wordt dan opgemaakt per liefhebber met zijn 3 beste uitslagen in stam, in serie en individueel.

Bij gelijke stand worden de 4 beste uitslagen vergeleken, enz.

(Gaat over een geheel, een som van uitslagen, niet meer over het vergelijken van 2 uitslagen en dus niet meer over het vergelijken van zangtoeren) **Interclub regelmatigheidcriterium?**

Keurdersvergadering zondag 16 oktober 2011

De heer Vanoirbeek verwelkomt de leden en opent de vergadering om 10.10 uur.

Ondervoorzitter Robert Mittemeyer is verontschuldigd.

Er zijn 13 keurmeesters aanwezig.

Geen op- of aanmerkingen bij voorlezing vorig verslag.

Dankwoorden van de heer Dirk Delseemme voor de talrijke aanwezigheid en geschenken ter gelegenheid van zijn dertig jarig huwelijksjubileum.

De ziekte van de voorzitter begon nare gevolgen te krijgen voor de federatie.

Het bestuur van de 1ste keurdersvereniging is herkiesbaar. Aarzel niet om u kandidaat te stellen voor een functie. Nieuwe mensen met creatieve ideeën, mensen die iets willen doen voor onze vereniging, worden met open armen ontvangen. Dus aarzel niet en stuur uw kandidatuur in voor 1 maart 2012 bij secretaris Alfons Faes (e-mailadres fonsfaes@telenet.be).

De verenigingen geven aangegeven vogels door aan voorzitter Yvan Vanoirbeek.

Allerlei.

Luc Vermincksel zal afwisselend met Yvan Vanoirbeek de B.O.U.-vergaderingen volgen!

Volgende vergadering in maart zal de penningmeester de lidgelden innen.

Op vrijdag 11 november 2011 om 10.00 uur in het nieuwe bondslokaal van de K.N.B.B. studiedag voor de keurmeesters K.B.F.K. en K.N.B.B.

Het adres van het nieuwe bondslokaal K.N.B.B. is

Cultureel Centrum Meulestede
Meulesteedsesteenweg 515-517 – Gent
info@ccmeulestede.be

De voorzitter zal contact opnemen met N.O.K. voor B.O.U.-wedstrijd te Bonheiden.

Een onzer collega's, door ziekte geteisterd, wordt door iedereen beschouwd als een zeer gedreven en eerlijk man. Een mens die ieders mening respecteert. Een mens die op het ultieme moment op een onwrikbare manier trouw blijft aan zijn overtuiging, verdient alle lof en zeer veel respect. Wij wensen hem veel sterkte en beterschap!

Volgende vergadering op zaterdag 3 maart 2012.

Fonske

Eerste Keurmeestersvereniging Belgische Waterslager

1985	O.M.J.	Vanoirbeek Yvan Voorzitter	Vlierstraat 18 3511 Hasselt	011/ 25.61.12
1976	O.M.J.	Mittemeyer Robert Ondervoorzitter	P.V.Gehuchtenstraat 1 2030 Antwerpen	03/ 542.15.37
2002		Faes Alfons Secretaris	Bakestraat 13 3140 Keerbergen	015/ 51.14.22
1998	O.M.J.	Vermynckel Luc Penningmeester	C. Verstraetenstraat 12 9150 Bazel	03/ 774.06.65
1969	O.M.J.	Meeusen Louis Adviseur	J.B.Pittoorsstraat 55 2110 Wijnegem	03/ 353.87.62
1979	O.M.J.	Geys Roger	Duinbergstraat 15 2480 Dessel	014/ 37.14.71
1979		Janssens Gerard	Valkstraat 25 2860 St. Kat. Waver	015/ 55.41.14
1985	O.M.J.	Van Roy François	Molendries 33 2350 Merksplas	014/ 63.54.34
1987		Penasse Jos	Nieuwedijk 11 2480 Dessel	014/ 37.91.42
1993	O.M.J.	Van Meir Cor	Hoekeind 11 3350 Merksplas	014/ 63.39.59
2001		Delsemme Dirk	Doffen 98 2250 Olen	014 /23.10.03
2006		Boes Jos	Bosstraat 50 3830 Wellen	0474 42 03 37
2006		Vanschoonbeek Valère	Meybroekstraat 16 3510 Kermt	011/25.00.75

Wedstrijdkalender 2011 – 2012

Open kooien

Inkooien	Uitkooien	Club / Lokaal
<p>dinsdag 22/11/11 van 18.30 tot 20.00 uur 8 vogels in stam/serie/individueel (eigen kooien)</p>	<p>vrijdag 25/11/11 uitspraak om 19.00 uur</p>	<p>K.B.W. Balen 't Brakske (KLJ Schoorheide) Eksterstraat 2 Balen</p>
<p>inschrijven bij Nuyts Victor, Driehuizen 3, 2490 Balen victor.nuyts@telenet.be - tel. 014/81.50.33</p>		
<p>keuring wo-do 23-24/11 Van Meir – Vanschoonbeek – Delsemme</p>		
<p>maandag 28/11/11 van 18.30 tot 20.00 uur 8 vogels in stam/serie/individueel (eigen kooien)</p>	<p>vrijdag 02/12/11 uitspraak om 19.00 uur</p>	<p>K.G.W. Grobbendonk Parochiecentrum Boudewijnstraat 10 Grobbendonk</p>
<p>inschrijven bij Van Genechten Luc, Kolvenierstraat 18, 2200 Herentals lucvangenechten@skynet.be - tel. 014/21.96.88 - GSM 0497/25.58.09</p>		
<p>keuring di 29/11 Boes – Faes – Van Meir</p>		
<p>maandag 05/12/11 van 17.00 tot 20.00 uur 8 vogels in stam/serie/individueel (eigen kooien)</p>	<p>zondag 11/12/11 uitspraak om 15.00 uur</p>	<p>L.Z. Halen Buurthuis Zelkstraat 3545 Halen - Zelk</p>
<p>inschrijven bij Vanschoonbeek Steven, Kapelstraat 17, 3570 Alken steven.vanschoonbeek@pandora.be - tel. 011/72.90.83</p>		
<p>keuring di-wo 06-07/12 Faes – Penasse – Vanoirbeek</p>		
<p>maandag 12/12/11 van 18.30 tot 20.00 uur 8 vogels in stam/serie/individueel (clubkooien)</p>	<p>vrijdag 16/12/10 uitspraak om 19.00 uur</p>	<p>Gewak Genk De Klimroos Meylandtlaan 191 3550 Heusden - Zolder</p>
<p>inschrijven bij Libot Georges, Daalstraat 16, 3600 Genk georges.libot@telenet.be - tel. 089/35.92.09 (na 19.00 uur)</p>		
<p>keuring di-wo 13-14/12 Vanschoonbeek – Boes – Faes</p>		
<p>maandag 02/01/12 van 17.00 tot 20.00 uur 8 vogels in stam/serie/individueel (eigen kooien)</p>	<p>zondag 08/01/12 uitspraak om 15.00 uur</p>	<p>L.Z. Halen Buurthuis Zelkstraat 3545 Halen - Zelk</p>
<p>inschrijven bij Vanschoonbeek Steven, Kapelstraat 17, 3570 Alken steven.vanschoonbeek@pandora.be - tel. 011/72.90.83</p>		
<p>keuring di-wo 03-04/01 Penasse – woensdag Delsemme – (Vanoirbeek)</p>		

Afgedekte kooien

Inkooien	Uitkooien	Club / Lokaal
maandag 05/12/11 van 17.00 tot 20.00 uur 8 vogels individueel + 1 B vogel inschrijven bij Vanschoonbeek Steven, Kapelstraat 17, 3570 Alken steven.vanschoonbeek@pandora.be - tel. 011/72.90.83 keuring wo-do 7-8/12	zondag 10/12/11 uitspraak om 15 uur Janssens – Van Meir – Delsemme – Faes	L.Z.Halen – O.S Buurthuis Zelkstraat Halen (Zelk)
zaterdag 24/12/11 van 14.30 tot 17.00 uur 8 vogels in stam en/of serie + 1 B vogel inschrijven bij Nuyts Victor, Driehuizen 3, 2490 Balen victor.nuyts@telenet.be - tel. 014/81.50.33 keuring ma-di 26-27/12	vrijdag 30/12/11 uitspraak om 18.30 uur Vermincksel – Delsemme – Vanschoonbeek – Boes	K.B.W.Balen – N.S. 't Scholeke van de vennen Paepenbergen 12 Balen
maandag 02/01/12 van 17.00 tot 20.00 uur 8 vogels individueel + 1 B vogel inschrijven bij Vanschoonbeek Steven, Kapelstraat 17, 3570 Alken steven.vanschoonbeek@pandora.be - tel. 011/72.90.83 keuring wo-do 04-05/01	zondag 08/01/12 uitspraak om 15.00 uur Janssens – Faes – Boes – Vanschoonbeek	L.Z. Halen – O.S. KBFK-kamp. individueel Buurthuis Zelkstraat 3545 Halen - Zelk
zaterdag 14/01/12 van 10.00 tot 12.30 uur onbeperkt stammen en serie van 2 max. 5 individueel inschrijven bij Faes Alfons, Bakestraat 13, 3140 Keerbergen fonsfaes@telenet.be - tel. 015/51.14.22 keuring ma-di 16-17/01	zondag 22/01/12 uitspraak om 15 uur Inleg € 2,25 per vogel en catalogus € 1,75 keurmeesters aangeduid door de N.O.K.	K.M.K. Bonheiden – O.S. B.O.U.-kampioenschap Ludwinahuis Zellaerdreef 2 Bonheiden
Receptie voor iedereen, voorafgaand aan de uitspraak		
maandag 23/01/12 van 18.30 tot 20.00 uur 6 vogels individueel inschrijven bij Van Roy François, Molendries 33, 2330 Merksplas francois.van.roy5@telenet.be - tel. 014/63.54.34 keuring wo-do 25-26/01	zaterdag 28/01/12 uitspraak om 15 uur Penasse – Boes – Janssens – Faes	K.C.E.M. Merksplas – N.S. Verbroedering de Toekomst Steenweg op Beerse 62 Merksplas

Inkooien	Uitkooien	Club / Lokaal
zaterdag 28/01/12 van 11.00 tot 14.00uur 8 vogels in stam en/of serie + 1 B vogel inschrijven bij Vanschooren Herwig, Bovenstraat 2, 3550 Heusden-Zolder herwig.vanschooren@telenet.be - tel. 011/43.33.11	vrijdag 03/02/12 uitspraak om 18.30 uur	K.W. Lummen – O.S KBFK-kamp. stam en serie Sacraments Gilde Geneiken
keuring ma-di 29-30/01	Vanschoonbeek – Van Meir – Janssens – Vermincksel – Penasse	
zaterdag 11/02/12 van 10.00 tot 14.00 uur 6 vogels in stam en/of serie + 1 B vogel inschrijven bij Delsemme Dirk, Doffen 121, 2250 O.L.V. Olen dirkdelsemme@hotmail.com - tel. 014/23.10.03	zondag 19/02/12 uitspraak om 15 uur	K.Z.S. Wijnegem – O.S. KBFK derby kampioenschap Cultureel Centrum Turnhoutsebaan 199 2110 Wijnegem
keuring ma-di 13-14/02	Van Meir – Janssens – Penasse – Faes – Boes	

Clubwedstrijden

Inkooien	Uitkooien	Club / Lokaal
woensdag 27/12/11 van 18.30tot 20.00 uur keuring wo 28/12	woensdag 28/12/11 na de keuring Boes – Vanschoonbeek – Vermincksel	K.B.W. Balen
maandag 23/01/12 van 16.00 tot 19.00 uur keuring wo-do 25-26/01	vrijdag 27/01/12 uitspraak om 19.00 uur Van Meir – Delsemme	K.M.K. Boheiden

passie
kennis
ervaring
drie sleutelwoorden die leiden
tot de kroon op het werk van de liefhebber

leidmotief voor de keurmeester
beloon waar het kan en bestraf waar het moet

Open kooien K.N.B.B.

Inkooien	Uitspraak	Maatschappij – Adres lokaal	Inschrijven bij
zaterdag 19/11/11 Enkel 4	zaterdag 26/11/11	Maldegemse Waterslagers "Café Salastraete" Urselweg 47 9990 Maldegem-Kleit	Elias Luc Bloemendaelelaan 7 9990 Maldegem Tel. 050 71 46 58
zaterdag 26/11/11 Stam 1 Serie 2	zondag 04/12/11	Vogelvrienden Brugge Lokaal "Studio Hall" Boogschutterslaan 41 8310 St Kruis Brugge	Calebout Werner Watervlietstraat 28 8310 St Kruis Brugge Tel. 050 36 45 71
zaterdag 03/12/11 Enkel 4	zondag 11/12/11	Kon. Gentse Waterslagers Lokaal "Nova Centrum" Sint Bernadettestraat 132 9040 Sint Amandsberg	Dobbelaere Jeanine St Simonstraat 19 9050 Gentbrugge Tel. 092 31 38 66
zondag 11/12/11 10.00- 13.00 uur Enkel 4	Keuren di – wo ?	Kon. Verenigde Vrienden Antwerpen Lokaal "Zaal Bart" St Bartholomeusstraat 9A 2170 Merksem	Vanderborghst Stefan Peter Benoîtlaan 23 2630 Aartselaar Tel. 038 44 69 41
zaterdag 17/12/11 Stam 1 Serie 1	maandag 26/12/11	Meetjeslandse Zangkanarie Lokaal "Cafe Miami" Stationstraat 82 9950 Waarschoot	Soethaert Jackie Nieuwe Baan 23 9160 Eksaarde Tel. 093 28 09 05
maandag 26/12/11 Stam 1 Serie 2 Enkel 4 Witte 4	zaterdag 07/01/12	<i>Franco – Belg</i> Kon. Eeklose Waterslagers Lokaal "Feestzaal Sparrenhof" Brugsesteenweg 183 9900 Eeklo	Van Verdegem Jozef Alf. DeTaeyestraat 17 9970 Kaprijke Tel. 093 73 78 03
zaterdag 07/01/12 Stam 1 Serie 1 Enkel 4 Witte 4	zondag 15/01/12	<i>B.O.U.-kampioenschap</i> Vogelvrienden Brugge Lokaal "Studio Hall" Boogschutterslaan 41 8310 St Kruis Brugge	Calebout Werner Watervlietstraat 28 8310 St Kruis Brugge Tel. 050 36 45 71
zaterdag 14/01/12 Stam 1	zaterdag 21/01/12	Maldegemse Waterslagers "Café Salastraete" Urselweg 47 9990 Maldegem-Kleit	Elias Luc Bloemendaelelaan 7 9990 Maldegem Tel. 050 71 46 58
zaterdag 21/01/12 Enkel 5	zaterdag 28/01/12	Kon. Eeklose Waterslagers Lokaal "Sparrenhof" Brugsesteenweg 183 9900 Eeklo	Van Verdegem Jozef Alf. DeTaeyestraat 17 9970 Kaprijke Tel. 093 73 78 03

Inkooien	Uitspraak	Maatschappij – Adres lokaal	Inschrijven bij
zaterdag 28/01/12 Stam 1 Serie 1	zondag 05/02/12	Kon. Gentse Waterslagers Lokaal "Nova Centrum" Sint Bernadettestraat 132 9040 Sint Amandsberg	Dobbelaere Jeanine St Simonstraat 19 9050 Gentbrugge Tel. 092 31 38 66
zaterdag 04/02/12 Enkel 4	zondag 12/02/12	Meetjeslandse Zangkanarie Lokaal "Cafe Miami" Stationstraat 82 9950 Waarschoot	Soethaert Jackie Nieuwe Baan 23 9160 Eksaarde Tel. 093 28 09 05
zaterdag 11/02/12 Stam 2 Serie 2	zondag 19/02/12	Kon. Eeklose Waterslagers Lokaal "Sparrenhof" Brugsesteenweg 183 9900 Eeklo	Van Verdegem Jozef Alf.DeTaeyestraat 17 9970 Kaprijke Tel. 093 73 78 03
zaterdag 18/02/12 Enkel 6	zondag 26/02/12	Vogelvrienden Brugge Lokaal "Studio Hall" Boogschutterslaan 41 8310 St Kruis Brugge	Calebout Werner Watervlietstraat 28 8310 St Kruis Brugge Tel. 050 36 45 71

Aangeven van de vogels

- met de post ten laatste op de donderdag voor de wedstrijdweek, voldoende gefrankeerd

- telefonisch ten laatste de maandag van de wedstrijdweek voor 18 uur

Inkooien 's zaterdags van 13 tot 16 uur

Uitkooien op donderdag om 14 uur of op de uitslag

B.O.U.-Kampioenschap 2011 – 2012 sectie B Belgische Waterslager – Canaris Malinois
---

Ingericht door **Vogelvrienden Brugge**

In het lokaal **Lokaal "Studio Hall"**

Boogschutterslaan 41

8310 St Kruis Brugge

Inschrijvingen Enkel 4 vogels – Stam 1 – Serie 1 – Witte 4 (enkel)

€ 2,50 per vogel + € 2,50 voor de catalogus

bij **Calebout Werner**

Watervlietstraat 28, 8310 St Kruis Brugge Tel. 050 36 45 71

Inkooien op zaterdag 7/01/2012 van 13 tot 16 uur

Teruggave van de vogels op donderdag 12/01/2012 vanaf 13 tot 16 uur of op de prijsuitreiking op zondag 15/01/2012.

Receptie (van 15 tot 16 uur) op uitnodiging en alle deelnemers

Prijzen naar rato van 1 prijs per 15 vogels in enkel, 4 stammen of 8 series – trofeeën – medailles – rozetten – diploma's.

60ste COM WERELDKAMPIOENSCHAPPEN

van 13 tot en met 23 januari 2012

in Palacio de Congresos y Exposiones de Aguadulce – Almeria – Spanje

Alle Belgische vogelhouders die aangesloten zijn bij één van de 16 federaties die lid zijn van BOU-COM België mogen deelnemen met hun eigenkweek vogels (voor de zangkanaries kweekjaar 2011). Alle ringen, (onbeschadigd, duidelijk leesbaar en van de juiste kleur), met stamnummer, uitgegeven door deze federaties worden aanvaard. Belgische deelnemers moeten in België hun verblijfplaats hebben en kunnen alleen vogels insturen met Belgische ringen. Wie inschrijft is verantwoordelijk voor de gegevens op zijn inschrijfformulier en verklaart zich akkoord met het reglement.

Ingeschreven kan worden: max. 5 vogels individueel; onbeperkt stam(4) en serie(2). Stamnummers (te vermelden op het inschrijvingsformulier) mogen gemixt worden. Wanneer een stam bij het inkooien onvolledig is kunnen de vogels bij de enkelingen ingeschreven worden, op voorwaarde dat het maximum niet overschreden wordt.

De inschrijvingskosten bedragen € 18 per vogel en € 12 voor de verplichte catalogus. Een aan huis besteld inschrijvingsformulier, aangevraagd door een deelnemer, kost € 10.

Inschrijvingen moeten voor 10 december ingestuurd worden aan de secretaris BOU Jean Verbelen, Lievekensstraat 14 te 9255 Buggenhout
Tel 0474/66.13.59 E-mail jeanverbelen@skynet.be

De volledige inschrijvingskosten moeten gelijktijdig (voor 10 december) betaald worden op rekeningnummer 068-2179309-37 van BOU.

Binnenbrengen van de vogels, Gemeentelijke Feestzaal, Noorderlaan 7 te 1730 Zellik, op woensdag 11 januari 2012 van 17 tot 21 uur.

De ringgegevens (volgnummers) worden daar, door de inzender, genoteerd op het inschrijvingsformulier.

Alle deelnemers moeten bij het binnenbrengen hun lid- of kwekerskaart van hun federatie tonen om hun stamnummer(s) te bewijzen.

Begeleider zangkanaries: Verbelen Jean.

Afhalen der vogels, op de plaats van binnenbrengen, op dinsdag 24 januari 2012 vanaf 17 uur.

**De voorzitter en de leden van de beheerraad BOU
wensen alle deelnemers veel succes toe in Almeria.**

De BOU-vzw en de COM wijzen alle verantwoordelijkheid af aangaande
verdwijning, sterfte of diefstal van de vogels.

Speciale voorzangers

Sedert de „Gefiederte Welt" (Tijdschrift voor liefhebbers van zang- en siervogels door Dr. Karl Russ) de eerste uitvoerige berichten gaf over het kweken van Harzer kanaries, zooals dat in Andreasberg geschiedt, is er over de teelt van kanaries in het algemeen en over die van de Harzer rollers in 't bijzonder, zooveel geschreven, dat men dit onderwerp welhaast als uitgeput zou kunnen beschouwen; ook zou men kunnen meenen dat er nu wel volkomen overeenstemming moest bestaan tusschen de inzichten der kweekers over de belangrijkste, bij de kweekerij voorkomende vragen. Toch is dat niet het geval; zoowel over de inrichting der broederij als over het aantal daarin te plaatsen vogels, zoowel over de meest doelmatige wijze van voederen als over de zoo belangrijke opvoeding en ontwikkeling der jongen tot goede zangers zijn de meenigen zeer verschillend; zij staan soms zelfs nog lijnrecht tegenover elkander.

Eén vraag vooral treedt telkens weder op nieuw op den voorgrond en wordt, deels van een zuiver theoretisch standpunt beschouwd, deels aan de hand van praktische ervaring, verschillend beantwoord; het is de vraag, of de jongen, om goede zangers te worden, voldoende onderricht ontvangen van de mannen in de broederij, of dat zij naderhand nog behoefte hebben aan een goeden voorzanger.

Dat dit een belangrijke vraag is, springt duidelijk in het oog. Immers, zijn speciale voorzangers onontbeerlijk, dan zal men onder de mannen de beste zangers uitzoeken, als zoodanig afzonderen en niet in de broederij gebruiken, terwijl men in het andere geval de beste zangers juist in de broedkooi zal plaatsen en de middelmatige zal moeten afschaffen; want hierover is men het wel eens, dat de beste zangers als leermeesters voor de jongen niet te goed zijn, onverschillig of men ze in de broedkooi of buiten deze dienst wil laten doen. Plaatst men de beste zangers in de broederij, dan heeft men onloochenbaar dit voordeel, dat men met minder bedrijfskapitaal een kanariekweekerij kan houden; wie dus met zijn beurs rekening moet houden, doet het best, zijn zaak daarnaar ook maar in te richten en af te wachten, wat de resultaten zullen worden. Misschien vermeerderd het aantal goede zangers, doordat er onder de jongen ook zulke voorkomen, en dan kan men voor het volgende jaar een beslissing nemen, hoe met de beste zangers te handelen.

Er zijn kweekers van naam, die tegen het houden van afzonderlijke voorzangers zijn. Deze leggen het gewicht geheel op de afstamming van de jonge vogels. Zijn deze van eerste kwaliteit zangers, dan zijn ze, naar hun

meening, reeds alleen daarom bijzonder begaafd, terwijl de jonge mannen, die van minder goede zangers afkomstig zijn, ook minder talenten mede ter wereld brengen en bijgevolg, zelfs onder de leiding van de uitstekende leermeesters, nooit uitmuntende zangers kunnen worden. Hierbij wordt vooral veel gewicht gehecht aan de overerving van het volle of van het zwakke orgaan en van bepaalde fouten in het gezang, en men neemt daarbij aan, dat datgene, wat de jonge vogel in het nest of ook later tot aan zijn zelfstandigheid van zijn eigen vader of van de andere, zich in de broederij bevindende mannen hoort, van duurzamen invloed is op zijn latere gezangsvoordracht, en dat de melodie, de bijzondere wijze en volgorde, waarin hij later zijn toeren voordraagt, zich geheel richt naar 't geen hij van dezen heeft gehoord. Een vogel met een hoog stemgeluid zal volgens die leer geen nakomelingen kunnen leveren met een vol en diep orgaan, en de fouten van den vader zullen ook steeds in het gezang der jongen zijn op te merken, zelfs al zijn deze ook zoo vroeg mogelijk van hun ouders verwijderd en onder het gehoor van zuiver en laagzingerde leermeesters gebracht.

Of zulk een redeneering wel opgaat en op praktische ervaring steunt, mag men zoo vrij zijn in twijfel te trekken; naar deze leer zou het tamelijk onverschillig zijn, welke poppen men in de broedkooi gebruikte, daar hun invloed op het gezang der jongen geheel buiten rekening wordt gelaten, terwijl men er in den laatsten tijd juist veel nadruk op legt, dat het van veel belang is, dat ook de poppen van een goeden stam zijn. Maar als men zooveel gewicht hecht aan de afstamming en overerving als de tegenstanders van afzonderlijke voorzangers doen, dan moet men natuurlijk eerder tot het besluit komen, dat het zangerstalent van een jongen vogel het midden zal moeten houden tusschen dat van zijn vader en dat van zijn grootvader van moeders zijde, want er is geen enkele reden, waarom we niet zouden mogen aannemen, dat de jonge zanger wat zijn aangeboren stemmiddelen betreft, evengoed naar zijn moeder als naar zijn vader kan aarden.

De aanhangers van de leer van het groote gewicht der afstamming zijn dan ook wel verplicht óf hun vluchtige jongen maar in de broederij te laten, tot de mannen daarin geen dienst meer behoeven te doen, óf ze, indien ze eruit worden genomen, toch zoo dicht bij de broedkooi te laten, dat ze de zich daarin bevindende mannen kunnen hooren zingen, of nadat de eerste jongen groot zijn, met dezen den besten man uit de broederij te nemen om hem uitsluitend als voorzanger te gebruiken, wat in Andreasberg dan ook niet zelden geschiedt.

Door dat te doen zullen zij echter daadwerkelijk de noodzakelijkheid van afzonderlijke voorzangers erkennen en tevens toegeven, dat de andere nog uit de broederij komende jongen alle afstammen van zangers van eenigszins mindere waarde.

Wil men evenwel de jongen onder het gehoor laten van mannen in de broederij, dan zal men ze hoogstwaarschijnlijk niet zuiver van zang kunnen houden. De aan de oudere fokkers zeer bekende aansporing, die er van de broedende poppen uitgaat ter opwekking van den zanglust der mannen — een fijn of ook wel een grover si, si, si, si, si, dat zelfs aan de zoogenaamde stomme poppen eigen is — en verder het gesjilp der jongen, als deze gevoerd worden, zijn een aanhoudend gevaar voor den zuiveren zang der jonge vogels. Een kweeker zal dus wel van geluk mogen spreken, wanneer bij de ontruiming van de broederij niet de eene helft der jongen, n.l. die der eerste broedsels, als bedorven vogels afgezonderd moeten worden. In groote kweekerijen, waar het aanhoudend gezang der verschillende mannen misschien elk ander geluid in de broedkooi bijna of geheel onhoorbaar maakt, zal het gevaar niet zoo groot zijn; de jonge vogels hebben daarin ook beter gelegenheid dicht bij een zingenden man te gaan zitten — een algemeen bekende gewoonte van jonge vogels — om diens gezang als het ware uit den snavel over te nemen. Niettemin blijft toch het verblijf in de broederij steeds een gevaar voor de zuiverheid van het gezang der jonge vogels, en tegen dit nadeel weegt niet op het voordeel, dat de jonge mannen in de broederij zeer vroeg zangrijp worden. Dat kan in een ruime volièrè ook verkregen worden, zonder dat men dan blootstaat aan de nadeelen, die het verblijf in de broedkooi oplevert.

Dat de afstamming bij de kanarieteelt geheel buiten rekening kan worden gelaten, willen we niet beweren; we zijn in tegendeel van meening, dat er van vogels van geringe waarde, zooals er door de reizende kooplieden bij honderden in de kleine plaatsen verkocht worden, wat den zang betreft, geen goede afstammelingen te wachten zijn. Deze vogels toch hebben zoovele fouten in hun zang, dat het een wonder zou zijn, als hun mannelijke nakomelingen, niettegenstaande den uitstekenden voorzanger, niet deze of gene fout als herinnering aan hun eerste jeugd overnamen; dit is te meer waarschijnlijk, omdat zulke vogels bijna zonder uitzondering de eigenschap bezitten van zoo luid mogelijk te zingen. Zij komen hierin veel met den wilden kanarie overeen, wat aanleiding geeft te gelooven, dat zij een sprekend bewijs leveren, dat wij in de kanarieteelt rekening te houden hebben met terugslag in den zang, welke terugslag vooral na korten of langeren tijd zal optreden, wanneer het gezang niet door uitstekende

voezangers op de vereischte hoogte wordt gehouden.

Ofschoon Böcker veel gewicht hecht aan de afstamming, gaat hij toch niet met hen mee, die beweren, dat het noodig is, juist de allerbeste zangers in de kweekkooi te plaatsen. Hij wordt daarvan reeds weerhouden door de vrees, dat den een of anderen, moeilijk of in 't geheel niet te vervangen zanger in de kweekkooi eens een ongeluk kan overkomen, dat hem als voorzanger ongeschikt maakt. Het is toch een oude ervaring, die men in een kweekkerij van eenige beteekenis elk jaar op nieuw kan opdoen, dat de groote massa eivoer, die de vogels in de broederij krijgen, een te lang vertoeven bij een geopend venster, aansteking door een anderen vogel — bijv. door een pop, die bij de bezetting der broedkooi niet nauwkeurig genoeg onderzocht is — of ook de plotselinge overgang uit de hoogere temperatuur van een goed verwarmd woonvertrek in de lagere temperatuur van een kweekvertrek, alle te zamen of ieder afzonderlijk, gemakkelijk de ziekte of den dood van het een of ander fokmannetje ten gevolge kunnen hebben, en dat het in den regel niet de minste vogels zijn, die het eerst de slachtoffers worden van deze en dergelijke omstandigheden.

Verder is Böcker ook van meening, dat de mannen, die men voor de broedkooi bestemt, al zijn dat nu ook juist niet de allerbeste, toch altijd nog tot de goede gerekend kunnen worden, bij welke slechts de eene of andere toevallige omstandigheid de oorzaak is, dat zij in hun gezang niet de volmaaktheid van hun betere stamouders bereikt hebben. Tot zulke omstandigheden kunnen gerekend worden het te laag hangen van den vogel in de woonkamer, het plaatsen van de zangkast in de nabijheid van een deur, een te groote afstand tusschen den jongen vogel en zijn voorkamer e.a.; zullen in de beide eerste gevallen de vogels de nadeelige gevolgen van een lage kamertemperatuur ondervinden en tengevolge daarvan ook minder zingen, toch is een bestendige oefening in het zingen een eerste voorwaarde om het daarin tot een gewenschte hoogte te brengen. In het laatste geval heeft de vogel minder van den voorzanger dan van zijn naast, boven of onder hem hangende medestudenten moeten afhooren en kreeg hij zijn zanglessen uit de tweede hand; in den zang van zulke, dicht naast elkander hangende vogels heerscht echter in den regel de grootst mogelijke gelijkheid.

Zeker is het aangeboren talent van deze vogels vrij wat grooter dan dat van de bovengenoemde mindere soort vogels, die door de rondreizende handelaren verkocht worden.

Hier dringt zich onwillekeurig de vraag op den voorgrond: Waarin bestaat

eigenlijk dat aangeboren talent van den jongen vogel? Is het de geschiktheid om reeds in de eerste vier of vijf weken, dus vóór zijn zelfstandigheid, de melodie van zijn vader met alle schoonheden en fouten volkomen in zich op te nemen en, trots alle verleiding door andere zangers te bewaren, zoodat hij zich slechts voortdurend in het zingen behoeft te oefenen om die melodie eindelijk in haar geheel en volkomen weer te geven? Of is het slechts de geschiktheid om den zang van een anderen vogel van zijn soort door voortdurend afluisteren te kunnen aanleeren? Tegen het eerste spreekt de ervaring al te zeer.

„Ik heb jonge vogels gekend, zegt Böcker, en zelf ook verscheidene zulke bezeten, wier zang geheel afweek van dat van hun vader en die alleen den zang van den hun later gegeven voorzanger ten gehoor brachten; ik herinner mij ook nog een vogel van goede afstamming, die mij ontkwam toen hij zes weken oud was, en later in handen van een derde viel, maar toen, wat zijn zang betreft, de grootste stumper bleek te zijn, dien ik ooit in mijn leven had gehoord."

„Al mag het ook voorkomen, dat een jonge vogel den een of anderen toer van zijn stamgenooten in het geheugen bewaart, dan zal dat mijns inziens toch wel als een uitzondering moeten worden beschouwd en uitzonderingen bevestigen immers den regel! Of de oorzaak ligt in nog iets anders; de jonge vogels worden namelijk dikwijls te laat onder het gehoor van afzonderlijke voorzangers gebracht."

„Over 't algemeen houd ik het er voor, dat, zoolang jonge kanaries nog „dichten" (studeeren), zij met goed gevolg bij een voorzanger gebracht kunnen worden, al heeft deze ook een andere wijze van voordracht dan de vader der jonge vogels; men moet echter nauwkeurig luisteren, of er bij het studeeren niet reeds half verborgen tonen van den vader ingeslopen zijn; deze beoordeeling komt mij echter voor, een moeilijke taak voor den kweeker te zijn. Komen dan later deze onvolkomen en eerst nauwelijks merkbare tonen tot hun volle recht — en dat zullen ze des te eerder, naarmate ze gemakkelijker zijn — dan is de onkundige licht geneigd daarin een aangeboren gebrek te zien, terwijl het toch eigenlijk slechts een aangeleerde fout is."

Naast het vermogen om een zang aan te leren, die niet tot zijn eigen stam behoort, treedt er bij den jongen kanarievogel nog een andere natuurgave op; hij bezit aamelijk het op een levendige phantasie berustende talent om te componeeren, waardoor hij aan zijn zang grootere verscheidenheid van vormen weet te geven, dan de zang van zijn leermeester heeft. Deze dichterlijke neiging om zijn lied naar eigen aandrang te vervormen, door de

strofen nu eens op deze, dan op die wijze op elkander te laten volgen en door andere af te wisselen, draagt vooral goede vruchten als de jonge kunstenaar in de gelegenheid was zich te oefenen in de leerschool van twee of meer voorzangers van verschillende stammen; er ontstaat dan een zeer bevallig lied, dat zeer rijk aan afwisseling is. Men moet echter zorgen hem niet te vroeg uit de leerschool te nemen, daar men anders gevaar loopt, dat zijn zang later alleen uit lichte toeren van geringe waarde of uit onvolkomen brokstukken van de verschillende voordrachten zal bestaan. Niet zelden ook wordt de jonge vogel door zijn nabootsingstalent op een dwaalspoor gebracht; wat hij toevallig van een vrij levende vogel gehoord, wat bij in de broedkooi afgeluisterd heeft van een kweelend wijfje, dat de kweker bij vergissing voor een mannetje heeft gehouden, ook dat is hij maar al te zeer geneigd over te nemen en in zijn zang in te vlechten; of het mooi of leelijk mag klinken, het is in elk geval iets nieuws en een strofe meer.

't Is wel opmerkelijk, dat de natuur den vogel wel met een fraaie stem heeft begiftigd, doch niet met het vermogen om het schoone in den zang van het minder schoone te onderscheiden; hij neemt zoowel de leelijkste tonen van een sjapper over als de prachtigste toer van den edelroller; hij weet dus zelf niet, of zijn zang zuiver is dan of hij dien door foutieve geluiden ontsiert.

Verder kan men vragen, of niet de hooge of lage stemligging van de oude vogels in de broedkooi op de jongen overerft en óf de dikwijls verbazende lengte van sommige toeren op een erfelijken aanleg berust. Over de aangeboren stemmiddelen kunnen we niet met volle zekerheid oordeelen; we kennen de verborgen stemmiddelen der wijfjes niet, want al laten deze ook een hoogen loktoon hooren, men kan daaruit nog geen zekere gevolgtrekkingen maken. Er zijn immers ook mannetjes met een hoogen loktoon, doch wier zang diep en vol is.

Wat de beantwoording der vraag aangaande de aangeboren stemmiddelen nog moeilijker maakt, is de omstandigheid, dat er in de beste stammen jonge vogels voorkomen met te hooge stemligging. Misschien is zulks overgeërfd van de pop of van den grootvader, doch 't is ook mogelijk, dat het een gevolg is van onvoldoende voeding in de eerste weken; misschien ook is het een gevolg van een voortdurende ongesteldheid, die den zanger belette zich te oefenen in de meer inspanning vorderende lagere toeren van den zang. Zooveel schijnt echter door de ervaring reeds voldoende bevestigd, dat de aangeboren stemmiddelen zich laten ontwikkelen en versterken; dit wordt zeker het best bereikt, als men de eerste jonge vogels

tot October en die van latere broedsels naar verhouding tot nog lateren tijd vrij in een groote ruimte laat rondvliegen, opdat zij zich lichamelijk krachtig kunnen ontwikkelen, en door in de vliegruimte de beste voorzangers met diepen zang te brengen.

Ook de meerdere of mindere lengte der afzonderlijke toeren schijnt minder een gevolg te zijn van erfelijkheid dan van den zang van den voorzanger. Daarbij mag wel in aanmerking worden genomen of de vogels aan een hooge of lagere kamertemperatuur gewoon zijn, of zij in open kooien gehouden worden of in zangkasten en eindelijk, of ze zich in gezelschap van een groot aantal of van slechts enkele zangers bevinden.

Bij de beantwoording van de bewuste vraag is nog één punt niet zonder belang. De natuur heeft den kanarie niet begiftigd met een goed geheugen; in dat opzicht staat hij bij den nachtegaal zeer ten achter. Terwijl de jonge nachtegaal, die in de eerste dagen van Augustus reeds afgeruid is, het gezang der ouden reeds zoo volkomen in zich heeft opgenomen, dat hij het bij voortgezette oefening in December zuiver en vol ten gehoor kan brengen, is de jonge kanarie tot zoo iets niet in staat. En toch is het gezang van den jongen nachtegaal niet aangeboren; hij bezit echter een zoo getrouw geheugen, dat hij in staat is gedurende den korten zangtijd der ouden hun geheele repertoire, ofschoon dat niet zelden uit ongeveer dertig strofen met misschien vijftig a zestig enkele tonen bestaat, volkomen in zich op te nemen en in 't geheugen te bewaren. Nachtegalen, die jong uit het nest worden genomen, zijn en blijven stumpers in het zingen.

De natuur heeft voor den jongen kanarie een veel langeren leertijd in de school van een voorzanger bepaald, doch ons tevens de zaak vergemakkelijkt, door aan ons over te laten naar eigen keuze een leermeester aan te wijzen. We zijn daarom in dit opzicht niet gebonden aan den vader van den jongen zanger, als diens gezang ons niet bevalt.

Dat de kanarie een slecht geheugen heeft, blijkt ook uit het bekende feit, dat een zoogenaamd volleerde jonge zanger bij den eerstkomenden rui iets van zijn vroegeren zang kan vergeten; dit kan zich zelfs bij den rui in latere jaren herhalen.

Tegen het houden van afzonderlijke voorzangers, die niet in de broederij gebruikt worden, heeft men wel eens aangevoerd, dat zulke voorzangers tegen den paartijd te luid beginnen te zingen en van dien tijd af de bedaarde, rustige voordracht in hun zang missen, die bij een voorzanger niet alleen gewenscht, doch een noodzakelijk vereischte is. Dit acht Böcker echter, naar zijn meerjarige ervaring, een dwaling. In matig verdonkerde zangkasten zingen de oude vogels zelfs bij hun gewoon dagelijks eivoer zoo

lang bedaard en kalm door, tot de jonge vogels, wien zij als leermeester dienen, in grooten getale hun stem verheffen. Dan echter doen ook de oude vogels hun best om niet overstemd te worden, en dit geschiedt bij voorkeur door lange, met vuur voorgedragen strofen. Daardoor vermindert de waarde van het gezang echter niet. Wij kunnen geheel dezelfde ervaring ook opdoen bij vogels, die men eerst voor één enkel broedsel in de broederij gebruikt en daarna als voorzanger dienst laat doen, met dit, voor de vogels niet zoo bijzonder gunstig verschil, dat zij dan eerst eenigen tijd noodig hebben om weer op hun vroeger regelmatig gezang te komen, want de broedkooi is niet zonder invloed geweest op de tamelijk prikkelbare vogels, en daardoor leed hun zang wel eenigszins. Ook mag men blij zijn, als zulke, eerst in de broedkooi en daarna als voorzangers gebruikte vogels intusschen niet omgeslagen zijn in hun zang.

Het houden van afzonderlijke voorzangers biedt bovendien nog een voordeel aan; zij ruïen in den regel later, en de jongen zijn derhalve langer in de gelegenheid om van hen te profiteeren; de vogels uit de broederij ruïen gewoonlijk 4 a 5 weken vroeger. Wel is waar heeft dit ook het nadeel, dat de latere rui der afzonderlijke voorzangers soms moeilijk verloopt, doch van de fokvogels gaat er ook wel een enkele in den rui verloren, en van den anderen kant ruïen de afzonderlijke voorzangers dikwijls in de zangkast af, waardoor hun zang niet altoos afgebroken wordt.

Alle kennis berust, als men de zaken goed beschouwt, op opgedane ervaring, en daarom kunnen wij niet nalaten tot staving van Böcker's meening over het houden van afzonderlijke voorzangers, zijn eigen ervaringen mede te deelen:

„Bij 't begin van den paartijd had ik twee verschillende stammen, waarvan ik de beste vogels gehouden had. Beide stammen waren hol- en belrollers met een knar; over 't geheel kwamen zij in hun gezang tamelijk wel met elkander overeen, maar hadden toch zoowel in de hol- als in de belrollen enkele werkelijke afwijkingen, waardoor de verschillende afstamming door een geoefend oor dadelijk merkbaar was. Bij den eenen stam lag de stem te hoog; knar, hol- en belrol waren niet diep genoeg; de toeren van dezen stam waren ook korter. Daar ook het aantal vogels van geen van beide stammen voldoende was om de beide broedkamers te bevolken, moest ik den eenen stam wel voor de eene, en den anderen stam wel voor de andere broedkamer bestemmen. Van den besten stam had ik de vijf beste zangers, lang en bedaard doorzingerende vogels, waarvan later echter één omsloeg en verwijderd moest worden, uitgezocht om tot voorzangers te dienen. Van de eerste broedsels kreeg ik slechts 12 mannen, van de

tweede geen enkelen, terwijl de derde en vierde nog zoo goed besloegen, dat ik in 't geheel ruim 90 jonge mannen verkreeg. Al deze jonge mannen werden bij de afzonderlijk, gehouden voorzangers gebracht, eerst in een klein vertrek, later, na afloop van den broedtijd, in de benedenste broedkamer. Hier hadden zij ruimte om te vliegen, veel zon, licht en frissche lucht. Zij bleven zeer gezond, oefenden zich vlijtig, en het duurde dan ook niet lang, of enkele duidelijk merkbare tonen en vervolgens geheele strofen klonken boven het gekweel uit. Tegen het einde van September hadden alle jongen den tijd van het studeeren (dichten) achter den rug, ofschoon het laatste (het vierde) broedsel tamelijk laat uitgekomen was. Intusschen hadden de voorzangers in Augustus langzamerhand hun zang gestaakt op één na, die tot in September doorzong.

Om hun het ruien wat te verlichten, heb ik ze dezen keer met het begin van den ruitijd vrij laten rondvliegen onder den zwerm jonge vogels; toch is er in 't begin van October één van gestorven.

De oude fokvogels werden, wat de mannen betreft, naar de stammen gescheiden gehouden. Den eenen stam wilde ik om de mindere diepte van het gezang niet als voorzangers dienst laten doen, de andere moest echter wel als zoodanig dienst doen, omdat voor 90 jonge mannen 3 voorzangers niet voldoende zijn.

In het begin van October werden de jonge en oude mannetjes ieder afzonderlijk in goudvinkkooien gezet en gedeeltelijk in zangkasten, gedeeltelijk op planken naast en boven elkander geplaatst om langzamerhand gedekt te worden. Nu bleek mij echter dat de woonkamer, die om haar meerdere ruimte en de meer regelmatige verwarming het meest geschikt was om den geheelen zwerm te herbergen, daartoe nog niet ruim genoeg was. Ik bracht daarom een gedeelte der vogels in een aangrenzend vertrek waar niet gestookt kan worden en dat zijn warmte uit het woon vertrek ontvangt, maar moest ze bij de toenemende koude er wel weer uitnemen; zoo heb ik 28 van de oudste jongen met één van de 3 nog overige voorzangers in eene azonderlijke kamer op de eerste verdieping moeten brengen. De kamer is op zich zelf niet koud, maar werd niet zoo geregeld verwarmd als de woonkamer, wat dan ook niet zonder invloed op den zang der jonge vogels is gebleven. In de knar- hol- en belrol zijn de jonge vogels even diep als de oude voorzangers, doch de toeren zelf zijn iets korter gebleven; slechts enkele vogels uit deze kamer hebben de lange toeren der voorzangers.

In de benedenkamer was de warmtegraad regelmatig hooger en het aantal

vogels was daar driemaal zoo groot. De jongen uit deze kamer hebben allen lange, soms buitengewoon lange rollen, maar hun toon is niet zóó diep als die der vroegere voorzangers. Ik schrijf dit toe aan de omstandigheid, dat ik genoodzaakt was, de gezamenlijke oude fokmannen in de warme woonkamer te laten en dat deze eenige hooge rollen ten gehoor brachten, die door de jongere zijn overgenomen.

Het gezang van alle jonge vogels herinnert slechts zeer weinig aan dat van den minder goeden stam, ofschoon de eene helft der jongen toch hiervan afstamt. De toonligging is aanmerkelijk lager, zoowel in de basrollen als in de holrollen; de rollen op zich zelf zijn langer, ook bij de vogels in de bovenkamer; de geheele zang is beter.

In plaats van een minder zuiveren holrol van twee der voorzangers is een laagliggende toer gekomen, die bij sommige vogels overeenkomt met een gloekrol, bij andere meer met een koller of met een waterrol.

Deze toeren zijn nieuw en ik schrijf hun ontstaan toe aan de omstandigheid, dat de vogels, nadat ze uit de broedkooi kwamen, naar hartelust in een flinke ruimte hebben kunnen ronddartelen en vliegen en zich daardoor tot lichamelijk sterke vogels met bijzonder ontwikkelde zangspieren hebben kunnen vormen.

Over 't geheel komt het gezang veel overeen met dat van de oude vogels van den besten stam, ofschoon ze toch van afstamming verschillen; van enkele vogels echter is het gezang minder diep gebleven; het minst ben ik tevreden over de jonge vogels, die het koelste hebben gehangen.

Hoezeer ik, zooals voldoende gebleken zal zijn, ook voor afzonderlijk voorzangers ben, zoo geloof ik toch, dat zij niet veel dienst meer kunnen doen, als zij bij jonge vogels komen die reeds den tijd van het studeeren achter den rug hebben. Dan toch zou er een formeele verandering van den zang tot stand moeten worden gebracht, wat in verreweg de meeste gevallen slechts onvolkomen zal gelukken. De jonge vogels zouden dan het reeds geleerde geheel moeten vergeten en het hun geheel nieuwe volkomen in zich moeten opnemen, wat beide even moeilijk is. Tot het opnemen van de meer moeilijke toeren is de leerling dan reeds te oud.

Uit **“De kanarievogel”** van **J.H. Beekman** – p. 59-72 van de vijfde vermeerderde druk – 168 p. – niet gedateerd maar naar alle waarschijnlijkheid te situeren kort na de eerste wereldoorlog, ± 1920.

De eerste druk van **“De Kanarievogel”** verscheen in 1895, telde 176 pagina's en werd uitgegeven door Schillemans & Van Belkum (Nederland) – bron Google Books.

Vijf verenigingen hebben al de volgende data doorgegeven voor de
wedstrijdkalender 2012-2013.

- Grobbendonk: open - inkooien ma 26/11/2012 - uitkooien vr 30/12/2012
- Gewak: open - inkooien ma 10/12/2012 - uitkooien vr 14/12/2012
- Lummen: gesloten - inkooien za 26/01/2013 - uitkooien za 02/02/2013
- Merksplas: gesloten - inkooien ma 04/02/2013 - uitkooien za 09/02/2013
- Wijnegem: gesloten - inkooien za 9/02/2013 - uitkooien zo 17/02/2013

**Aan al onze vrienden, leden K.B.F.K. en hun dierbaren
wensen wij prettige feestdagen
en een vooral gezond en vreugdevol 2012**

**A tous nos amis, membres K.B.F.K. et leur famille
nos meilleurs voeux pour 2012**

Het bestuur – Le comité

Verslag van de algemene vergadering op zondag 20/11/2011 onder leiding van de ondervoorzitter Benny Uittebroek

1. **Opening** van de algemene vergadering om 9.35 uur met het welkomstwoord van de ondervoorzitter.

Ekeren is afwezig, en Winenne verontschuldigd; alle andere clubs zijn aanwezig.

2. **Verslag van de vorige vergadering** (18-09-2011).

Bemerkingen

– Voor Merksplas zijn het 6 vogels i.p.v. 4; staat ook al in de wedstrijdkalender.

– Victor Nuyts bespreekt zijn wedstrijd-aangifteformulier en de inkoopkaartA/B. Het gebruik van beide documenten wordt warm aanbevolen.

– In de wedstrijdkalender worden nog enkele kleine aanpassingen gedaan wat betreft datums en dag. Halen gesloten uitkooien 11/12 i.p.v. 10/12; Lummen gesloten 29/01 i.p.v. 28/01 en bij de clubwedstrijd Balen uitkooien op donderdag i.p.v. woensdag.

Het verslag wordt goedgekeurd.

3 **Briefwisseling**

– E-mail van Vanoirbeek Yvan dat hij definitief stopt met al zijn functies. Boes Jos zal de taak van materiaalmeester en ringencommissaris op zich nemen.

– Voor de BOU vergaderingen zouden Vanoirbeek Yvan en Vermincksel Luc elkaar afwisselen (verslag keurdersvergadering 16-10-2011). Maar vermits Yvan stopt in het hoofdbestuur, zullen deze vervallen voor hem. Wel kan hij deelnemen aan de NOK vergaderingen.

– Alfons Faes heeft zich kandidaat gesteld voor de functie van adjunct secretaris. Deze wordt algemeen aanvaard.

– Victor Nuyts heeft zich kandidaat gesteld als voorzitter. Deze wordt algemeen goedgekeurd met onmiddellijke ingang. Wel zal deze vergadering nog onder leiding van Uittebroek Benny zijn. Het bestuur bestaat nu uit 9 leden van 6 verschillende clubs.

– Victor Nuyts geeft zijn visie hoe hij het ziet als voorzitter, en zal hij eens contact nemen met de verschillende clubs over het hoe en wat met de KBFK in de toekomst. Constructieve en positieve vergaderingen.

– Brief van de secretaris van Ekeren dat zij dit jaar hun BA zal betalen.

– E-mail van Vanoirbeek Yvan betreft de Km vergoeding, 0,30 EUR/km i.p.v. 0,25 EUR/km. E-mail van 11-11-2011. Gevraagd wordt dit eerst binnen de keurdersvereniging te bespreken.

4. **De prijs van de ringen en de lidgelden blijven dezelfde als vorig jaar.**

- Lidgeld KBFK = 20 EUR; 2de lid = 15 EUR; Lidgeld buitenland = 30 EUR
- Ringen = 0,40 EUR

Penningmeester Valère geeft het nieuwe rekeningnummer van de KBFK. Het zal ook op de volgende periodiek vermeld worden.

Alle betalingen KBFK BE98 9791 6664 5193 (ARGENTA).

5 **Allerlei**

Voor het WK in Spanje Almeria vindt U de gegevens in de periodiek Nummer 5. Benny heeft inschrijvingslijsten voor diegenen die geïnteresseerd zijn voor het WK in Almeria.

6. **Afhalen wedstrijdbenodigheden**

Jos Boes bezorgt de keurfiches en andere benodigheden aan de verschillende clubs. Na de wedstrijden van een bepaalde club moeten zij de overgebleven fiches terug bezorgen vooraleer er wordt afgerekend. Bestellingen nadien moeten direct betaald worden.

7. **Voorstel van Halen wedstrijdorganisatie voor open en gesloten kooien**

– Max 8 vogels vrij in te schrijven in stam, serie en/of individueel (34 combinaties mogelijk). Wel streven naar blokken van 4 vogels, ook B vogels toelaten. Iedereen gaat akkoord.

– Opslaan en opbrengen van de vogels. De organisator en de keurders beslissen hoe en wanneer en waar de vogels opkomen en waar de keurders dienen te keuren (open, oud en nieuw systeem). Iedereen gaat akkoord.

– Enveloppen systeem: een enveloppe voor stam, een voor 1 serie, een voor 2 series en een voor de losse. Bij twee series de vogels bijeen houden. Ook naar organisatie toe.

– prijdeling

de kampioenen:

- Schoonste klokkende waterslag (over alle vogels)
- Schoonste klokkende waterslag in stam (min. 6 klok per vogel)
- Schoonste klokkende waterslag in serie (min 6 klok per vogel)
- Meesterzanger
- Kampioen stam
- Kampioen serie
- Kampioen individueel
- Clubkampioen

Verder de uitslag van de ereprijzen in stam, daarna de de ereprijzen in serie, en dan de ereprijzen individueel en de losse ereprijzen uit stam en/of serie.

– Kampioenschappen KBFK

de kampioenschappen zullen verspeeld worden op verschillende wedstrijden.

In het gesloten systeem is er een wijziging, vermits Merksplas 6 vogels toelaat zullen zij het kampioenschap KBFK in serie geven.

Dus Wijnegem laat de KBFK-serie vallen, verder blijft het zoals in de wedstrijdkalender is aangegeven.

Voor het open systeem: omdat de vogels voor Balen en ook grotendeels voor Grobbendonk al aangegeven zijn zullen de KBFK-kampioenschappen op de laatste 3 wedstrijden verspeeld worden. Halen KBFK Individueel, Gewak KBFK Serie en Halen KBFK Stam + B-vogel.

– Voor het regelmatigheids criterium tellen alle KBFK-wedstrijden, de drie beste resultaten tellen.

De interclub wordt afgeschaft.

Het voorstel van Halen wordt door iedereen aanvaard en goedgekeurd.

8. Het woord aan de leden

– Voor de uitslagcatalogoog wordt er gezegd een exemplaar naar de voorzitter Nuyts Victor, Walter Vandermeiren (webmaster info@KBFK.be) en wedstrijdcommissaris Van Roy François te sturen, dit kan per e-mail gebeuren om zo minder papier te versturen. Walter zet de uitslagen op de KBFK-website.

– Voor de wisselbeker schoonste klokkende waterslag is er de vraag of dit ook in het open systeem komt? Hier zijn de meningen verschillend. Er wordt beslist de beker die nu in omloop is (nu bij Bungeneers Alex) nog te laten verspelen tot iemand hem wint na 3 keer. Nadien zal er jaarlijks een nieuwe beker worden aangekocht, voor zowel OPEN als GESLOTEN. Wel iets kleiner.

– KMK-Bonheiden, bij monde van Maurice Verhoeven

Keuring BOU-kampioenschap – O.M.J.-keurmeesters – waar zijn ze?

Keuring in eigen vereniging: moet toch vermeden kunnen worden!

Moeten er niet dringend nieuwe keurmeesters gevormd worden?

De vergadering wordt afgesloten om 12.28 uur

Verslaggeving Luc Vermincksel

Wedstrijdorganisatie vanaf 2011-2012 KBFK-wedstrijden (niet het BOU-kampioenschap) in open en gesloten stelsel

Zowel in open als in gesloten stelsel, kunnen **tot max. 8 vogels** vrij naar eigen inzicht en voorkeur ingeschreven worden, mogelijk verdeeld over stam, serie en/of individueel; alle mogelijke combinaties (34 in aantal) zijn toegelaten.

Streven naar groepen van vier vogels, zeker in open stelsel – worden dan samen gehouden en samen opgebracht.

De verenigingen blijven echter vrij dit max. **te beperken tot 6 of zelfs tot 4** vogels. Elke vereniging is ook vrij om **1 B-vogel** per liefhebber toe te laten.

Opslaan: groep1 stam – groep2 serie – groep3 individueel – groep4 B-vogels.

Opbrengen: start (=beginnen met), volgorde en wie keurt wat/waar: organisator in samenspraak met de keurmeesters

Loten van kooinummers: omslagen/enveloppen systeem

Streven naar groepen van vier vogels; twee series van dezelfde inschrijver worden dus bijeen houden.

	Per omslag (max. 4 opeenvolgende kooinummers)
In stam	1 stam
In serie	2 series 1 serie
Individueel	4 individuele vogels 3 2 1

Prijzdeling:

- Kampioenen (met vermelding van eventuele overige ereprijzen)

Op elke wedstrijd worden de kampioen schoonste klok over alle vogels, schoonste klok in stam, schoonste klok in serie, de meesterzanger, de kampioen in stam, in serie en in individueel aangeduid en beloond.

Verder 1 beloning per stamnr.

- Erepreizen in stam (met vermelding van overige erepreizen)

- Erepreizen in serie (met vermelding van overige erepreizen)

- Erepreizen (overige/losse) uit stam, serie en/of individueel

Kampioenschappen KBFK individueel, serie, stam en derby

Worden verdeeld over 3 wedstrijden: KBFK kampioenschap individueel; KBFK kampioenschap serie; KBFK kampioenschap stam + derby.

Regelmatigheidscriterium schoonste klokkende waterslag (alle/stam/serie); regelmatigheidscriterium stam, serie en individueel over alle kbfk-wedstrijden.

Op elke kbfk-wedstrijd worden van elke deelnemer de schoonste klokkende waterslag (alle/stam/serie), de hoogste stam, hoogste serie en hoogste individuele vogel bijgehouden.

De eindstand van het regelmatigheidscriterium wordt opgemaakt per liefhebber met zijn 3 beste uitslagen in stam, in serie en individueel. Bij gelijke stand worden de 4 beste uitslagen vergeleken, enz.

Regelmatigheidscriterium schoonste klokkende waterslag: in gesloten over de 5 hoogste resultaten; in open over de drie hoogste resultaten.

Het principe van de wisselbeker schoonste klokkende waterslag over alle vogels van een wedstrijd komt te vervallen. In het gesloten stelsel zal dat echter pas zijn wanneer iemand de wisselbeker definitief veroverd.

Het **interclub regelmatigheidscriterium**: komt te vervallen.

Met dank aan 'De Lustige Zangkanarie' Halen voor het initiatief.

Voorbeeld van een wedstrijduitslag op de volgende pagina

Na een moedig gedragen ziekte is van ons heengegaan

Maria Deckx

echtgenote van Roger Geys

Geboren te Dessel op 26 juli 1946
en er overleden

op de Palliatieve Eenheid
van het A.Z. Turnhout Campus Sint-Elisabeth
op 21 december 2011

Wedstrijduitslag GEWAK

Keurmeesters **Boes J., Faes A., Van Schoonbeek V.**

Aantal deelnemers **32**   Aantal vogels: **210**

Aantal ereprijzen **83**   ercentage ereprijzen: **40%**

Kampioenen

Schoonste klokkende waterslag	9	p.	Haantis Ali Oglu			
Schoonste klokkende waterslag stam	28	p.	Bungeneers Tamara			
Eervolle vermelding	27	p.	Bungeneers Nadia			
Eervolle vermelding	25	p.	Bungeneers Maria T.			
Schoonste klokkende waterslag serie	14	p.	Uittebroek Benny			
Eervolle vermelding	13	p.	Vanschoonbeek Valère			
Eervolle vermelding	13	p.	Uittebroek Benny			
Meesterzanger	144	p.	Haantis Ali Oglu			
Kampioen stam	461	p.	Bungeneers Nadia	120	102	
K.B.F.K. Kampioen serie	234	p.	Vanschoonbeek Valère	111	93	
Kampioen individueel	120	p.	Vanhoudt Frans	111	96	90
Kampioen Gewak	144	p.	Haantis Ali Oglu	102	99	

Ereprijzen in stam

427	p.	Smeyers Gerard	120	105	
407	p.	Vanhoudt Frans			
394	p.	Bungeneers Tamara	90		
388	p.	Op de Beeck Felix	111	102	102
374	p.	Op de Beeck Joeri	102	96	

Ereprijzen in serie

222	p.	Uittebroek Benny	192	174	
------------	----	-------------------------	-----	-----	--

Overige ereprijzen

uit stam, serie en individueel

114	p.	Smeyers Yolanda	114	111	93
114	p.	Hillen Willy	96	90	
114	p.	Cuyvers Margriet			
111	p.	Bungeneers Alex	99	90	90
102	p.	Vanbuel Roza	90		
102	p.	Eyskens Paul			
102	p.	Libot Georges	93	90	
99	p.	Bungeneers Maria T.			
99	p.	Wartig Hermann			
99	p.	Libot Daan			
99	p.	Peeters Ivan	96		
96	p.	Nuyts Victor	96		
93	p.	Van Ostayen Lois	93	93	
90	p.	Op de Beeck Jenny	90	90	
90	p.	Boes Jente			

Gezangsontwikkeling der jonge mannen

Over 't geheel kan bij de gezangsontwikkeling der jongen als regel gelden: **hoe beter voorzanger, hoe beter de jonge zanger. Ook de afstamming is echter van groote beteekenis.**

Men ziet hieruit, dat de zorg voor in den zang uitmuntende jongen niet eerst begint, wanneer deze beginnen te studeeren; ze begint reeds dadelijk met het aanschaffen der broedvogels en der voorzangers.

Bij het begin van den broedtijd heeft de kweeker reeds te beslissen, of hij zijn beste vogels als voorzangers dan wel als broedvogels wil gebruiken. Nu zal het wel dikwijls voorkomen, dat hij in dit opzicht om finantieele redenen geen keuze heeft, en in dat geval is het hem dringend geraten, dat hij zijn beste vogels niet den geheelen broedtijd door in de kweekkerij laat, maar ze in 't belang van zijn jonge vogels daaruit neemt, zoodra de poppen voor den tweeden keer broeden.

Overigens is het onder de kweekers een open vraag, of afzonderlijke voorzangers noodzakelijk en gewenscht zijn of niet; men leze hieromtrent het artikel: „Over afzonderlijke voorzangers". Ik meen dienaangaande nog te mogen opmerken, zegt Böcker., dat ik in vroeger jaren zelf geen afzonderlijke voorzangers had, doch mijn beste mannen in de kweekkerij gebruikte en ze daar met de jongen liet tot na afloop van den broedtijd.

Ik heb op die wijze, wat den zang betreft, in sommige jaren goede resultaten gekregen en wel te beter, naarmate ik betere zangers in de broedkamer had. In andere jaren heb ik echter na afloop van den broedtijd ook menig bedorven vogel moeten wegdoen, zowel oude als jonge mannen. Sedert dien tijd geef ik de voorkeur aan afzonderlijke voorzangers, hoewel ik niet wil ontkennen, dat ook de meening van hen, die ze niet willen, veel voor zich heeft, omdat ontegenzeggelijk de lichamelijke en geestelijke eigenschappen van een zanger over 't algemeen erfelijk zijn en het dus zeker van belang is, dat de fokvogels een bijzonder sterk ontwikkeld zangorgaan, een levendige fantasie en dus de begaafdheid bezitten om de gewenschte afwisseling in hun zang te brengen. Sommige kweekers gaan in hun meening in dezen echter beslist te ver: zij meenen n.l., dat men door een zorgvuldige keuze der poppen zulke resultaten kan verkrijgen, dat de nakomelingen van ouders uit twee verschillende stammen de zangtoeren van deze beide stammen zullen erven en ten gehore brengen. Zelfs wordt in een werkje over kanariefokkerij gezegd: „dat door kruising met poppen van zekeren uitstekenden stam de, aan dien stam eigen zangtoeren bijna even goed

overerven als door mannen, zonder dat de fouten daardoor overgebracht worden." Deze dwaze redeneering is ook in andere werken overgenomen. Een dwaling echter is het, in meer dan één opzicht. Bij deze bewering ligt namelijk de verkeerde meening tot grondslag, dat de afzonderlijke toeren in het gezang van den een of anderen stam, niet alleen dus de bovengenoemde algemeene eigenschappen, op de nakomelingschap overerven, met andere woorden, dat de jonge vogel zingt, zooals hij gebekt is. En dit laatste wordt op een andere plaats in bedoeld werkje zelf bestreden. **Wanneer de afzonderlijke toeren in het gezang op erfelijkheid berustten, zouden we het zeer gemakkelijk hebben met de gezangvorming der jonge vogels; wij hadden dan alleen maar voor een goede afstamming te zorgen en konden de jongen dan maar verder aan zich zelve overlaten.** Maar dan zouden toch zeker, naast de schoone en gewenschte toeren, ook de minder fraaie en de fouten van dien stam door de poppen op de nakomelingschap worden overgebracht!

Natuurlijk! de slechte eigenschappen erven even goed over als de goede.

Na het aangevoerde moet men o. i. wel vasthouden aan de opinie, dat **het aankopen van vreemde poppen met betrekking tot de bloedverversching zeer aan te bevelen is, doch dat de jonge vogel van zijn ouders alleen de meerdere of mindere geschiktheid tot het aanleeren van, den aanleg voor fraai gezang erft, en dat dat gezang zelf als zoodanig niet aangeboren is, maar aangeleerd moet worden.**

Als bewijs hiervoor zijn in het artikel: „Over afzonderlijke voorzangers" eenige gevallen uit Böckers. kwekerij aangehaald, welke deze redeneering, naar zijn meening, volkomen bevestigen.

Ook in andere, bekende kwekerijen zijn gevallen voorgekomen, dat er van een geheele nakomelingschap, niettegenstaande de ouders van een goeden stam waren, niets terecht gekomen is, ja, dat er van het eigenlijke „stamgezag" bij de jonge vogels niets te merken was, omdat de vaders gedurende den geheelen broedtijd weinig zongen en later heesch werden, zoodat de jonge vogels geen gelegenheid hadden den zang aan te leeren.

Wat nu het onderricht in het zingen aan de jongen aangaat, daarin wordt door de kweekers, die zich veelal ook naar de omstandigheden moeten schikken, verschillend gehandeld. In kleine kwekerijen komt het dikwijls voor, dat de jongen in het broedvertrek gelaten worden tot aan het einde van den broedtijd. Daarna brengt men ze in afzonderlijke kooitjes onder het gehoor van afzonderlijke voorzangers of van de mannen uit de broederij. In het laatste geval kan men wel goede resultaten verkrijgen, wanneer er onder de fokmannen maar een voldoende aantal goede zangers

aanwezig is. Men moet hierbij in aanmerking nemen, dat men voor ongeveer elk tiental jonge vogels één ouden vogel noodig heeft. Ook moet men niet uit het oog verliezen, dat de jonge vogels of in flinke vluchten gebracht moeten worden of afzonderlijk in zulke ruime kooien, dat zij daarin naar hartelust rondhuppelen kunnen; de Harzerkooitjes, zelfs de zoogenaamde goudvinkkooien, zijn daarvoor te klein. (Hierbij wordt verondersteld, dat de vogels onmiddellijk na ontruiming van de broederij gekooid worden). De vogels gevoelen zich daarin te benauwd, gedragen zich als wilde vogels en zwijgen soms maanden lang. Men kan deze kooitjes echter zeer goed gebruiken voor jonge vogels, die iets onbehagelijks in hun stem hebben en daarom voorloopig beter doen te zwijgen en te luisteren. Op zulke vogels moet men bij de ontruiming der kwekerij dadelijk letten, opdat zij de anderen niet aansteken.

Men voedere hierbij nog tweemaal per dag eivoer, totdat de rui geheel afgeloopen is, daarna kan men met één maal toe.

Om de oude mannen zoo spoedig mogelijk door den rui te brengen, hange men ze in open kooien op een zeer warme, doch tochtvrije plaats. Is de rui afgeloopen, dan kan men ze voorloopig nog in open kooien op een meer donkere plaats van het vertrek brengen; overigens moet men oude en jonge vogels zoo mogelijk steeds op dezelfde plaats laten staan of hangen. Het gedurig verplaatsen kan ten gevolge hebben, dat de vogels tijdelijk ophouden met zingen en zelfs, dat zij de eene of andere fraaie toer los laten en vergeten.

In een middelgrootte kamer kan men, wanneer men daarop bijzonder gesteld is, een half dozijn jonge mannen in open kooien houden. Wordt het aantal grooter, dan zal een langzame verdonkering der zangers niet te vermijden zijn. Hiervoor zijn het best geschikt zeer ruime zangkasten met dunne houten wanden. De metalen zangkasten hebben wel iets — doch niet veel — voor, maar zijn wegens de hoogere prijzen voor kleine kwekerijen niet aan te raden. Sommige kweekers hebben aan den wand een soort van open kast, verdeeld in vakken, welke zoo groot zijn, dat daarin een kooi kan staan; op die wijze herbergt men in een klein bestek verscheiden vogels, die alle afzonderlijk staan, zonder de naast of boven hen geplaatste te kunnen zien. Een dergelijke inrichting maakt het voeren wel gemakkelijk, doch het „afhooren", het onderzoeken van den zang der vogels zeer moeilijk, waarom ze alleen met het oog op de weinige ruimte, die ze inneemt, en om haar mindere kostbaarheid kan aanbevolen worden. Men moet er steeds voor zorgen, de vogels niet te laag te plaatsen, want de in de onderste rijen geplaatste zingen in den regel niet zoo vlijtig als de

hooger geplaatste. Een zeer gelijkmatige kamertemperatuur van 18 à 22 graden Celsius kan dit bezwaar wel opheffen, doch de woonkamers zijn er gewoonlijk slecht op ingericht om geregeld zulk een temperatuur te hebben.

Kooien, zangkasten enz. moeten zorgvuldig schoon worden gehouden en van tijd tot tijd onderzocht, of er ook vogelluis in aanwezig is. Hoe zuiverder hunne verblijfplaatsen worden gehouden, hoe vlijtiger jonge zoowel als oude vogels zingen, en vlijtig zingen is immers een vereischte in den tijd, dat de jonge zangers zich nog moeten oefenen om een regelmatig vast gezang te verkrijgen. Sommigen beweren, dat de zanger des te beter wordt, naarmate zijn leertijd langer duurt en hij zich langzamer ontwikkelt, 't is waar, de vroegrijpe jonge zangers kunnen soms omslaan, doch dit komt bij een ouden zanger ook wel voor; zij kunnen echter den kweeker van groot nut zijn bij de gezangontwikkeling der overige jonge vogels. Men kan echter de ontwikkeling van het gezang der jonge vogels ook moeilijk tegenhouden, zonder tegen de natuur te zondigen. Men zou het dan den dieren aan de noodige warmte, het noodige licht en het noodige voedsel moeten laten ontbreken, en dat zou toch waarlijk niet gaan zonder schade voor het welzijn der dieren.

Vroegrijpe jonge vogels zijn in den regel die, welke uit de eerste broedsels zijn voortgekomen, vroeg in 't voorjaar op een tijd, waarop men in noordelijke streken, of wegens het nog gure weder, of omdat de zelf gekweekte jonge vogels nog te jong zijn, nog niet aan de inrichting der broederij behoeft te denken.

De jongen uit de laat ingerichte kweekerijen ontwikkelen zich in den regel ook langzamer in het gezang, zonder dat men daarop behoeft te werken door schrale voeding, mindere warmte of buitengewoon sterke verdonkering.

Wanneer een jonge vogel echter te luid zingt of de toeren te kort neemt, of wanneer hij aan gestoorde spijsvertering lijdt, is het goed hem het eivoer gedeeltelijk te onthouden, door het hem niet meer iederen dag te geven.

Is het aantal voorhanden oude vogels niet voldoende voor de gezangontwikkeling van de jongen, of zijn ze heesch geworden of omgeslagen, dan blijft er ons niets anders over, dan één of meer afzonderlijke voorzangers aan te schaffen. Gebeurt dit eerst dan, wanneer onze eigen vogels reeds onbruikbaar zijn, dan is gewoonlijk van de helft der jongen ook reeds weinig meer te verwachten, wat den zang betreft. Alleen de jonge mannen van de laatste broedsels zullen dan nog iets goeds kunnen leeren, omdat zij den tijd van het studeeren nog niet achter den rug hebben; de oudere jongen zullen misschien nog den een of anderen toer van den

voorzanger overnemen, maar in den regel zullen zij het, wat den zang aangaat, niet boven een middelmatige hoogte brengen. Ook hierop zijn echter uitzonderingen, wanneer men vogels heeft met bijzonder goeden aanleg.

Voor kleine kwekerijen is het daarom aan te bevelen, ten minste één goeden zanger aan te schaffen, die niet in de broederij wordt gebruikt, doch den jongen vogels tot voorzanger moet dienen. Die voorzanger moet aanwezig zijn op den tijd, dat de jonge vogels reeds goed ontwikkeld zijn en vóór dat er reeds gebrek aan goede zangers is.

De voorzanger mag niet in hetzelfde vertrek hangen, waarin de kwekerij is, ook dan zelfs niet, wanneer hij nog niet als voorzanger dienst behoeft te doen, daar hij licht neiging tot paren kan krijgen, wat zijn gezondheid zeer zou kunnen schaden.

De kleine kwekerijen in dicht bevolkte steden hebben niet zelden met een zwaarigheid te kampen, die ze moeilijk kunnen overwinnen en die de oorzaak kan zijn, dat overigens zeer goede vogels geheel of gedeeltelijk bedorven worden.

Die zwaarigheid is buurmans vogel (of vogels), de lieveling der geheele familie, doch vooral van het mannelijk gedeelte, een onvermoeid zanger, die van den vroegen morgen tot den laten avond zijn best doet om zich de genegenheid der huisgenooten waardig te maken, een zeer gewone kanarie, soms ook wel een putter, kneutje of vink. Of de kanariekweker zich de ooren toestopt, of zijn haren te berge rijzen bij dat soms weinig melodieus gezang, het helpt hem natuurlijk niet. Hij kan toch zijn buurman dat klein genot niet misgunnen; niet beletten, dat deze soms zijn vogel buiten de deur hangt, waar hij nog harder zingt. De vogel moet toch frissche lucht hebben! En zoo bevindt zich de kweker van edele kanaries dan in een groote moeilijkheid, in een groote verlegenheid. Want of buurmans vogel voor het raam staat, buiten de deur hangt of in zijn eigen huis, is wegens de meestal nauwe straten en zijn nauwe behuizing voor hem al tamelijk gelijk. Hij hoort onophoudelijk het jubel van buurmans vogel, doch zijn jonge vogels hooren dat ook, en niet zonder bekommernis vraagt hij zich af: „Wat zal er bij al, dat moorddadig gesjap en gejubel wel van mijn jonge vogels terecht komen ?”

Voor kleine kwekerijen is deze omstandigheid van zoo groot gewicht, dat in zulke steden de meeste woningen totaal ongeschikt zijn om er een kwekerij van fijne Harzer vogels in te houden. Böcker, zelf heeft, ofschoon zijn kwekerij gedurende verscheidene jaren niet tot de kleinste behoorde en zijn woning dienovereenkomstig uit verscheiden vertrekken bestond, waarvan sommige op de straat, andere op een tuin uitzagen, toch eindelijk

moeten besluiten buiten de stad te gaan wonen, om van de steeds wederkerende zorg voor zijn kanaries verlost te worden. Een ander middel was er niet op den duur.

Sommige kweekers, en niet juist alleen de kleine, hebben de gewoonte om hun op planken aan den wand naast elkander geplaatste kooitjes door een plankje of een stuk carton van elkander te scheiden, zoodat de vogels elkander niet kunnen zien, en zij doen zulks met het doel om de vogels daardoor tot een bedaarder, matiger gezang te stemmen. Door sommigen wordt deze handelswijze beschouwd als voort te vloeien uit onkunde, ja, zelfs als nadeelig, omdat niet van elkander gescheiden vogels vertrouwelijker worden. Nu kan het waar zijn, dat zulk een afzondering niet voor alle vogels noodig is, doch dat zij bepaald nadeelig zou zijn, wordt door de ervaring gelogenstraft. Wanneer de vogels zoo oud zijn, dat ze in de broederij dienst kunnen doen, hebben velen onder hen de gewoonte, zich door het gezang van anderen te laten opwinden en zich zoo in te spannen om deze te overstemmen, dat men met recht mag vreezen, dat daardoor een bloedvaatje in de long van zulk een vogel zal springen. Van nog andere vogels gaat het gezang zelfs in een alles behalve fraai gegil over, terwijl zij trachten door de tralies te dringen, alsof ze hun mededinger te lijf wilden. Of zulke vogels reeds langen tijd bij elkander gestaan hebben of niet, doet in dezen niets af, het beste middel om deze onaangename storingen te voorkomen bestaat, zooals hier boven gezegd is, hierin, dat men een plankje of een stuk carton tusschen de kooien schuift.

De jonge vogels tot aan de ontruiming der kweekkerij daarin te laten is, wel is waar, het eenvoudigste voor de kleine kweekkerijen, maar, met het oog op de gezangontwikkeling, ook het gevaarlijkste. En weinig beter is het, zulke kweekers na te volgen, die hun vogels, zoodra deze zelfstandig zijn, in afzonderlijke vluchten doen, doch deze in het broedvertrek laten staan, hetzij dan, omdat zij die vluchten niet in de woonkamer willen hebben, of omdat het hun aan de noodige ruimte ontbreekt om ze buiten het broedvertrek behoorlijk onder dak te brengen.

Niet veel beter is ook de handelwijze van andere kweekers, die de jonge vogels wel in een ander vertrek brengen, doch zoo nabij de broedkamer, dat zij toch nog onder het gehoor van de zich daarin bevindende mannen zijn; zij trachten dan wel dit kwaad te overwinnen, door bij de jongen één of meer voorzangers te hangen, het beste wat zij in hun omstandigheden ook doen kunnen, doch meestal is zulk een maatregel niet voldoende. Als de jonge vogels zoo dicht bij de broedkamer hangen, dat de onmelodische

tonen van daaruit tot hen doordringen, loopen zij groot gevaar zelve onmelodische tonen en verkeerde toeren in hun gezang op te nemen. Er zijn daarom ook vele kwekerijen, waarvan de jongen zeer middelmatige zangers worden met foutieve geluiden, ofschoon de ouden tamelijk zuiver zongen. Dit is zoo menigmaal gebleken waar te zijn, dat de voor eenige jaren gestorven, zeer bekwame kweekster, Mevr. Dölitzsch uit Andreasberg, zich er eens over beklaagde dat, al zette men ook goede vogels in de broederij, de nakomelingschap in den regel meer of minder met fouten behept was. Wanneer er desnietteenstaande in de betere kwekerijen een beter of zelfs goed resultaat wordt verkregen, dan heeft dat zijn oorzaak in verschillende bijzondere omstandigheden als : bijzonder uitmuntende fokvogels in de beste kwekerijen; vroeg broeden — ongeveer midden Februari — en meer gunstige omstandigheden, die een zoo vroege inrichting van de (verwarmde) kwekerij mogelijk maken; de kwaliteit van het zomerraapzaad en het ei voer, welke een zoo grooten invloed op den zang der jonge vogels hebben; en eindelijk het op tijd verwijderen van die vogels, die wegens hun verkeerde eigenschappen nadeelig op den zang der anderen zouden kunnen werken.

Wie kanaries kweken wil, welke zoo weinig mogelijk fouten hebben, moet die, zoodra ze zelfstandig zijn, buiten het gehoor van de drukte der broedkamer, bij een voldoende aantal goede voorzangers in de leer doen. Wie geen afzonderlijk vertrekje heeft, waarin hij de jongen vrij kan laten rondvliegen, zette ze in ruime vluchten ; vluchten hebben dit boven een kamer voor, dat men ze meer overal plaatsen en er dus ook de geschiktste plaats voor uitzoeken kan, terwijl de vrij in een kamer vliegende vogels zich wel eens wat al te veel in de nabijheid van een venster ophouden en daardoor te zeer onder den invloed komen van staatrumer of van het gezang en gesjilp der wildzangvogels in de buitenlucht. De vlucht heeft echter ook een nadeel, vooral wanneer die wat hoog moet worden geplaatst; de vogels genieten daarin dan gewoonlijk te weinig van den weldadigen invloed der zonnestralen, en, als men er wat veel vogels in heeft, beginnen deze elkander gaarne de veeren uit te plukken, waardoor sommige vogels geheel kaal worden op den rug; in een vogelkamer heeft men daarvan niet zoo licht last. Sommige kweekers hebben de gewoonte, om met de jongen ook dadelijk een ouden man als voorzanger vrij in de vogelkamer te laten rondvliegen. Voorzeker zullen de jonge vogels de toeren van den voorzanger te hunner tijd overnemen, omdat zij zich in de onmiddellijke nabijheid bevinden; of die oude vogel echter te midden van het woelige, jonge volkje wel met de noodige bedaardheid zingen zal,

hangt zeer van zijn bijzondere geaardheid af. Sommigen laten zich niet afleiden, doch anderen zooveel te gemakkelijker; deze laatste moet men daarom maar stil in de zangkast laten. Enkele kweekers beweren, dat zoo'n man in de vogelkamer zich niet door de jonge vogels laat storen, wanneer hij maar een pop bij zich heeft, waarmee hij zich huiselijk kan inrichten, in welk geval men de eieren, die er komen, echter voor het uitkomen der jongen moet wegnemen en onder de nesten in de broedkamer verdeelen. Er zijn echter ook mannen, die in 't geheel niet of slechts weinig zingen, wanneer zij gepaard zijn, en dan is het gepiep en gesjilp van de pop toch ook nog altijd een niet onbeduidend gevaar voor het zuivere gezang der jonge vogels.

Deze wijze van handelen wordt zoowel in als buiten Andreasberg niet of hoogst zelden aangetroffen; wel ziet men in laatstgenoemde plaats dikwijls oude en jonge mannen bij elkander in één vlucht, doch alleen in den ruitijd of onmiddellijk daarna; ook zijn dat dan vogels van mindere waarde, die de kweekers niet behouden willen; de beste zangers zitten altijd in afzonderlijke zangkasten.

Wat het aantal voorzangers aangaat, dat is in Andreasberg nooit bijzonder groot; in de kleine kweekerijen vergenoegt men zich met een enkelen, in de middelmatige en groote met twee of drie; slechts zelden vindt men er vier voorzangers. Bôcker. zelf had gewoonlijk van vier tot zes, in sommige jaren acht, in enkele gevallen zelfs tien. Men mag als algemeenen regel aannemen, dat met een betrekkelijk groot aantal voorzangers de kans van het omslaan, zoowel bij oude als bij jonge vogels, geringer is dan met één of twee voorzangers. De voorzangers moeten van denzelfden stam zijn, wat mede zeggen wil van ongeveer hetzelfde stemregister, en dan richt men het zoo in, dat alle toeren van dien stam voorgedragen worden, deze door den eenen voorzanger, gene door een anderen, en dat valsche geluiden zooveel mogelijk uitgesloten blijven. Men doe zulks het liefst onmiddellijk nadat men de jongen uit de broederij genomen heeft, wijl daardoor verscheidenheid in het kunstig gezang zeer wordt bevorderd. Sommigen verkondigen de meening, dat men de jonge vogels eerst een voorzanger moet geven met slechts enkele doch goede toeren en later weer een anderen met andere toeren; wat voordeel daarin steekt, is moeilijk te begrijpen, terwijl deze handelwijze dit nadeel heeft, dat de jonge vogels de schoone toeren van hun laatsten voorzanger moeilijk goed leeren, want het leeren daarvan gaat des te moeilijker, naar mate zij later bij een voorzanger komen.

Het gezang van den voorzanger klinkt over 't algemeen het fraaist,

wanneer men het op eenigen afstand, bijv. een kamerlengte, hoort. De jonge vogel, die er zich naar moet vormen, schijnt het evenwel 't liefst in zijn onmiddellijke nabijheid te hooren, want — men kan dit in elke kweekkerij opmerken — wanneer er een oude vogel goed doorzingt, gaat er niet zelden een jonge vlak naast zitten om naar hem te luisteren. Het is daarom aan te raden, de jonge vogels de gelegenheid daartoe te geven, wat men kan doen door de zangkast, waarin de voorzanger zit, zoo dicht mogelijk bij of aan de vlucht te hangen, waarin de jongen zitten. In de vogelkamer hange men de oude voorzangers onmiddellijk naast elkander, ieder natuurlijk in een afzonderlijke zangkast; men kan ze dan niet alleen gemakkelijker voeren, doch de zangers kunnen elkander dan ook beter verstaan en ondersteunen in het zingen. Vooral zorge men ook, zoowel in de vlucht als in de vogelkamer, voor meer voederbakjes dan wel strikt noodig is, opdat er onder de jonge vogels geen getwist over ontsta, waardoor het gezang der andere mannen bedorven kan worden. Het komt voor, dat overigens goede zangers hun gezang met enkele van die schetterende, twistende tonen beginnen. Een jongen vogel, waarvan men niet dadelijk met zekerheid het geslacht kan bepalen, zette men afzonderlijk in een zeer ruime kooi of vlucht, om beter in de gelegenheid te zijn hem veel waar te nemen; kan men hem tusschenbeide eens veel zon verschaffen, dan zal hij des te eerder beginnen te zingen.

Zulke vogels dadelijk bij de jonge mannen te brengen, zou zeer verderfelijke gevolgen kunnen hebben, daar de weinige tonen, die zij in den eersten tijd laten hooren. gewoonlijk alles behalve welluidend zijn. Veel gevaarlijker echter nog zijn jonge mannen, die, verleid door piepende hoenderkiekens of duiven of door vinken, putters en andere zangers van tuin en hof, de een of andere platte toer opgevangen hebben en daarmee hun gezang willen verrijken. Dergelijke ongemakken doen zich gewoonlijk dan voor, als de oude vogels hun gezang staken, in den regel in Augustus, soms ook iets vroeger of later. Men kan zulke tonen natuurlijk niet in het gezang dulden, en als het niet gelukt den zondaar dadelijk te ontdekken en te vangen, is de zuiverheid van het gezang van vele jonge vogels in gevaar. Ook zonder invloeden van buiten echter kan een jonge vogel een onaangenaam geluid in zijn gezang opnemen.

Het best kan men dergelijke onaangenaamheden verhoeden door de vensters in de vogelkamer van gordijnen te voorzien en die neer te laten, met uitzondering natuurlijk van den tijd, dat er gelucht moet worden, waarvoor de vensters, zooals reeds gezegd is, van buiten van draad- of traliewerk moeten zijn voorzien.

Met hetzelfde doel voorziet men ook de vluchten van gordijnen; het verdonkeren kan hier mede langzamerhand geschieden door voor en na donkerder gordijnen te nemen.

Deze voorzorgsmaatregelen dempen ook het gezang der jonge vogels en maken deze bedaarder in de voordracht; bij het volle daglicht zou het gezang in Augustus, September te luid worden. Bij enkele kweekers van Andreasberg kunnen wij dan ook opmerken, dat de vluchten in September van gordijnen zijn voorzien; anderen hebben ze geheel open en het gevolg is dan ook, dat het gezang der jonge vogels veel te luid en vrij wat minder is dan dat der oude mannen.

Het verdonkeren der kamers maakt ook weder het vangen van de bedorven vogels gemakkelijker; als 't noodig is, probeere men dit met een vangkooi, als de vogel gemakkelijk te herkennen is, anders met een lijnstok, of in 't ergste geval vange men in de schemering den geheelen troep weg, of eerst een gedeelte er van. De gevangen vogels zette men dan in flinke ruime kooien en plaatse ze in zangkasten of in de vakken van de vroeger omschreven inrichting aan den wand. In open kooitjes zonden de dieren wekenlang zwijgen, waarom de zangkast dan ook na eenige dagen worde gesloten en de andere kooien door gordijnen verdonkerd. Hierbij zal men opmerken, dat de jonge vogels, die voor dien tijd in een vlucht waren, eerder zingen dan die, welke uit de vogelkamer gevangen werden.

Zijn er verscheiden bedorven vogels, dan hange men die met een vlijtig zingenden voorzanger in een afzonderlijk vertrek en houde ze donker; menigmaal is de opmerking gemaakt, dat zulke jonge vogels, bij één of twee voorzangers in een apart vertrek gebracht, hun vervelend tsie, tsie, tsie, e. d. de een na den ander vergaten. Heeft men voor zulke zondaren geen afzonderlijken voorzanger ter beschikking, of durft men dezen niet bij hen hangen, uit vrees, dat ook zijn gezang bederft, dan trachte men er zich op de een of andere wijze van te ontdoen; het koel en donker plaatsen helpt toch in den regel niet veel, ten minste niet bij vogels, die reeds eenige toeren machtig zijn.

De voorzangers moeten van denzelfden stam zijn of ten minste in hun zang denzelfden gang, dezelfde melodie hebben; want de jonge vogels zoeken bij hun zangoefeningen niet alleen naar enkele, afzonderlijke tonen, maar ook naar een bepaalde melodie. Sommige vogels, die een zeer rijke fantasie hebben, maken hierop een uitzondering; deze overwinnen alle moeilijkheden en stellen dan een lied samen, dat ons wegens de groote verscheidenheid en smaakvolle rangschikking der strofen werkelijk verrast en in verrukking brengt.

Het meerendeel der jonge zangers zal echter door die verschillende wijzen van voordracht niet tot het samenstellen van een bevallig gezang gebracht worden; of zij blijven bij hun zang steken in een passage, die we gaarne ten einde zouden hooren, of zij brengen slechts de lichtere toeren van de verschillende melodieën ten gehoor, of iets wat met geen enkele der gehoorde toeren overeenkomt en even smakeloos als gebrekkig is. En deze ervaring is niet nieuw; reeds Dr. Lenz zeide ten dezen opzichte: „De proef om jonge kanaries in de leer te doen bij twee goede, doch in wijze van zingen verschillende ouden, heb ik dikwijls genomen, doch steeds met dit gevolg, dat alleen de lichtste toeren aangeleerd werden.”

Hierbij valt echter op te merken, dat Lenz geen ei voederde, doch alleen in water geweekt en uitgedrukt wittebrood, wat tegenwoordig niet meer gebruikelijk en zeker op den duur ook met het oog op den zang der vogels niet aan te bevelen is.

Er hiermee zijn wij dan gekomen tot „kruising van het gezang”. In een volgend hoofdstuk — “Nog een en ander betreffende de kanarieteelt” — wordt dienaangaande een en ander gezegd, doch we willen hier nog bijvoegen, dat die kruising in groote kwekerijen niet noodig is. Daarin ontstaat ook zonder deze een zeer afwisselend gezang, als de kweker bij de keuze der voorzangers daarop maar let; de een of andere vogel brengt ook een gehoorde toer wel in een anderen toonaard of in een afwijkende modulatie over, zoodat het oorspronkelijk, aan den stem eigen gezang zonder invloed van buiten zich verder ontwikkelt. In kleine kwekerijen ontbreekt het dikwijls aan de juiste kennis van de gezangsentwikkeling der vogels in het algemeen en in het bijzonder van de moeilijkheden, die zich bij kruising van gezang voordoen. Deze laatste zal het eerst daar gelukken, waar de jonge vogel gelegenheid vindt om zich niet alleen lichamenlijk zoo gunstig mogelijk te ontwikkelen, maar ook om zijn aangeboren talent vlijtig te oefenen in vereeniging met andere, vroolijke, zich zoo vrij mogelijk bevindende vogels. Deze gelegenheid biedt hem de vogelkamer en in geringer mate ook een zeer ruime vlucht. Toch blijft het geraden, met het oog op kruising van het gezang, bij ieder der verschillende oude zangers in een afzonderlijke ruimte een aantal jonge vogels in de leer te doen en deze daar te laten, tot zij bijna geheel zangrijp zijn, om daarna de beide stammen bij elkander te doen en af te wachten, hoe het gezang van het geheele gezelschap zich verder ontwikkelen zal. Verloren wordt hierbij niets; integendeel, men mag hopen, dat verscheiden vogels door wederkeerig onderricht hun gezang op de een of andere manier zullen verrijken. Hierbij moet echter op den voorgrond worden gesteld, dat de

zuiverheid van het gezang der verschillende voorzangers bij geen van deze iets — of slechts zeer weinig — te wenschen overlaat, daar anders in het gezang der jongen bij een grootere verscheidenheid van toeren ook een grooter aantal fouten zouden worden opgenomen, waardoor het geheel ontsierd kon worden en het doel der kruising ten eenenmale mislukken.

In deze of geene broederij bevindt zich wel eens een bijzonder goed begaafde, misschien wel speciaal om het gezang aangekochte vogel, waarop de fokker, met het oog op goede afstammelingen, al zijne hoop heeft gevestigd, zonder dien vogel op tijd af te zonderen en uitsluitend als voorzanger voor zijn jongen te gebruiken. Dit is echter verkeerd, want de jongen leeren dan in den regel niet het gezang van den besten maar van een minderen zanger. Zoo vertelde eens een Andreasberger kweeker, dat hij eens van zijn oom een uitstekenden zanger had gekregen, doch dat het hem niet gelukt was diens gezang op één enkelen der afstammelingen over te brengen; en Böcker. zelf: „Ik heb eens twee buitengewoon beste holrollers, waarvan de een een basköller bezat van zeldzame weekheid en lengte, aan een vriend afgestaan, omdat ik ze met het oog op het groote aantal jonge vogels niet kon gebruiken. De ontvanger heeft er echter niets door gewonnen; die köller is zeker voor altijd verloren gegaan, omdat de beide vogels bij andere vogels in de groote vlucht kwamen; waarom ik beter had gedaan ze te behouden en in een volgend jaar met enkele jongen in een afzonderlijk vertrek te brengen.”

Sommige kweekers hebben de gewoonte, om enkele of verscheiden jonge vogels bij de zangers van andere kweekers in de leer te doen; doch het is niemand aan te raden deze handelwijze te volgen, wijl men er meestal verdriet van zal hebben.

Het antwoord op de vraag, wanneer de jonge mannen in afzonderlijke kooien moeten worden gezet, hangt af van den tijd, waarop men de kwekerij geopend heeft; de jongen zullen toch op zekeren tijd meer of minder zangrijp zijn, naar mate ze vroeger of later geboren worden. Is men, zooals meestal het geval is, met Februari of in 't begin van Maart met de broederij begonnen, dan zal in den regel tegen het einde van September de tijd gekomen zijn om de jonge vogels afzonderlijk in te kooien, terwijl enkele, zeer laat uitgekomen jongen dan nog onder de leiding van een voorzanger in de vogelkamer of in de vlucht blijven. Men onderzoeke nauwkeurig, of de uitgevangen jonge vogels goed gezond zijn. Voor ziekelijke vogels kieze men groote, open kooien; de andere kan men na een paar dagen donker plaatsen; de jongere, die hun zangstudiën nog niet geheel voltooid hebben, geve men echter wat meer licht. De

voorzangers kan men zoo lang bij elkander houden, tot zij weder vast op zang zijn, waarna men ze naar behoefte onder de jonge vogels verdeelt. De beste van de jonge zangers en ook die, welke men om hun schoone kleur als broedvogels wil gebruiken, hange men dicht bij de voorzangers; ook plaatse men de voorzangers en deze betere vogels in de bovenste rijen, de andere in de onderste rijen naast elkander. Meermalen hebben slechts enkele vogels van den een of anderen stam een bijzonder fraaie toer; van zulke vogels moet men geen afgeven, al mocht men er ook van kunnen missen, opdat men geen gevaar loope, dat die toer voor den stam verloren gaat. Het is toch mogelijk, dat, wanneer men zulke vogels wegdoet, de overblijvenden die toer geheel vergeten, doordat zij niet meer in de gelegenheid zijn die van anderen te hooren.

Wie den besten of de beide beste voorzangers uit zijn geheele collectie zoekt en deze met het noodige aantal van de beste jongen in een afzonderlijk vertrek bergt, zal op die wijze het volgende jaar zeer zeker een stam goede fokvogels te zijner beschikking kunnen hebben; er zijn kweekers, die hun goeden naam als zoodanig alleen aan die wijze van handelen te danken hebben.

Er behoort kennis, veel kennis van het gezang en van de behandeling en verzorging der kanaries toe, als men het in de veredeling van het gezang tot iets goeds zal brengen; er behoort echter ook de noodige tijd en liefhebberij toe. Hem, die alleen om finantieel voordeel een kweekerij wil inrichten, zal kennis alleen weinig baten.
